

DAVET VE SABIR
GENÇLER İÇİN DAVET NOTLARI

DR. ABDULKADİR TURAN

İSTANBUL 2019

İmam Hasan El-Benna'ya ithaf...

İçindekiler

GİRİŞ	5
BÖLÜM 1.....	7
1. Niçin Da’vet etmeliyiz?	7
1. 1. Davet Rabbimizin Emridir	7
1. 2. Da’vet Bütün Peygamberlerin Görevidir	8
1. 3. Da’vet Peygamberimizin (Sallallahu aleyhi ve sellem) Görevi, Emri ve Sünnetidir	10
1. 4. Da’vet Resulullah’ın Arkadaşlarının Etkinliğidir	12
1. 5. Da’vet İslam Alimlerinin Etkinliğidir.....	13
1. 6. Da’vet Bütün Müslümanların Etkinliğidir	14
1. 7. Önderler Yol Gösterir.....	14
1. 8. İyiliğe Ortak Olmak İstiyoruz.....	15
1. 9. Aynı Geminin İçindeyiz	15
BÖLÜM 2.....	17
2. DAVETLE İLGİLİ KAVRAMLAR	17
2. 1. Davet.....	17
2. 2. Tebliğ	18
2. 3. İrşad	18
2. 4. Va’z	19
2. 5. Nasihat.....	19
2. 6. “Emri-i Bilmaruf ve Nehyi Anilmünker”de Bulunmak.....	20
2. 7. Davet İle İlgili Kavramların Kullanımı	20
2. 8. Müslümana İslam’ı Anlatmak	21
2. 9. Çağımızda İslam Da’veti.....	22
2. 10. İslam’ı Öğrenmek Herkesin Hakkıdır	23
BÖLÜM 3.....	25
3. DA’VETÇİ KİMDİR?	25
3. 1. İslam’ı Kim Anlatabilir?	26
3. 2. Da’vetçinin Özellikleri	26

3. 3. Da'vetçinin Da'vetçiye Has Özellikleri	28
3. 4. Bir İslam Da'vetçisi Olarak Ne Yaparız?	29
BÖLÜM 4.....	31
4. DA'VET ŞEKİLLERİ.....	31
4. 1. Lisan-ı Hâl Türleri	33
4. 1. 3. Da'vet Yaparken Lisan-ı Hâl	34
4. 1. 4. Da'vetten Sonraki Lisan-ı Hâl.....	35
4. 2. Kelâmla Da'vet.....	35
4. 2. 1. Resulullah'ın Zamanında Kelâmla Da'vet	36
4. 2. 1. 1. "Güzel Söz" Tıkalı Kulağı Açar	37
4. 2. 1. 2. Bizi Vurmaya Gelen "Güzel Söz"le Bizden Olur.....	38
4. 2. 1. 3. "Güzel Söz" Bir Kralı İslam'a Isındırdı.....	39
4. 2. 2. Resulullah'ın Zamanında Yazıyla Da'vet	43
4. 2. 3. Mektupla Da'vet	44
4. 3. Çağımızda İslam Daveti.....	47
4. 3. 1. Yüz Yüze Da'vet.....	47
4. 3. 2. Uzaktan Da'vet.....	49
a) Bire Bir (Uzaktan) Da'vet	49
b) Topluluğa (Kitlelere) Da'vet.....	50
4. 3. İmkan Analizi ve İmkan Genişletme.....	50
4. 4. İmkânlar İçin Etkinlik Analizi	52
4. 5. Davet Robotlara Bırakılmaz	52
4. 6. İmkân Buluşturma	54
BÖLÜM 5.....	54
5. KİMDEN BAŞLAMALI?	54
5. 1. İlk Müslümanların Resulullah'a Yakınlıkları	55
5. 2. İlk Müslümanların Kişisel Özellikleri	56
5. 3. Bugün Kimden Başlanmalı?	57
BÖLÜM 6.....	58
6. DA'VETİN MEKÂNI	58
6. 1. Mekâni Aşmanın Yolu: Dil Bilmek.....	59

BÖLÜM 7.....	60
7. NEYE DAVET EDECEĞİZ?	60
Günümüzün Davetçisi İçin Dört Metin	64
7.1. Fatıha Sûresi	64
7. 2. Hz. Cafer'in Da'vetini Bugüne Taşımak.....	67
7. 3. Akabe Biatı'na Katılmak.....	68
7. 4. Veda Hutbesi	69
Ahiret Hayatını Hatırlatmak.....	69
Düşünmeye Çağırarak.....	70
7. 7. İhya Hareketleri İçinde Yer Almak	73
BÖLÜM 8.....	75
8. DAVET VE SABIR.....	75
8. 1. Hakkı Öğrenip Onunla Amel Etmede Sabır	78
8. 2. Uygun Yer, Zaman ve Kişi İçin Sabır	78
8. 2. 1. Zaman Açısından Resulullah'ın Daveti.....	79
8. 2. 2. Yer Açısından Resulullah'ın Da'veti.....	80
8. 3. Yeteri Kadar İfade İçin Sabır	82
8. 3. 1. Kur'an-ı Kerim'de Davet Yöntemleri.....	83
8. 3. 2. Resulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) Bazı Da'vet Girişimleri	84
8. 5. Düşünmeyenler Karşısında Sabır	89
8. 6.Davetçinin İhlâsından Kuşku Karşısında Sabır	91
8. 7. Alay Karşısında Sabır.....	92
8. 8. Davetten Vazgeçirmek İsteyenlere Karşı Sabır	94
8. 9.Tartışmak İsteyenlere Karşı Sabır	96
8. 10. Kınamalar Karşısında Sabır	97
8. 11. Mal, Makam Önerisine Karşı Sabır	98
8. 12. Eziyetler Karşısında Sabır	99
8. 13. Baskılara Dayanamayıp Dönenler Karşısında Sabır	100
Davetçinin Azığı	100

Bismillahirrahmanirrahim

GİRİŞ

“Asra yemin olsun ki iman edip salih amel işleyenler ve hakkı tavsiye edenler ve sabrı tavsiye edenler dışında insan şüphesiz hüsrandır.” (Asr Sûresi)

“... Ve siz bir ateş çukurunun kenarında idiniz, Allah sizi oradan kurtardı. Doğru yola erişesiniz diye Allah size ayetlerini böyle açıklıyor.” (Al-i İmran/103)

“Sizden iyiye çağıran, doğruluğu emreden, kötülükten alıkoyan bir cemaat bulunsun. İşte onlar, kurtuluşa erenlerin ta kendileridir.” (Al-i İmran/104)

“Sizden her kim bir kötülük görürse eliyle düzeltsin, gücü yetmezse diliyle düzeltsin, gücü yetmezse kalbiyle buğz etsin ki bu imanın en zayıfıdır.” (Hadis-i Şerif)

“Dua edip de duanızın kabul olunmadığı an gelip çatmadan iyiliği emredin, kötülüğü yasaklayın.” (Hadis-i Şerif)

Bir ateş çukuruna doğru giden birini görürseniz ne yaparsınız?

Hayal ediniz ki,

Sizin öz kardeşiniz ateşe doğru gidiyor, durdurulmazsa birazdan ateşe düşecek ve yanacaktır.

Ve sizin onu uyarma, onu durdurma, onu o ateşten kurtarma gücünüz vardır. Bu gücünüzü kullansanız onu kurtaracaksınız.

Ne yaparsınız?

Onu ateş dolu çukura düşünceye kadar seyr mi edersiniz?

Yoksa onu uyarır mısınız, onu durdurur musunuz? Sizi dinlemezse ona yalvarır mısınız? Buna rağmen ateşe doğru giderse onu zorla durdurmaya mı çalışırsınız? Yoksa ateş dolu çukura düşüp orada ateş içinde yanmaya kadar onu seyretmekle mi yetinirsiniz?

Diyelim ki;

Bu kişi kardeşiniz değil, anneniz-babanız... Onlara duyduğunuz saygıdan dolayı onları uyarmaktan utanıp onların ateşte yanmasına göz yumar mısınız?

Yani, “Onlar, benim büyüğüm; onları uyarmam ayıp olur. Ateşte yanıversinler” der misiniz?

Hayır, onlar anne-babanız da değil,

-Bir akrabanız; amcanızın, halanızın, dayınızın, teyzenizin çocuğu...

Akrabanız da değil;

-Bir komşunuz; evinizin yanı başında oturuyor; bir alt dairede, bir üst dairede, karşı dairede...

Komşunuz da değil;

-Köyünüzden, mahallenizden, kasabanızdan bir tanıdığımız...

Ya da

-Okul arkadaşınız, sınıf arkadaşınız, sıra arkadaşınız... Yol arkadaşınız, otobüste yanınızda oturan kişi...

Hiçbiri değil;

-Büsbütün bir yabancı...

Gözünüzün önünde ateşe doğru gidiyor, çok geçmeden bir uçurumdan aşağı yuvarlanacak, ateş dolu çukura düşecek ve yanacak...

Ve siz onu uyarabilirsiniz, onu etkileyip durdurabilirsiniz...

Ne yapmanız gerekiyor?

O adı sanı bilinmeyen insan evladını uyardıysanız kârda mı olursunuz yoksa hüsranda mı?

Bir kez onu uyarıp bırakır mısınız, yoksa onun “Bir sen mi akıllısın, ben yolumu bilmez miyim? Sen deli misin? Önümde ateş mates yok... Çekil yolumdan... Aksi halde bu senin için iyi olmaz... gibi sözleri karşısında onu uyardıysa devam etmeyi mi seçersiniz?

Bir Müslüman olarak hangisini yapmanız gerekiyor?

Müslümana hangisi uygun düşer?

.....

Öyleyse,

Etrafımızda Allah’ı bilmeyen, Resulallah’ı (Sallallahu aleyhi ve sellem) tanımayan insanlar yok mu?

Etrafımızda Allah’a ve Resulü’ne isyan edenler yok mu?

Onlar, yarın öbür gün ölmeyecek mi? Öldükten sonra dirilmeyecek mi? Mahşerde toplanıp Allah’a hesap vermeyecek mi? O hesabın ardından cehenneme atılmayacak mı? Ve cehennem ateş çukuru değil midir?

Ve,

Biz onların o ateş çukuruna doğru gittiğine inanmıyor muyuz?

Onları uyardığımız, durdurmaya çalışmamız gerekmiyor mu?

Nedir bunun yolu?

-İslam’ı anlatmaktır.

Zira, İslam, cehennemden kurtulmanın çaresidir, cennet yoludur.

İslam’a uyan ateşten kurtulacak, cennete girecek...

Annenizle, babanızla, kardeşlerinizle, akrabalarınızla, sevdiklerinizle cennette buluşmak istemez misiniz?

Öyleyse;

İslam’ı anlatmak istersiniz; zira İslam’ı olması gerektiği gibi anlatmak, cennete doğru bir kervan hazırlamaktır.

“Asra yemin olsun ki iman edip salih amel işleyenler ve hakkı tavsiye edenler ve sabrı tavsiye edenler dışında insan şüphesiz hüsrandır.” (Asr Sûresi)

Cennetin yolu belli: İslam’ı anlatmak. Ama İslam’ı nasıl anlatacağız? İslam’ı olması gerektiği gibi anlatmanın gerekleri nedir?

İslam'ı anlatabilmenin iki gereği vardır:

1. İslam'ı bilmek
2. İslam'ı anlatmayı bilmek

İnşaallah, siz bu kitapta bu iki gerekten ikincisini öğreneceksiniz, İslam'ın nasıl anlatılacağına dair bazı bilgiler bulacaksınız..

İslam'ın anlatılmasını ifade eden pek çok kavram var:

Da'vet, tebliğ, irşad, nasihat, vaaz, emri bi'l ma'ruf ve nehyilani'l münker...

Bu kavramları ileride açıklayacağız. Ancak kitap boyunca onların en kapsamlısını tercih edeceğiz ve yaptığımız işe "da'vet" diyeceğiz. İslam'ı anlatmayı "davet" kavramıyla ifade edeceğiz.

BÖLÜM 1

1. Niçin Da'vet etmeliyiz?

Çünkü:

1. 1. Davet Rabbimizin Emridir

Rabbimiz, da'vetçinin yol rehberi Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyuruyor:

"Asra yemin olsun ki

İman edip, salih amel işleyenler

Ve hakkı ve sabrı tavsiye edenler dışında

İnsan hiç şüphesiz hüsrandır. (Asr Sûresi)

Bu Sûre-i Şerif üzerine tekrar düşünelim:

Biz; ya

1. İman edip
2. İmanımızın gereğini yaparak salih amel işleyeceğiz.

Ve

3. Hakkı tavsiye edeceğiz

Ve

4. Sabrı tavsiye edeceğiz.

Ya da

Hüsranda olacağız. Kaybedenlerden olacağız. Aldatıcılara aldananlardan olacağız. Zarar edeceğiz. Helak olanlardan olacağız. Sapıtanlardan olacağız.

Bu iki seçeneği önümüze koyan Rabbimizdir. Hangisini seçmemiz gerektiği konusunda ise Rabbimizin emri açıktır:

"Ve Rabine da'vet et!" (Kasas/87)

“İnsanları Rabbinin yoluna hikmet ve güzel öğütle davet et!” (Nahl/125)

“Sizden, iyiye çağıran, doğruluğa emreden ve kötülükten alıkoyan bir cemaat bulunsun. İşte onlar, kurtuluşa erenlerin ta kendileridir.” (Al-i İmran/104)

“Habibim Sen, bağışlanma yolunu tut iyiliği emret ve cahillerden yüz çevir!” (A’raf/199)

Biz, mü’miniz ve Rabbimizin haber vermesiyle da’vet mü’minlerin ayırıcı bir özelliğidir:

“Münafık erkekler ve münafık kadınlar birbirlerindedir. Onlar kötülüğü emreder, iyilikten sakındırır ve cimrilik ederler. Onlar, Allah’ı unuturlar, Allah da onları unuttu (rahmetinden yoksun bıraktı) Muakkak ki münafıklar yoldan çıkanların ta kendileridir.” (Tevbe/67)

“Mü’min erkekler ve mü’mine kadınlar, birbirlerinin dostlarıdır, iyiliği emrederler, kötülükten alıkoyarlar, namazı kılarlar, zekatı verirler, Allah’a ve Resülü’ne itaat ederler. İşte onlara Allah rahmet edecektir. Şüphesiz ki Allah aziz ve hekimdir (daima üstün ve hikmet sahibidir.)” (Tevbe/71)

Rabbimizin ayetleri açıktır: Kötülüğü emredip iyilikten uzaklaştırmak münafıkların (iman etmediği halde iman etmiş görünen ikiyüzlü aldaticıların); iyiliği emredip kötülükten sakındırmak ise mü’minlerin (hakkıyla iman eden güvenilir kulların) işaretidir.

İşaretler, yolları gösterdiği gibi kişileri de tanıtır, onların ne olduğunu ilan eder. İnsan, o işaretlere bakarak kişileri tanır:

Biz, mü’miniz; bizim kim olduğumuzu (kimliğimizi) duyuran işaretlerden bir işaret, iyiliği emretmemiz ve kötülükten alıkoymamızdır. Bu, bizim hem yaka hem kalp kartımızdır.

1. 2. Da’vet Bütün Peygamberlerin Görevidir

Biz, Hz. Adem’in (as) çocuklarıyız. Hz. Adem’den önce yeryüzünde insan yoktu.

Hz. Adem (as) Peygamberdir. Peygamberler, Müslümanların önderleridir. O halde ilk insan, bir Müslümandır, bir peygamberdir.

Yeryüzünde önce sadece Müslümanlar vardı. Herkes, bir Allah’a inanıyordu. Kimse O’nun varlığını inkar etmiyor; O’na şirk koşmuyordu.

Rabbimiz buyuruyor:

“Ben, cinleri ve insanları ancak bana kulluk etsinler diye yarattım.” (Zariyat/56)

İnsanın yeryüzündeki amacı, Allah’a kulluktur. İnsanlar önce bu amaca uygun davrandı.

Sonra, kendisi gibi insanlara kul oldu; Nemrutlara, Firavunlara uydu, putlara taptı.

Gerçekte insanlar iki kısımdır: 1. Allah’a kulluk edenler. 2. Kendileri gibi insanlara kulluk edenler.

İnsan ya Allah’ın kuludur, ya kendisi gibi bir insanın kulu.

Birincisinde bütün insanlar eşittir; ikincisinde bazı insanlar üstün, diğerleri alttadır.

Putla, yıldızlara, güneşe, ateşe, fareye tapanların hepsi gerçekte onlara tapmıyorlar; onlara tapmayı öğreten insanlara tapıyorlar. İnsan, insana tapmaktan hoşlanmaz. Putlar, inekler, fareler, bu tapmayı kolaylaştırmak, bu tapmayı normalleştirmek için uydurulmuş, üretilmiş birer maskedir.

İnsan, Allah’a kul olmaktan uzaklaşınca kötü oluyor. Rabbimiz, kendi kulunun kötü olmasını istemez.

Rabbimiz, insanları bu kötülükten kurtarmak için Peygamberler gönderdi. Her peygamber, insanları kula kul olma kötülüğünden, köleliğinden Allah'a kul olma şerefine, özgürlüğüne da'vet etti; onlara Allah'ın dinini anlattı, onları günahlardan sakındırdı.

Rabbimiz, yol rehberimiz Kur'an-ı Kerim'de o peygamberlerin da'vetini haber veriyor, onların kıssaları üzerinden bize da'vet dersi veriyor.

“And olsun ki biz Nuh'u da kavmine peygamber olarak gönderdik. Onlara: Muhakkak ben sizin için bir uyarıcıyım, dedi. Allah'tan başkasına ibadet etmeyin. Ben, size ulaşacak elem verici bir günün azabından korkuyorum.” (Hûd / 25-26)

“İbrahim'i de gönderdik, o kavmine Allah'a kulluk edin, O'ndan korkun. Eğer bilerseniz bu sizin için daha hayırlıdır, demişti.” (Ankebût / 16)

“Medyen'e de kardeşleri Şuayb'ı gönderdik. Dedi ki “Ey kavmim! Allah'a ibadet edin, ahiret gününe ümit bağlayın, yeryüzünde bozgunculuk yaparak karışıklık çıkarmayın.” (Ankebût / 36)

“Ad kavmine de kardeşleri Hûd'u peygamber gönderdik. Dedi ki... (Hud / 50) “Ey kavmim! Rabbinizden af dileyin sonra da O'na tövbe edin ki, üzerinize gökten bol bol yağmur indirsın ve kuvvetinize kuvvet katsın. Suç işleyerek Allah'tan yüz çevirmeyin.” (Hûd / 52)

“Semud kavmine de kardeşleri Salih'i peygamber olarak gönderdik. Dedi ki ey kavmim! Allah'a kulluk edin, O'ndan başka ilahınız yoktur. Sizi topraktan yaratan ve yeryüzünde yaşatan O'dur. O'ndan af dileyin, sonra da O'na tövbe edin. Şüphesiz Rabbim (kullarına) çok yakındır ve dualarını kabul edendir. (Hûd / 61)

“And olsun ki daha önce İbrahim'e de olgunluk ve hidayet vermiştik. Onu buna layık olduğunu biliyorduk.

İbrahim, babasına ve kavmine: Tapınıp durduğunuz bu heykeller nedir, bunların ne gücü var, demişti.

(Onlar), Babalarımızı onlara tapar bulduk, demişlerdi.

Bunun üzerine İbrahim; And olsun ki sizler de babalarınız da çok açık bir sapıklık içindediniz, dedi.

Sen bize ciddi mi konuşuyorsun, yoksa şaka mı ediyorsun, dediler.

O, şöyle dedi: Hayır, Rabbiniz, göklerin ve yerin Rabbidir ki onları o yaratmıştır. Ben de buna şahitlik edenlerdenim.” (Enbiya / 61-56)

“Kitap'ta İbrahim'i de an. Gerçekten o, son derece dürüst bir kimse, bir peygamber idi.

Hani babasına şöyle demişti: Babacığım! İştmeyen, görmeyen ve sana bir faydası olmayan şeylere niçin tapıyorsun?

Babacığım! Doğrusu, sana gelmeyen bir ilim bana geldi. Bana uy ki seni doğru yola ileteyim.

Babacığım! Şeytana tapma! Çünkü şeytan Rahmân'a isyankâr olmuştur.”

Babacığım! Doğrusu ben, sana, çok esirgeyici Rahmân tarafından bir azabın dokunmasından, böylece şeytana bir dost olmandan korkuyorum.” (Meryem/41-45)

“Kitapta Musa'ya dair anlattıklarımızı da an. O, gerçekten ihlaslı bir insandı, hem resul ve hem de nebi idi.” (Meryem / 51)

“Ben, seni peygamberliğe seçtim, şimdi vahyedileni dinle. Şüphesiz ki gerçekte Allah benim, Benden başka ilah yoktur, Bana kulluk et, beni zikretmek için namaz kıl.” (Taha / 13-14)

“Firavun’a git, çünkü o büsbütün azmıştır. Musa, Rabbim bana geniş yüreklilik ver, dilimin düğümünü çöz ki sözümü iyi anlasınlar. Ailemden bana bir yardımcı ver, kardeşim Harun’u bana vezir yap.” (Taha / 24-30)

Hz. İsa (as) da geldi ve dedi ki:

“Benden önce gelen Tevrat’ı tasdik etmekle beraber size yasak edilenlerin bir kısmını helal kılmak üzere geldim ve Rabbinizden size bir mucize getirdim. Allah’tan sakının ve bana itaat edin.

Şüphesiz, Allah benim de Rabbim, Sizin de Rabbinizdir. O’na kulluk edin, doğru yol budur.

İsa, onların inkar edeceklerini anlayınca Allah uğrunda yardımcıları kimlerdir, dedi. Havariler “Biz Allah’ın yardımcılarıyız, Allah’a inandık, O’na teslim olduğumuza şahit ol” dediler.” (Al-i İmran / 50-52)

Bugün, aramızda peygamberler yok ama insanlık, onların kavimleri gibi hak yoldan sapmış.

Madem peygamberler yok, insanlık kendi halinde mi kalsın, şirke teslim mi olsun?

Peygamberlerin görevini kim yapacak? Kim, insanlığa “Rabbiniz Allah’tır, O’ndan af dileyin, O’na tövbe edin, yalnız O’na kulluk edin? diyecek?

1. 3. Da’vet Peygamberimizin (Sallallahu aleyhi ve sellem) Görevi, Emri ve Sünnetidir

Rabbimiz buyuruyor: “Ey Peygamber! Biz, seni bir şahit, bir mübeşşir (müjdecî), bir nezir (uyarıcı) ve hem Allah’ın izniyle bir davetçi ve nur saçan bir kandil olarak gönderdik.” (Ahzab / 45-56)

Peygamberimize (Sallallahu aleyhi ve sellem) gelen ilk vahiy A’lak Sûresi’nin ilk beş ayetidir:

“Yaratan Rabbinin adıyla oku!

O ki, insanı alaktan yarattı.

Oku! Kalemle yazmayı öğreten, insana bilmediklerini bildiren Rabbinin cömertliği sonsuzdur.” (A’lak / 1-5)

İlk vahyin ardından Rabbimiz, Peygamberimize emretti:

“Ey örtüsüne bürünen (Resülüm)

Kalk da insanları uyar.

Rabbini yücelt.

Elbiseni temiz tut.

Murdar şeylerden uzak dur.” (Müddessir Sûresi /1-5)

Resulullah (Sallallahu aleyhi ve sellem), Rabbimizin emrine hazırды; Hz. Hatice (ra) annemizden başlayarak İslam’a davet görevini yerine getirdi. Hz. Ali, Hz. Zeyd bin Harise, Hz. Ebubekir... (Allah hepsinden razı olsun) O’nun da’vetiyle İslam oldular.

Rabbimiz, Peygamberimize emretti:

“Önce en yakın akrabalarımı uyar!” (Şuara/214)

“Artık sana emrolunanı açıkça söyle, puta tapanlara aldırış etme... Seninle alay edenlere karşı şüphesiz biz sana yeteriz.” (Hicr/94-95)

Allah'ın Rasul'ü emri alınca, önemli bir haberi şehir halkına duyurmak isteyenlerin çıkıp halka seslendikleri Safa Tepesi'ne çıktı;

O dönemin "İmdat! Çağrısıyla "Ya Sabbah! Diye seslendi, çağırığı duyan şehir halkı panik içinde toplandı ve yüce Elçi (Sallallahu aleyhi ve sellem) onlara

"Ey Abdulbuttalib oğulları

Ey Fahr oğulları

Ey Ka'b oğulları!

Ben, size bu dağın ardından atlılar gelecek ve size saldıracak dersem beni doğrular mısınız?" diye sordu.

O, Muhammed'ül Emin'di. O'nun her sözü doğrudu. "Evet!" diye cevap verdi şehir halkı.

Bunun üzerine Allah'ın Elçisi (Sallallahu aleyhi ve sellem) "Sizin için önünüzdeki şiddetli azabı size haber veren bir uyarıcıyım." dedi; Rabbinin emrine uyararak da'vet görevini yerine getirdi. (Buhari'den naklen İbn-i Kesir)

Başka bir rivayette Hz. Ebu Hureyre (ra) şöyle buyuruyor:

"Önce en yakın akrabalarımı uyar!" Ayet-i kerimesi inince Hz. Resulullah (Sallallahu aleyhi ve sellem) Kureyş'in alt-üst bütün kesimlerini çağırdı ve şöyle dedi:

-Ey Kureyş topluluğu, kendinizi ateşten koruyunuz! Ey Beni Kelb topluluğu, kendinizi ateşten koruyunuz! Ey Abdulmuttalib oğulları, kendinizi ateşten koruyunuz! (Ve kendi öz kızımı çağırıyor) Ey Muhammed'in kızı Fatıma kendini ateşten koru!

Allah'a yemin ederim, ben Allah'a karşı sizin için bir şey yapamam. Sizin için ancak (sıla-i) rahm (akabaya iyilik) vardır." (Müslim ve Ahmed bin Hanbel'den naklen İbn-i Kesir)

Allah'ın Rasulü (Sallallahu aleyhi ve sellem), çarşıda, pazarda dolaşüyor, ulaşabildiği her yere ulaşıyor, Kur'an-ı Kerim okuyor ve İslam'ı anlatıyordu:

(Kureyş'in Ebu Talib'e gelip şikayet etmeleri üzerine) Ebu Talib (öz oğullarından daha çok değer verdiği yeğenine) "Ey amcasının oğlu, bunlar (Kureyş'in iler igelenleri) Senin onları toplantı yerlerinde ve Ka'be'nin bahçesinde (Kur'an okuyup İslam'ı anlatarak) rahatsız ettiğini iddia ediyorlar, onları rahatsız etmeye son ver" dedi.

Hz. Resulullah (Sallallahu aleyhi ve sellem), bunu kabul etmedi. Amcası da O'na destek çıktı ve Kureyş'in ileri gelenlerine "Haydi gidiniz!" diyerek onları evinden uzaklaştırdı. (Buhari'den naklen İbn-i Kesir)

İmam Ahmed bin Hanbel'den aktarılmıştır:

"Bir adam dedi ki ben (cahiliye günlerinde) Hz. Resulullah'ı (Sallallahu aleyhi ve sellem) Zül Mecaz çarşısında gördüm. "Ey insanlar! La İlahe İllallah" deyiniz, kurtuluşa erersiniz" diyordu.

Resulullah (Sallallahu aleyhi ve sellem) Mekke'de ulaşabileceği herkese ulaştı. Onların ölü kalplerini diriltmeye çalıştı. Mekke'de o günler için yapabileceğini yapınca Taif'e gitti. Taif, da'veti kabul etmedi. Resulullah (Sallallahu aleyhi ve sellem), Mekke'ye geri döndü, panayır yerlerini dolaştı, çadır çadır dolaşarak Kur'an-ı Kerim okudu, İslam'ı anlattı. Medinelilere denk geldi. Medineliler da'veti kabul edince Resulullah (Sallallahu aleyhi ve sellem) Medine'ye hicret etti. Medine ve çevresinde Allah'ın hidayet nasip ettikleri hidayet bulunca uzaklara dav'et elçileri gönderdi. Allah'ın dinini elçiler aracılığıyla, o dönemin güçlü devletleri Bizans'ın Kayseri'ne, İran'ın Kısrası'na ve diğer devletleri Mısır'ın hakimine ve diğerlerine ulaştırdı.

Mekke-Medine-İran-Bizans-Mısır... Birbirine uzak ve o günlerde imkanlar ne kadar az ama Allah'ın Resulü vazife insanıydı, vazifesini hakkıyla yerine getirme derdindeydi. Allah (cc) ona yardım etti ve ona inananların sayısı günden güne çağdan çağa arttı.

Bugün biz, ondan yüzyıllar sonra ona inananlardanız; onun ümmetiyiz, onun yolundayız.

Rabbimiz buyuruyor:

“Ey Resul’üm deki “Ey insanlar, eğer Allah’ı seviyorsanız gelin bana uyun ki Allah da sizi sevsin.” (Al-i İmran / 31)

“Ey iman edenler! Allah’a itaat edin, işittiğiniz halde ondan yüz çevirmeyin.” (Enfal / 20)

“Kim Allah’a ve Peygamberine itaat ederse Allah onu altından ırmaklar akan cennetlere koyacaktır. Orada temelli kalacaktır. İşte büyük kurtuluş budur.” (Nisa / 13)

“And olsun ki, sizin için Allah ve ahiret gününe kavuşmayı umanlar ve Allah’ı çok anan kimseler için Allah Resul’ünde en güzel bir örnek vardır.” (Ahzab / 21)

“Kim Peygambere itaat ederse Allah’a itaat etmiş olur.” (Nisa / 80)

Biz, madem Resulullah’ın (Sallallahu aleyhi ve sellem) yolundayız; onun emrine uymak zorundayız ve onun gibi davranmak zorundayız.

Resulullah (Sallallahu aleyhi ve sellem) bize emrediyor:

“Sizden her kim bir kötülük görürse eliyle düzeltsin. Buna gücü yetmezse diliyle düzeltsin. Gücü yetmezse kalbiyle buğzetsin. Ki bu imanın en zayıfıdır.” (Müslim)

Sahabeler de Resulullah’a (Sallallahu aleyhi ve sellem) biat ederken, yani Ona bağlılıklarını bildirirken her koşulda hakkı söyleyeceklerine dair Resulullah’a (Sallallahu aleyhi ve sellem) söz verirdiler. Biz, Resulullah’ı (Sallallahu aleyhi ve sellem) görmedik ama ona iman ederek bu sözü verenlerdeniz. Mü’min sözünde durur. Biz, sözümüzde duracağız; İslam’ı anlatacağız.

1. 4. Da’vet Resulullah’ın Arkadaşlarının Etkinliğidir

Resulullah’a (sallallahu aleyhi ve sellem) iman edenler, imanlarının gereğini yerine getirdiler. Resulullah’ın (sallallahu aleyhi ve sellem) onlara öğrettiklerini, onlar başkalarına anlattılar. Ancak onlar, kendi davetleri ile İslam’la şereflenen kişileri kendi halinde bırakmadılar. Çünkü Müslümanlar, kendi başlarına inanıp hayatlarını sürdüren kişiler değildir. Müslümanlar, inançlarını topluluk halinde yaşar. Resulullah’ın (sallallahu aleyhi ve sellem) arkadaşları, kendi davetleri ile Müslüman olanları ya da Müslüman olmak isteyenleri Resulullah’ın (sallallahu aleyhi ve sellem) yanına getiriyorlardı. Onlar için, İslam hem kelime-i şahadet getirmektir hem de Resulullah’ın önderliğinde bir araya gelmek, bir İslam Cemaati meydana getirmektir.

“Hz. Ebubekir, Kureyş toplumu tarafından sevilen bir insandı. Kendisi Kureyş’in iyilerini de kötülerini de tanıyordu. Güzel ahlakı, ticareti ve konuşmasıyla insanlar ona ilgi duyar, onun yanına gelirlerdi. O, kendi meclisine gelenlerden güvendiği kişilere İslam’a anlattı. Onun davetiyle Hz. Zübeyir bin Avvam, Hz. Osman bin Affan, Hz. Talha bin Ubeydullah, Hz. Sa’d bin ebi Vakkas, Hz. Abdurrahman bin Avf, (Allah Hz. Ebubekir’den ve onlardan razı olsun) Resulullah’ın yanına geldiler. Resulullah, onlara İslam’ı anlattı, Kur’an okudu, onlara İslam’ın hak din olduğunu, haber verdi. Onlar da İslam’a iman ettiler, Resulullah’ı ve ona Allah tarafından gönderilen Kur’an’ı doğrularlardı. (İbn-i Hişam)

Hz. Ali (ra), daha bir çocuktuktu, Ka’be’nin yanında Hz. Ebuzer (ra) ile karşılaştı ve onu Resulullah’a götürdü. Hz. Ebuzer, Müslüman oldu ve Mekke’den ayrılarak kendi kabilesine gitti, İslam’ı anlattı.

Cafer bin Ebi Talib, henüz bir gençti, Habeşistan'a hicret etti; Habeşistan Kralı Necaşi ve arkadaşlarına İslam'ı anlattı, Kral Necaşi onun da'vetiyle İslam'ı sevdi.

Mus'ab bin Umeyr de henüz bir gençti. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), onu İslam'a davet için Medine'ye gönderdi. Mus'ab ve Medineli arkadaşları, orada halka İslam'ı anlattı, onun ve Medineli arkadaşlarının da'veti sayesinde daha Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) Medine'ye gelmeden İslam, Medine'deki her eve ulaştı, her evden en az bir kişi Müslüman oldu.

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), Medine'de sahabelerini grup grup çevre kabilelere gönderdi; onlar çevre halklara Kur'an-ı Kerim okudular, İslam'ı anlattılar.

Çöl halkları o davetçilerin davetiyle İslam'la şereflendiler, çölde yaşayıp ölen insanlardan bir insan olarak ölecek iken ilk örnek neslin içinde yerlerini alarak dünya tarihine geçtiler.

Bugün dünyanın dört bir yanında sahabe mekanları ya da sahabe mezarları vardır. Neden? Çünkü Resulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) arkadaşları, İslam'ı öğrenince yerlerinde durmadılar, ulaşabildikleri yere kadar ulaşıp küfrün karanlığı, zulmün dayanılmazlığı, cehaletin körlüğü altında kıvranan insanları aydınlattılar, kurtardılar, onların hak yolu görüp hayatlarını o yolda sürdürmelerine vesile oldular.

Bugün Resulullah'ın sahabeleri aramızda yok. Ama insanlar, yeni dünyanın cehalet çölünde yaşayan insanlar İslam'a ve İslam'ı anlatacak birilerine muhtaç... Sahabelerin vazifelerini kim yapacak? Bu muhtaçların ihtiyacını kim giderecek?

1. 5. Da'vet İslam Alimlerinin Etkinliğidir

İslam alimi, İslam'ı bilen ve yaşayan kişidir. Her İslam alimi, İslam'ı bilen ve yaşayan kişidir. Her İslam alimi, bir İslam davetçisidir. Onlar, hayatlarını İslam'ı anlatmaya adanmışlar.

İslam alimleri, bilginlerini kendilerine saklamazlar. Başkaları bilgi öğrenmek için zahmete katlanırken İslam alimleri, bilgi öğretmek için zahmete katlanırlar.

Tarihçi İbn-i Esir haber veriyor: İbn-i Esir ve arkadaşları ilim öğrenmek istiyorlar, Resulullah'ın hadislerini toplayıp başkalarına duyurmak istiyorlar. Hac dönüşünde Bağdat'a uğruyorlar, memleketleri Musul'a gelecekler. Bağdat'ta kendisinden ilim öğrenilecek bir hadis alimini haber alıyorlar, oradaki ilmi almadan memleketimize dönmeyelim, diyorlar ancak kervanlarının bir başkanı var ve başkan, kervanı onların ilim talebi için bekletmeyeceğini söylüyor. Alime gidip durumu anlatıyorlar. Kendini Rasulullah'ın sözlerini başkalarına aktarmaya adanmış olan alim, "Bunun bir yolu var diyor; bana bir binek bulun, ben sizinle beraber yolculuk yapayım ve size bildiklerimi öğretirim. Size anlatacaklarım bitince siz yolunuza devam edersiniz, ben de bineğinizi size verip yürüyerek evime dönerim" diyor; O, Resulullah'ın hadislerini öğretmek için buna razı...İnanmışsanız zorluk yoktur. O Rasulullah'a inanmış. Onun için zorluk yok...

İşte İslam, onun gibi inanmış alimlerin hizmetiyle bizlere ulaştı.

Orta Asya, Ahmet Yasevi'nin İslam'ı anlatmasıyla İslam'ı öğrendi. Bir insan sayesinde İslam, bir kavim kazandı, bir dünya kazandı.

Trabzon, Osmanlı zamanında fethedildiğinde Maraş yöresinden alimler oraya gitti, Trabzon halkına İslam'ı anlattılar. Trabzon halkı onlar sayesinde İslam'ı tanıdı.

Bosna, Avrupa'da Müslümanların çoğunlukta olduğu yerlerdendir. Bu, nasıl oldu? Bosna, fethedilince oraya İslam alimleri gitti, O İslam alimleri Hıristiyanlara İslam'ı anlattılar, Hıristiyanlar onların daveti sayesinde Müslüman oldular.

Güney Afrika Cumhuriyeti uzak bir yer... Orada bir İslam cemaati var, güçlü ve etkili. Eskiden de orada Müslümanlar vardı, zayıf ve etkisiz. Oraya Ebubekir Efendi diye bir İslam alimi gitti, halka İslam'ı anlattı, halk İslam'ı öğrendi, çocuklarını ona gönderdiler. Ebubekir Efendi, onlara İslam'ı öğretti, onlar da alim oldular. Ebubekir Efendi vefat edince onun yerini aldılar, böylece İslam cemaati orada güçlene güçlene bugüne geldi.

Bugün o alimlerin görevini kim yapacak? İnsanlar kimden İslam'ı öğrenecek? Onlar, emaneti bugüne getirdiler. Bugün o emaneti kim yarına taşıyacak?

1. 6. Da'vet Bütün Müslümanların Etkinliğidir

Endonezya ve Malezya halkları, bir zamanlar putperestti, oralara Müslüman tüccarlar gittiler. Belki alim değildiler ama örnek ahlakları ve dürüstlükleriyle halkın dikkatini çektiler, halk onlardan İslam'ı öğrendi ve bugün Endonezya nüfus bakımından en büyük İslam ülkesidir. Malezya da İslam'ı güzel yaşamasıyla daima sözü edilen bir ülkedir.

Afrika'nın siyah halkları da putperestti, onların arasında taş, ağaca tapanlar vardı. Müslümanlar onları ziyaret edip onlara İslam'ı anlattılar ve onlar İslam'la şereflendiler, İslam daveti sayesinde ağaca, taş tapmaktan kurtuldular.

Bugün, İngiltere, Kanada, Amerika, Arjantin, Japonya... dünyanın dört bir yanında Müslümanlar var. Onlar, hep İslam alimleri ile mi karşılaştılar? Hayır.

Onlara İslam'ı bazen bir yolcu, bazen bir iş arkadaşı, bazen bir komşuları, bazen ticaret ortakları, bazen bir okul-sınıf-sıra arkadaşları anlattı ve onlar, İslam'ı tanıyıp Müslüman oldular.

Bugün belki o okul-sınıf-sıra arkadaşı biziz, yarın iş arkadaşı, yol arkadaşı, ticaret ortağı, komşu...

Bizim de okul-sınıf-sıra arkadaşımızın, yarınki iş arkadaşımızın, ticaret ortağımızın, komşumuzun İslam'ı öğrenmeye ihtiyacı yok mudur? Onlar muhtaç ve biz o ihtiyaca giderebilecek kişi isek ne yapmamız gerekir?

1. 7. Önderler Yol Gösterir

Rabbimiz buyuruyor:

“Göklerde olanlar da yerlerde olanlar da Allah'ındır. İşler, yalnız Allah'a döndürülecektir.

Siz, insanlar için ortaya çıkarılmış hayırlı bir ümmetsiniz. İyiliği emreder, fenalıktan alıkoyma ve Allah'a inanırsınız... (Al-i İmran / 109-110)

Gökyüzü ve yeryüzü... Her ne varsa hepsi Allah'ındır, dünya O'nun, hüküm O'nundur.

O, bizi en hayırlı ümmet seçti ve bize iyiliği emretme, kötülükten alıkoyma görevi verdi. Bizi, insanlığa yol göstermekle, kılavuz olmakla görevlendirdi.

İnsanlığın önderliğine kim en layıktır? İnsanlığın en hayırlıları...

İnsanlığa iyilik ve kötülük konusunda kim yol göstermeli? İnsanlığın önderleri

İslam ümmeti, en hayırlı ümmet olduğu için ve ona bütün insanlığa iyiliği emredip kötülükten alıkoyma görevi verildiği için İslam alimleri, İslam ümmetine “İmam Ümmet” demişler.

İmam, öncüdür, önderdir, liderdir; namazda imam nasıl önde ise ve cemaat ona uyuyorsa, ‘İmam Ümmeti’ olmak da önde olmaktır ve başkalarının ona uymasındır.

Biz, önder bir ümmetiz. Biz, insanlığın önünde olacağız, insanlığa yol göstereceğiz ve insanlık, bize uyacak.

Resulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) zamanına kadar Rabbimiz, belli aralıklarla insanlığa önderlik için peygamberler gönderdi. Onlar, vazifelerini yaptılar.

Son peygamber, Hz. Muhammed Mustafa'dır. Son önder odur ve biz o önderin takipçileriyiz.

Onun ve ondan önceki peygamberlerin insanlığa önderlik görevi, yol gösterme görevi bizimdir.

Sahabelerin, sahabelerden sonra gelenlerin, alimlerin, bizden önceki İslam davetçilerinin görevi bize kaldı. O görev bizimdir. Biz, görevimizi yapacağız. İnsanlığa önder olmanın hakkını vereceğiz. Karşılığını alacağız.

Önderler, görevlerini ihmal ederse toplumlar helak olur ve onlardan hak yolu bilmedikleri için helak olanların günahı da önderlerin boynunda olur.

Biz, insanlığın ağır günahlarına değil, sevap ortaklığına talibiz.

1. 8. İyiliğe Ortak Olmak İstiyoruz

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) buyuruyor: “Kim bir hidayete davet ederse onun için hem kendi ecri, hem de kıyamete kadar onunla amel edeceklerin ecri kadar ecir vardır ve bu onların ecirlerinden hiçbir şey de eksiltmez.”

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), Hz. Ali'yi bir göreve gönderirken ona şöyle emretti.

“Acele etmeden, gayet sakin bir şekilde onların yanına var, kendilerini İslam'a davet et, uymaları gereken ilahi yükümlülükleri kendilerine haber ver. Allah'a yemin ederim ki senin aracılığınla Allah'ın bir tek kişiye hidayet vermesi, senin için kırmızı develere sahip olmaktan (dünya malı elde etmekten) daha hayırlıdır.” (Buhari, Müslim)

Oruç tutan, nasıl ki iftar açtığında hem iftarını açmasına hem de ilahi rızayı kazanmaya seviniyorsa davetçi de davetine icabet edildiğini gördüğünde

1. Vazifesini başarıyla yapabildiği için
2. İlahi rızayı kazandığı için
3. Dav'et ettiği insanın davet vesilesiyle yapacağı iyiliklere ortak olduğu için sevinir.

Bir baba, nasıl ki salih amel işleyen evladından, bir alim nasıl ki ders verdiği talebenin hizmetinden pay alıyorsa ve o evladın, o talebenin payı eksilmiyorsa davetçi de davet ettiklerini salih amelinden pay alır ve onların payında da bir eksilme olmaz.

Biz, kırmızı develerdense o paya talibiz... Birinin bizim davetimizle namaz kıldığını görmek, oruç tuttuğunu duymak...Bu büyük mutluluğu yaşamak... Kim, Allah'ın rızasını kazanmak ister de bu mutluluğu tatmak istemez?

1. 9. Aynı Geminin İçindeyiz

Bir arada yaşayan insanlar, birbirlerinin davranışlarından etkilenir.

Biz, insanlığı etkilemezsek hak yoldan sapmış, küfrün karanlığına, zulmün dayanılmazlığına, cehaletin körlüğüne sürüklenmiş insanlık bizi etkiler ve bizi kendisiyle birlikte batırır.

Dünya bir gemidir; biz aynı geminin içindeyiz. Bu gemi, kaptansız olmaz. İyiler ona kaptan olmazsa kötüler ona kaptan olur. Biz ona kaptan olmazsak başkası ona kaptan olur; kötü kaptanlar, gemimizi batırır.

Rabbimiz buyuruyor:

“Onlardan birçoğunu görürsün ki günaha girmede, düşmanlık etmede ve haram yemede birbirleriyle yarışlar. Yapmakta oldukları şey ne kötüdür.” (Maide / 62)

“Bari din adamları ve alimleri onları yalan söylemekten alikoysalardı. Yapmakta oldukları şey ne kötüdür.” (Maide / 63)

Ayet-i Kerimelerde Hıristiyan ve Yahudilerin İslam’dan önceki durumlarından söz ediliyor. Onlardan sıradan kişiler, günah işlemeye birbirleri ile yarıştılar ve alimleri onları alikoymadı. Neticede birlikte kötü oldular ve battılar.

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) haber veriyor:

“İsrailoğulları, günahlara dalınca alimleri onları uyardılar. Fakat onları dinlemediler. Bununla beraber alimleri de onlarla oturup kalktılar ve Allah kalp kalplerini birbirine çarptı (onları birbirine benzetti)

Allah, Hz. Davud’un, Hz. Süleyman’ın ve Meryem oğlu İsa’nın dilinden onlara lanet etti. (Efendiniz (sallallahu aleyhi ve sellem) bu söze kadar uzanmış durumdaydılar, bu sözden sonra oturup) Hayır, nefsim yed-i kudretinde olan Allah’a yemin ederim ki; siz, onları mutlak Hakk’a döndürünceye kadar çalışacaksınız.”

Huzeyf (ra) Resulullah’tan haber veriyor. Resulullah Buyurdu: “Nefsim Yed-i Kudretinde olan Allah’a yemin ederim ki siz ya iyiliği emreder, kötülükten alikoyarsınız ya da Allah, üzerinize kendi azabını gönderir. Sonra O’na dua edersiniz de duanızı kabul etmez.” (Tirmizi)

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) buyurdu:

“Cihadın en büyüğü zalim sultan karşısında söylenen hak sözdür.” (Ebu Davud, Tirmizi)

Zalim sultanlar, insanlığın gemisin gasp etmiş korsanlar gibidirler; onlara sessiz kalan onlarla birlikte batır, cehenneme sürüklenir, gemiyi onlardan kurtarmak gerek ve o gemiyi kurtaracak olan biziz.

Hz. Ebubekir (ra) buyuruyor:

-“Ey iman edenler! Siz kendinize bakın, siz doğru yolda olduğunuz sürece sapıtan kimse size zarar vermez. Hepinizin dönüşü Allah’adır, yapmakta olduklarınızı size haber verir.” (Maide / 105)

Ayetini okuyor ve olması gereken yerde kullanmıyorsunuz. (Onun amacını yanlış anlamış ve yanlış aktarıyorsunuz.)

Ben, Resulullah’tan duydum:

Hangi toplum içinde bir adam günah işler de onun günahına müdahale etmezlerse pek yakında Allah, hepsini azaba çarpacak.” (Ebu Davud, Tirmizi)

Hadis-i Şeriften anlaşıldı: Biz, bana dokunmayan yılan bin yaşasın, diyemeyiz. Her koyun kendi bacağından asılır ama kokusu da kırk köye yayılır.

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) haber veriyor:

“Allah’ın hakkını ihmal edenin misali şöyledir: Bir gemide üç adam vardır, gemiyi kendi aralarında paylaşmışlar. Biri en üst katta, biri orta katta, biri en alt kattadır. Onlardan biri gemiyi delmeye başlar. Gemidekiler, ona sen ne istiyorsun diye sorarlar. Bana ait kısmı kazıyorum, su bana daha yakın olsun, der. Bazıları onu kendi haline bırakın. O hak ettiğini kendi eliyle bulur, derler. Bazıları hayır onu alikoyun, o batacak e bizi de batıracak, derler. Ya onu alikoyar, o da kurtulur, kendileri de kurtulur ya da onu kendi haline bırakırlar. O da batır onlar da batır.” (Buhari)

İslam davetçisi, gemiyi batırmak isteyen kaptana engel olur, toplum gemisini batmaktan kurtarma mücadelesi verir.

BÖLÜM 2

2. DAVETLE İLGİLİ KAVRAMLAR

Da'vetle ilgili kavramlar, bize, da'vetin kime yapılacağını da bildirir.

Da'etle ilgili en çok kullanılan kavramlar; da'vet, tebliğ, irşad, va'z, nasihat, emribilmaruf ve nehyilanilmünker kavramlarıdır.

2. 1. Davet

Arapçada “de’eva” fiilinin masdarıdır. Masdar, bir fiilin çıkış noktasıdır, kaynağıdır, köküdür. Bu fiil, “çağırıldı, da'vet etti, bağırdı, seslendi, isimlendirdi, sevk etti, gelmesini istedi, duada veya bedduada bulundu, söz verdi, yemek ve ziyafete çağırıldı” anlamlarında kullanılır.

Bu anlamların hepsi de İslam'a davetle ilgilidir. İslam'a da'vet;

-İnsanları İslam'a çağırmaktır.

-İslam'ı duyurmak üzere topluma seslenmektir.

-Toplumunu Allah'ın kulluğuna sevk etmektir.

-Halkın İslam dairesi içinde gelmesini istemektir.

-İslam, ilahi bir sofradır, da'vet insanları o sofraya çağırır.

“Da'vet kavramı ile İslam'a çağrı kastedildiği gibi “Ezan” da kastedilmiştir; zira ezan da bir çağrıdır.

Rabbimiz Kur'an-ı Kerim'de buyuruyor: “Allah'a davet edip iyi amelde bulunan ve ben Müslümanım diyenden daha güzel sözle kim vardır.” (Fussulet / 33)

Allah'ın Resul'ü (sallallahu aleyhi ve sellem), Bizans imparatoru, Herakliüs'e, Mısır Mukavkısı'na ve İran Kısrası'na gönderdiği mektuplarda onlara hitaben “Seni İslam'a da'vet ediyorum” kavramı kullanılmıştır.

“Da'vet; Türkçede bir zorlama olmadan, birini kendi tercihiyle bırakarak bir yere çağırarak anlamında kullanılır. Günümüzde “Karakola, savcılığa davet, vergi dairesine davet” gibi ifadelerde bu kavrama yer verilir.

Resulullah, Medine Yahudilerini kuşatırken öncelikle onları İslam'a çağırmıştır.

Sahabeler de fetih için bir şehrin önüne geldiklerinde cihaddan önce o şehrin halkını İslam'a çağırırlardı ve bu çağrı resmi olarak “İslam da'vet” diye bilinirdi.

Davet işinde bulunan kişiye Türkçede davetçi, denir. Davetçi, İslam'ı Allah rızası için anlatan kişidir.

2. 2. Tebliğ

Arapçada “beleğe” fiilinin masdarıdır. Bu fiil “bir şeye veya bir yere vardı”, “bir işin amacına ulaştı” anlamındadır.

Buna göre “tebliğ” kelimesi de sözlükte “bir şeyi bir yere ulaştırmak”, “bir işi amacına kavuşturmak” anlamındadır.

Tebliğ, Arapçadaki “beluğe” fiili ile de ilgili kullanılır. Bu fiil, “bir şeyi açık ve güzel bir şekilde anlattı” anlamındadır.

İkisini bir arada düşündüğümüzde “tebliğ” Allah’ın rızasını elde etmek amacıyla İslam’ı doğru, açık ve güzel bir şekilde anlatmak, insanlara Allah’ın dinin O’nun dilediği ve Peygamberlerinin yaptığı şekilde ulaştırmaktır.

Bununla birlikte “tebliğ”, bir mesajı, resmi bir isteği ulaştırılması gereken kişi veya yere ulaştırmak anlamında da hukuk dilinde kullanılır. Eskiden resmi kurumların kişilerin adreslerine gönderdikleri ve onlara onlarla ilgili bir durumu duyuran resmi yazının başında “Tebliğ diye yazılırdı. O yazıyı getiren memura “tebliğ eden”, yazıyı teslim alan kişiye de “tebliğ edilen” denilirdi. Kişi o yazıyı kabul etmekle hukuki bir sorumluluk altına giriyor. Tebliğe uymaması durumunda bazı haklarından oluyor veya bazı cezalara çarptırabiliyor.

İslam, kuşkusuz, Allah’ın mesajıdır; Rabbimizden insanlığa bir bildirimdir, tebliğdir. Bu bildirim yapan, bu tebliğde bulunan görevini yapmış olur. Bu bildirim alan, tebliği edilen, kendisine tebliğ ulaştırılan sorumluluk altına girer. Tebliğ edilen, “Ben duymadım” diyemez, o tebliği aldıktan sonra onun gereğini yapmadığı takdirde Allah’ın gazabına konu olur.

Allah’ın Resulü İslam’ın hükümlerini, o günkü neredeyse bütün Müslümanların bir araya geldiği Veda Hutbesi’nde açıkladıktan sonra “Ey Allah’ım tebliğ ettim mi?” dedi. Onu duyan Müslümanlar da “Allah’ım evet (tebliğ etti)” diye karşılık verdiler. Bunun üzerine Allah’ın elçisi “Allah’ın şahid ol” dedi.

Bu, adeta bir resmi sözleşmedir. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) tebliğ etti, orada hazır bulunanlar da orada bulunmayanlara duyurmak üzere tebliği aldı, sorumluluğu kabul etti.

Biz de Müslüman olmakla o tebliği aldık ve hem o tebliğe uyma hem de onu almayanlara duyurma sorumluluğunu kabul ettik. Biz, tebliği aldık; tebliğ etme görevinden kaçamayız. Çünkü her alanın almayana karşı bir sorumluluğu vardır. Bu bir başkasına verilmek üzere bize bırakılmış bir emanettir. Bu emaneti başkasına aktarmazsak hem bize ulaştırana hem de ulaştırmamız gereken kişiye ihanet etmiş oluruz. Emanete ihanetin cezası ağırdır. Emin olmanın mükafatı ise büyüktür.

“Tebliğ işinde bulunan kişiye Türkçede “tebliğci” denir. Buna göre tebliğci, Allah’ın rızasını kazanmak için, Allah’ın ve Resulü’nün emrini Allah’ın dilediği ve ve Resulü’nün yaptığı şekile insanlara ulaştırır kişidir.

Biz de tebliğ yaparak bu ulaştırma vazifesini yapmış oluruz.

2. 3. İrşad

Arapçada “reşede” fiilinin masdarıdır. Bu fiil “doğru yolu gösterdi.” anlamındadır.

Nitekim Hz. Ali (ra), Hz. Ebuzer’e (ra) Mekke’ye niçin geldiğini sorduğunda Hz. Ebuzer ona “Bana irşadda bulunacağına söz verirsen sana söylerim” diyor. Yani “bana doğru yolu gösterirsen, beni amacıma götüreceğin yere ulaştırırsan” demek istiyor.

İrşad işine “irşadda bulunmak”, irşadda bulunmayı iş edinen kişiye de “mürşid” denir.

Mürşid, doğru yolu gösteren, bu konuda doğruluğu, güvenilirliği, dürüstlüğü bilinen kişidir.

Mürşide uyararak, doğru yolu öğrenmeye de “irşad olmak” denir. Bu kavram, hakkı, doğruyu bulmak ve onun gereğini yerine getirmek anlamında kullanılır.

İslam, elbette doğru yoldur, kişiyi Allah’a ulaştıran tek yoldur.

İslam da’vetçisi, mürşiddir, kişileri doğru yola ulaştıran, sözü özüne, ameli özüne ve sözüne uyan bir iyilik rehberidir. Ona uyan, doğru yolu bulur, iyiliği bulur. Ona uymayan yanlış yola sapar, kötülüğü bulur.

2. 4.Va’z

Bu kavram, “insanın hal ve gidişini, yaşayışını, ahlakını düzeltmekle ilgili öğüt, nasihat” anlamındadır.

Arapçadaki “ve’eze” fiilinin masdarıdır. Bu fiil “Öğüt verdi, ona doğru yolu gösterecek, onun durumunu düzelterek, ona ahireti hatırlatacak sözler söyledi” anlamındadır.

Va’z işini yapmaya “va’zda bulunmak”, va’zda bulunan (va’z veren) kişiye de “vaiz” denir.

Va’iz, Allah’ı hatırlatarak öğüt verendir. Şüphesiz ki İslam davetçisi va’izdir, Allah’ı hatırlatandır, öğüt vericidir.

Rabbimiz buyuruyor:

“Sen yine de öğüt ver. Çünkü öğüt müminlere fayda verir.” (Zariyat / 55)

Kur’an-ı Kerim’in bir ada dı “zikir”dir; yani hatırlatmadır; öğüttür. Öğüt, birini uyup uymamakta serbest bırakarak ona faydasına olacak sözler söylemektir.

Rabbimiz buyuruyor:

“Biz sana Kur’an-ı sıkıntıya düşesin diye değil, fakat Allah’tan korkanlara bir öğüt (tezkire) olmak üzere indirdik.” (Taha-2-3)

Kur’an öğüttür, İslam öğüttür. Kur’an’daki mesajı, islam’ın güzelliklerini insanlara Allah rızası için hatırlatan İslam davetçisi en hayırlı öğütücüdür, onun öğüdü en hayırlı öğüttür. O öğüde uymak ve o öğüdü başkalarına aktarmak gerekir.

2. 5. Nasihat

Bu kavram da “İnsanları, ihlasla (samimiyetle) hayırlı, faydalı şeylere çağırarak, onlara bu yönde öğüt vermek” anlamındadır. Arapçadaki “nesehe” fiilinin masdarıdır. Bu fiil, “Nasihat etti, öğüt verdi, doğru yolu sevgi ve samimiyetle gösterdi” anlamındadır.

İmam Şafii Hazretleri “Er-Risale” adlı kitabında aktarıyor:

“Muhakkak ki din nasihattır, muhakkak ki din nasihattır, muhakkak ki din nasihattır.” (Hadis-i Şerif)

Allah’ın Resülü’nün arkadaşlarından Cerir bin Abdullah diyor ki “Ben, bütün Müslümanlara naihat etmek üzere Resulullah’a biat ettim.”

Biz de o biatta bulmuş kişilerden sayılırız. Zira biz Müslümanız. Müslüman, Rasulullah’a uyar, Rasulullah’a uyanlara uyar.

İslam’ı anlatan kişi olarak İslam da’vetçisi, insanlara nasihatta bulunan, onlara sevgi ile samimiyetle öğüt veren kişidir. O bir insanlık önderidir. Önderler nasihatta bulunur.

2. 6. “Emri-i Bilmaruf ve Nehyi Anilmünker”de Bulunmak

Ma’ruf iyiliktir; “Münker” ise kötülüktür. “Emri-i bilmaruf ve nehyi anilmünker”, “iyiliği emredip kötülükten olukoyamak” anlamına gelir.

İslam alimlerine göre “İyilik, Allah’a itaattir. O’nun emirlerine uymaktır; kötülük ise Allah’a isyan etmektir, O’nun emirlerini yerine getirmemektir; O’nun yasaklarına uymamaktır.

Diğer bir ifadeyle iyilik, Allah’ın kitabı Kur’an’ın emirleri ve Allah’ın elçisi Hz. Muhammed Mustafa’nın sünneti doğrultusunda insanın yararına olan her şeydir; kötülük ise insanın zararına olan her şeydir.

İslam davetçisi bir iyilik insanıdır. Onun gayretiyle iyilik çoğalır, kötülük azalır, yok olur.

İslam davetçisi, insanlığın yararına çalışan kişidir; insanlık ona uydukça faydı görür.

2. 7. Davet İle İlgili Kavramların Kullanımı

1.Yaygın olarak “davet” ve “tebliğ” kavramları Müslüman olmayanları ve Müslüman kökenli olmayanları İslam’a çağırarak, onlarla İslam arasındaki “bilmeme” engelini kaldırmak için kullanılmıştır.

Ancak bu kavramların bu şekilde yaygınlaşması onların Müslümanlara yönelik İslam’ı anlatma gayreti için kullanılmayacağı anlamına gelmez.

2.“İrşad” kavramı, daha çok, İslam’ın emirlerini hatırlamaya muhtaç Müslümanlara yönelik yapılan yol gösterici etkinlikler için kullanılır.

Geçmişte, “mürşid” denen İslam alimleri, kasaba ve köyleri Allah rızası için dolaşıp halka Allah’ın emirlerini hatırlatırlardı; onların bu güzel hizmetleri “irşada çıkmak” olarak adlandırılırdı. Bugün kimi yerlerde bu hizmetler hâlâ devam etmektedir.

3.“Va’z” kavramı, daha çok, İslami konuları derinden bilen, ilimde ilerlemiş kişilerin, güzel konuşma kabiliyetine sahip din bilginlerinin cami ve benzeri yerlerde yaptıkları konuşmalar için kullanılır.

Vaizler de mürşidler gibi, İslami konulara hakimdirler. Ancak genellikle bugünkü anlamda vaiz sadece anlatmakla yetinir; mürşid ise irşadda bulunduğu kişilerle bağını kesmez, onları bir topluluk için almaya çalışır.

4.“Nasihah” kavramı, herhangi bir Müslümanın özellikle olgun ve yaşlı Müslümanların verdikleri her tür öğüt için kullanılır. Nasihatta bulunan Müslümanda; “saygın olmak” dışında aranan bir şart yoktur.

5. Emri bil maruf nehyih anil münker ise yukarıda verilen etkinliklerin hepsini kapsadığı gibi daha çok, herhangi bir Müslümanın gördüğü, duyduğu bir kötülükle mücadele etmesi ve onun yerine iyiliği emretmesi için kullanılır. Bu etkinlik de Müslümanlara yönelik yapılır.

Tekrar ifade edilecek olunursa bu etkinliklerin hepsi da’vetin kapsamı içindedir, davettir.

Buna göre da’vet;

1. Müslüman olmayanlara ve Müslüman kökenli olmayanlara
2. Müslüman olup, İslami bilgiyi muhtaç olan herkese
3. Müslüman olup İslam’ın kimi emirlerini hatırlamaya muhtaç kişiye
4. Müslüman olup bir an için hata yapan her kişiye yapılabilir.

Ayrıca birine nasihat etmek için, onun hata yapması da gerekmez. Nasihat, zikirdir; yani hatırlatmadır. Müslümanlar, her zaman birbirlerine sorumluluklarını hatırlatabilirler.

Da'vetçi bu vazifelerin hepsini yerine getirmeye layık kişidir.

Ancak da'vette ihtisas da vardır:

1. Müslüman olmayanlara İslam'ın güzelliklerini her da'vetçi anlatabilir. Davette bilgiye ihtiyaç var ama alim olmak gerekmez. Avrupa'daki bir Müslüman gencin sınıfındaki bir Hıristiyana İslam'ın güzel bir din olduğunu anlatması için İslam alimi olması gerekmez. Onun, İslam'ın güzel bir din olduğuna samimiyetle inanması ve konumu ölçüsünde İslam'ın emirlerini yerine getirmesi yeterlidir.

2. İrşad ve va'zda bulunmak alimlerin işidir. Her Müslüman irşada aracı olabilir ancak bu iki alanı ilimde derinleşen davetçilere, İslami meselelerde uzmanlaşan ve ilmi ile amel eden alimlere bırakmak daha doğrudur.

3. Nasihat, öncelikle bir yaşa ulaşmış, çevresi ve dostları içinde bilgisi ile öne çıkan Müslümanların vazifesidir.

4. Emri bil maruf ve nehy-i anil münkerde bulunmak ise gücü yeten ve sözü ile ameli çelişmeyen her Müslümanın işidir.

Özetle, da'vet, İslamı anlatmaktır.

-İslam, Müslüman olmayana anlatılır.

-İslam, kundisini Müslüman bildiği halde İslam'ın emirlerini yerine getirmeyen kişilere anlatılır.

-İslam, İslam'ın emirlerini yerine getiren Müslümana da (hatırlatma (zikir olarak) anlatılır.

İslam, aziz bir dindir; herkesin bu dinden yararlanmaya hakkı vardır. Biz, Müslüman olmayana "Müslüman ol" diyeceğiz; Müslüman olana da "Müslüman olmanın gereğini yap" diyeceğiz.

2. 8. Müslümana İslam'ı Anlatmak

Rabbimize, Nisa Sûresi'nde buyuruyor:

"Ey iman edenler, iman ediniz..." (Nisa / 136) Yani imanınızın gereğini yerine getiriniz.

Rabbimiz, mü'minlere bu çağrıda bulunuyorsa mü'minler de bu çağrıyı birbirlerine hatırlatacaklardır.

Nitekim, Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), sadece müşriklere İslam'ı anlatmıyordu. O hem Mekke'de hem Medine'de kendi sahabelerine de anlatıyordu.

Cuma günü Cuma namazından önce Müslümanlara yönelik yapılan konuşmaya hutbe; o konuşmayı yapan kişiye de hatip denir.

Her cuma, Hz.Resulullah'ın yolundan giderek hutbe veren hatip Müslümanlara şu tavsiyede bulunuyor:

"Ey iman edenler! Allah'tan korkun ve O'na itaat edin, muhakkak ki Allah, takva sahibi olup iyilik yapanlarla beraberdir. (Onların destekleyicisidir)"

İman edenler, Allah'tan korkuyor; O'na itaat için çaba gösteriyor. Hatibin tavsiyesi, bir hatırlatmadır. Kur'an da bir hatırlatmadır:

“Allah’a itaat edin, Resulüne de itaat edin, bilin ki Peygamberimize düşen, sadece açıkça tebliğdir. Allah vardır, O’ndan başka ilah yoktur, mü’minler yalnızca Allah’a tevekkül etsinler.” (Teğabun/12-13)

2. 9. Çağımızda İslam Da’veti

Tarih boyunca İslam’ın beş büyük felaketi vardır:

1. Hz. Ebubekir (ra) zamanında, henüz İslam’ı özümsememiş olanların mürted olması (dinden dönmesi)

2. Haçlıların İslam dünyasına saldırıp Kudüs’ü Şerifi işgal etmesi

3. Moğolların İslam dünyasını işgal edip yüzbinlerce Müslümanı katletmesi

4. Endülüs’ün (bugünkü İspanya’nın) Hıristiyanlar tarafından gasp edilmesi

Ve bugün bizim karşı karşıya olduğumuz beşince felaket:

Bu felaket yaklaşık iki yüz yıldır İslam dünyasının ve Müslümanların saldırı altında olmasıdır.

İki yüz yıldır, nice İslam memleketi İslam düşmanları tarafından işgal edildi. Müslümanların ilk kiblesi Kudüs bile işgal altında. Müslümanlar kendi öz yurtlarında esir...

Ama bununla yetinilmiyor. Müslümanların aklıyla oynanıyor. Müslümanlar, İslam’ın güzelliklerinden uzaklaştırılıyor.

İslam gençleri, bizim akrabalarımız, komşularımız, sınıf arkadaşlarımız, İslam’a düşman fikirler ediniyor. Aslen Müslüman olan kimi insanlar, sözü, giyimi, davranışı, Müslümanların özüne, giyimine, davranışına benzemiyor. Onlar, kendilerine Müslümanım diyor ama söz, giyim ve davranışları onları yalanlıyor.

Onlara “Ey Müslüman evladı, İslam’ının gereğini yap!” demek gerekiyor.

Son iki yüzyıldır da’vetçi İslam alimleri bunu yaptılar. Onlar,

“Ey iman edenler! Kendinizi ve ailenizi, yakıtı insanlar ve taşlar olan ateşten koruyun. O ateşin başında gayet katı, çetin, Allah’ın kendilerine verdiği emirlere karşı gelmeyen ve kendilerine emredilen şeyi yapan melekler vardır.” (Tahrir/6)

“Ey iman edenler! Samimiyetle tövbe ederek Allah’a dönün ki Rabbiniz kötülüklerinizi örtsün...” (Tahrir/8) diyerek davet görevlerini yerine getirdiler; Müslümanları ateş çukurunun kıyısından çevirmeye çalıştılar. Hatta, İslam’ın karşılaştığı büyük felaket yüzünden onlar, kafirlerden çok Müslümana davette bulundular:

Şeyh Halid-i Bağdadi, büyük bir medrese alimiydi. Onun pek çok öğrencisi vardı. Medreseler, İslami ilimlerin okutulduğu eğitim kurumlarıdır. Şeyh Halid, öğrencilerine her medresede verildiği gibi ders veriyordu. Çağın felaketini gördü. Müslümanların İslam’a düşman edildiğini fark etti. Ta Hindistan’a gitti. Hindistan, İngiltere işgali altında olduğundan erken bozulmuştu. Orada Müslümanlara yönelik düşmanlığa bizzat tanıklık etti. Memleketi Süleymaniye’ye döndü. Orada Irak’ın başkenti Bağdat’ta ve Suriye’nin başkenti Şam’da nice “Mürşid” yetiştirdi; onları İslam dünyasının farklı noktalarına gönderdi. Onun yolundan giden nice alim, Kafkasya’dan Malezya’ya; Orta Asya’dan Cezayir’e İslam dünyasının dört bir yanında Müslümanlara İslam’a anlattı, Müslümanları küfrün oyunlarına karşı uyandırdı.

Üstad Bediüzzaman Said-i Nursi, Bitlis’in Nurs köyünde doğdu, bütün ömrünü Müslümanlara İslam’ı anlatmakla geçirdi. “Risale-i Nur” adlı kitaplar dizisini Müslümanlara İslam’ı anlatmak için yazdı. Bugün Müslümanlar, Risale-i Nur’u okuyor, İslam’ı öğreniyor, gafletten kurtuluyor.

İmam Hasan el-Benna, Mısır'da doğdu, öğretmen oldu. İngiltere'nin işgal ettiği Mısır'da Müslümanların kâfirlere benzediklerini gördü. Okullar, camilerde, derneklerde, meydanlarda Yüce Allah, ona bu uğurda şehid olmayı nasip edinceye kadar Müslümanlara İslam'ı anlattı.

Gaflet, hakikatten uzaklaşmaktır, gaflete düşen kişiye “gafil” denir. İslam'ın yaşadığı felaketten habersiz olan, küfrün Müslümanlara yönelik düşmanlığına duyarsız kalan Müslümanlar gafil insanlardır. İmam Hasan el-Benna İslam'a o kadar sevdalıydı ki kahve kahve dolaşır, beni kısa bir süre dinleyin diyerek gafil Müslümanlara İslam'ı anlatıyordu.

Seyyid Kutup da onun yoluna girdi, “Fizilal'il Kur'an” adlı tefsirini yazdı, gafil Müslümanları uyandırmaya çalıştı ve bu yolda şehid oldu.

Şeyh Ahmet Yasin, Filistin'de Kur'an-ı Kerim kursları açarak İslam'ı anlattı, Filistin Müslümanlarını gafletten uyandırdı ve bu uğurda şehid oldu.

Ve daha nice İslam da'vetçisi... Yaklaşık iki yüz yıldır, İslam dünyasının her noktasında Müslümanları gafletten uzaklaştırmaya çalışıyor.

Şimdi sıra bizde... Biz, kafire de Müslümana da İslam'ı anlatacağız. Kafirler, bizim vesilemizle Müslüman olacak. Müslümanlar, bizim vesilemizle gaflet uykusundan uyanacak.

Ne mutlu bize... Biz ki Resulullah'ın yolundayız, Resulullah'ın arkadaşlarının yolundayız. İslam alimlerinin yolundayız. İslam'ın sesini duyuruyoruz dünyaya. Bizim vesilemizle insanlar, İslam'ın güzelliklerine kavuşuyor, kula kul olma esaretinden kurtulup Allah'a bağlanma özgürlüğüne kavuşuyor. Biz, insanlığın iyilik önderleriyiz. Biz, nebilerin, salihlerin, sıddıkların, şehitlerin yolundayız...

2. 10. İslam'ı Öğrenmek Herkesin Hakkıdır

İnsanların durumu birbirinden farklıdır. Kimi erkek, kimi kadındır; kimi çocuk, kimi genç, kimi yaşlıdır; kimi zengin, kimi yoksuldur, kimi köyde, kimi şehirde yaşıyor; kimi memur, kimi işçidir, kimi asker, kimi devlet başkanıdır.

Bunlar arasında bir öncelik sırası var mıdır? Kime önce anlatacağız, kime sonra? Bazılarına mı anlatacağız, herkese mi anlatmayacağız?

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), vahyin gelişini önce Hz. Hatice (ra) annemize anlattı. Hz. Hatice (ra) annemiz, ona hemen iman etti. O, bir kadındı.

Sonra Hz. Ali (ra) onların ibadet ettiklerini gördü. Ne yaptıklarını sordu. Ya da'vetçi, da'vet edilecek kişiyi bulur ya da da'vet edilecek kişi da'vetçiyi. Hz. Ali (ra), Resulullah'ı bulmuştu. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) bunu da'vet için imkan bildi ve “Bu, Allah'ın seçtiği dindir ve Peygamberini onunla görevlendirdiği dindir. Seni Allah'ın birliğine ve O'na ibadet etmeye da'vet ediyorum.” diyerek onu İslam'a da'vet etti.

Hz. Ali (ra), önce babasına sorma ihtiyacı duydu. Henüz da'veti açığa vurma zamanı gelmemişti. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) ona “Ey Ali, Müslüman olmayacaksan (da'vetimi) gizle! Dedi. Bu uyarı üzerine Hz. Ali (ra) babasına sormaktan vazgeçti ve Resulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) da'vetini kabul etti. O, henüz bir çocuktü.

Yahya Bin Afif haber veriyor: “Ben, cahiliye döneminde bir gün (Resulullah'ın amcası) Abbas bin Abdulmuttalib'in yanına indim. Ka'be'nin yanına bir adam geldi. Sonra bir çocuk onun sağında durdu. Bir kadın da onların arkasında...

Ben “Ey Abbas, bu garip bir iş...” dedim. Abbas “Evet garip bir iş... Sen, bu adamın kim olduğunu biliyor musun? Dedi. “Hayır” dedim. “O, kardeşimin oğlu Muhammed bin Abdullah bin Muttalib'dir.”

Bu çocuğun kim olduğunu biliyor musun?” dedi. “Hayır” dedim. “O, Ali bin Ebi Talib’dir. Kadının kim olduğunu biliyor musun? Dedi. “Hayır” dedim. “O kardeşimin oğlunun hanımı Hatice binti Huveylid’dir.”

Bu adam (Hz. Resulullah) bana dedi ki, “Senin Rabbin yer ve göklerin Rabbidir” ve Onun durumu gördüğün gibidir. Allah’a yemin olsun ki bütün yeryüzünde bu üç kişiden başka bu dinin üzerinde olan birini bilmiyorum, dedi.” (Taberi’den naklen İbn-i Kesir)

Yeyüzünde üç kişi... Ama Resulullah, durmadı, Allah’ın dinini Allah’ın kullarına anlattı. Zeyd bin Harise Müslüman oldu. O, özgürlüğü verilmiş bir köleydi.

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) durmadı, Allah’ın dinini Allah’ın kullarına anlattı. Hz. Ebubekir (ra) Müslüman oldu. O, Mekke ve çevresini iyi tanıyan zengin bir kişiydi. Onun davetiyle Mekke’nin zengin ve soylu gençleri Müslüman oldular.

Resulullah ve arkadaşları durmadılar; Allah’ın dinini Allah’ın kullarına anlattılar. Sümeyye, Yasir, Suheyb-i Rumi gibi şahsiyetler Müslüman oldular. Onlar, Mekke’de Mevla (anlaşmalı) konumunda idiler. Mevla, eskiden köle veya Mekke’nin dışından Mekke’ye göç eden kişilerin Mekke’nin soylularından birinin himayesine girmesiyle kazandığı konumdu. Onlar, Mekke yönetiminde söz sahibi değildiler.

Resulullah ve arkadaşları durmadılar, Allah’ın dinini Allah’ın kullarına anlattılar. Hz. Bilal ve onun gibiler müslüman oldular. Onlar, Mekke’de bir eşya gibi alınıp satılan, sahiplerinden izinsiz hiçbir işe karar veremeyen birer köle idiler.

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), Mekke’nin ileri gelenlerine İslam’ı anlatıyordu. O sırada yanına Abdullah İbn-i Umme Mektum geldi. O, iki gözü de görmeyen bir adamdı. Resulullah’a “Ey Allah’ın Resülü ana irşadda bulun (yani bana doğru yolu göster)” dedi. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), Mekke’nin ileri gelenleri ile ilgilendiğinden onunla ilgilenmedi. Bunun üzerine Abese Sûresi nasıl oldu. Rabbimiz, bu sûrede da’vetçilerin önderi Hz. Resulullah’ı uyardı; Onun Mekke’nin ileri gelenlerini iki gözü görmeyen bir adama tercih etmesini uygun görmedi.

“Yanına kör bir kimse geldi diye yüzünü ekşitti ve çevirdi. (Ey Resulüm) Ne bilirsin belki de arınacak, temizlenecekti. Yahut senden öğüt alacaktı da bu öğüt kendisine fayda verecekti. Ama sen öğüde ihtiyaç duymayan zengin kimseyi karşına alıp ilgileniyor, öğüt veriyorsun. İman edip arınmak istemesinden sen sorumlu değilsin. Sen içinde saygı duyup Allah’tın korkarak sana koşup gelen kimseye aldırıyor, ötekiyle ilgileniyorsun. Dikkat et! Bu Kur’an bir öğüttür, dileyen o öğüdü kabul eder.” (Abese/1-13)

Ayetin uyarısı açık: Da’vete ilgi duyan, da’vete ilgi duymayandan önceliklidir.

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), Mekke’de ulaşabildiği herkese ulaştı, çevreden duyanlar da ona geldi. Hz. Ebuzer (ra), çevreden gelenlerdendi. Hz. Ali (ra), onu Resulullah’a ulaştırdı. Hz. Ebuzer Müslüman oldu. O, çöl halkındandı.

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) Mekke’de yapabileceğini yapınca Taife gitti, onların ileri gelenlerine İslam’ı anlattı. Onlar, İslam olmadılar. Onu delilerine ve akli ermez çocuklarına taşlattılar. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), bir bağa sığındı. Bağ sahibinin kölesi Addas, ona bir salkım üzüm getirdi. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) “Bismillah” dedi, sünnetini seslendirdi. Müşrikler “Bismillah” demezlerdi. Addas şaşırıp, ona kim olduğunu sordu. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) ona kendisini ve dinini anlattı. Addas Müslüman oldu. Taif ileri gelenlerine nasip olmayan İslam, bir köleye nasip oldu.

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), Medine’ye hicret etti. Abdullah bin Seleme gibi zamanın Tevrat alimi büyük bilgeleri de ona geldi. Evinin kapısına dayanıp “Ey Muhammed çık dışarı (bize

dinini anlat)” diyen cahiller de... Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) İslam’ı o bilgelere de anlattı o cahillere de... Mescid-i Nebevi’nin içinde küçük abdestini yapacak kadar kara cahile de hak yolu gösterdi. Hudeybiye Barışı’ndan sonra elçiler gönderdiği zamanın büyük devletlerinin krallarını da İslam’a çağırdı.

Rabbimiz buyuruyor:

“Kim Resul’e itaat ederse Allah’a itaat etmiş olur.”

“And olsun ki, sizin için, Allah’a ve ahiret gününe kavuşmayı umanlar ve Allah’ı çok anan kimseler için Allah Resulünde en güzel bir örnek vardır.” (Ahzab/21)

Bize düşen Resulullah’a itaattir, Onu örnek alıp Onun yolundan gitmektir.

Resulullah’ın da’vetine baktığımızda kime da’vet edileceği konusunun iki yanı vardır:

1. Da’vetçi açısından, da’vet edilecek kişinin da’vetin koşulları içinde ulaşılabilir olması: Da’vetçi kime daha iyi ulaşabiliyorsa da’vetini ona yapar. Ev halkı, dost ve akrabalara ulaşmak daha kolay olduğu için onlar davette önceliklidir.

2. Da’vet edilecek kişi açısından, da’vet edilenin da’vete yatkın olması: Kim da’vete daha yatkınsa da’vet ona yapılır. Ev halkı, dost ve akrabalar içinde kim da’veti kabul etmeye daha yatkınsa da’vet önce ona yapılır.

Bu iki koşul, da’vetin başlangıcı için gereklidir. Hz. Hatice annemiz, Hz. Ebubekir ve diğer da’vet edilenler bu koşulları taşıyordu. Sonraki dönem içinse neredeyse koşul yoktur. Da’vet herkes içindir.

Öyleyse uygun koşullar içinde kadın-erkek, çocuk-genç, yaşlı, engelli, güçlü-kuvvetli, zengin-yoksul, köylü-şehirli, öğrenci-öğretmen, işçi-memur, halk-devlet başkanı demeden İslam’ı anlatma imkanı bulduğumuz herkese İslam’ı anlatacağız.

BÖLÜM 3

3. DA’VETÇİ KİMDİR?

Da’vetçi, İslam’ı anlatan mü’mindir. Da’vetçi, kişilerin hayatından toplumların düzenine, toplumların düzeninden bütün dünyanın işleyişine İslam’ın hakim olması için Allah’ın dinini anlatma görevini yerine getiren kişidir.

Hz. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), bir İslam da’vetçisiydi, ve İslam’ı bizzat anlatıyordu.

Hz. Ebubekir (ra), bir İslam da’vetçisiydi, İslam’ı kabul edecek kişileri Resulullah’ın (sallallahu aleyhi ve sellem) yanına getiriyordu ve Resulullah’ı (sallallahu aleyhi ve sellem) panayırda çadır çadır gezdiriyor, Arap toplumunu iyi tanıdığından her çadır halkını Resulullah’a tanıtıyor, Resulullah da onlara İslam’ı anlatıyordu. Başka bir ifadeyle Hz. Ebubekir (ra), Hz. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) için da’vet imkanı oluşturuyor, da’vetçi ile da’vet edilecek kişilerin buluşmasını sağlıyordu.

Hz. Ali (ra) bir İslam da’vetçisiydi. Bir gün, Ka’be’nin yanında bir adam gördü. O adam, Resulullah’ı duyan ve onu tanımak için Mekke’nin dışından gelen Ebuzer’di. Hz. Ali (ra), onu üç gün boyunca gözetledi, ona yardımcı oldu, yiyecek verdi. Ancak ona bir şey sormadı. Üç gün sonra ona niçin buraya geldiğini söylemeyecek misin, dedi. Ebuzer (ra) “Beni irşad edeceğine (doğru yolu göstereceğine) söz verir, yemin edersen sana söylerim” dedi. Hz. Ali (ra), onun isteğini yerine getirdi. Hz. Ebuzer, ona Resulullah’ı sordu. Hz. Ali o hak üzeredir ve Allah’ın Resulüdür. Sabahleyin benim

peşimden gel, ben bir tehlike görürsem sen bir şeyle meşgul olur gibi yap, yürürsem gireceğim yere girinceye kadar benim peşimden gel, dedi. Sabahleyin, o düzen içinde Allah'ın Resulüne gittiler. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), Ebuzer'e İslam'ı anlattı; Ebuzer, hemen orada Müslüman oldu. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) ona halkına dön, onlara İslam'ı haber ver, sana haberim gelinceye kadar bekle, dedi. Ebuzer de o andan itibaren bir İslam davetçisi oldu.

O halde da'vetçi,

1. Ya İslam'ı bizzat anlatır.

2. Ya da İslam'dan bildiğini anlatır ve anlattığı kişiyi İslam'ı daha çok bilen birine kavuşturur.

Biz de İslam'ı bildiğimiz kadar anlatacağız ve İslam'ı öğrenmesini istediğimiz kişileri, İslam'ı öğretecek kişilere götüreceğiz.

Kişileri İslam'ı bilen birine ulaştırmanın iki amacı vardır.

1. Da'vet ettiğimiz kişinin İslam'ı daha iyi öğrenmesi

2. Kendisini İslam'a adayan kişilerin bir araya gelerek bir topluluk oluşturması

Zira, İslam tek başına yaşanmaz. Kişi, hem iyi bir Müslüman olup hem iyi Müslümanlardan uzak, onlardan bağımsız bir hayat yaşayamaz. İslam, birlikte ve bir düzen içinde yaşanır. Resulullah ve arkadaşları böyle yapmışlar biz de öyle yapacağız.

3. 1. İslam'ı Kim Anlatabilir?

Hz. Ali (ra), henüz bir çocuktü. Ebuzer (ra) de İslam'ı yeni öğrenmişti. Belki Hz. Ebuzer'in Resulullah'tan duydukları birkaç ayet ve onlarla ilgili sadece bir miktar açıklamaydı. Ancak Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) ona yakınlarına dön ve onlara İslam'ı haber ver, dedi. O da öyle yaptı.

Hz. Aişe annemiz Medine'de genç bir kadındı, kendisine gelen kadınlara, kendi kardeşlerine ve yeğenlerine, bir yakınıyla birlikte gelip kapıda bekleyenlere İslam'ı anlatırdı. Onun kadın olması, genç olması İslam'ı anlatmasına engel değildi.

Hakkıyla iman ederek mü'min vasfını edinen herkes, İslam'ın bilgi aktarma disiplinine uyması koşuluyla İslam'ı anlatabilir.

İslam'ın bilgi aktarma disiplini özetle şöyledir:

1. Kesin bilinmeyeni anlatmamak.

2. Zan-tahmin halindeki bilgiyi kesin bilgi gibi aktarmamak.

3. Bilgiyi doğru yerde, doğru zamanda ve doğru kişiye o kişinin ihtiyacı ölçüsünde aktarmak.

4. Kendi yapmadığını başkasına tavsiye etmemek. Çünkü Rabbimiz şöyle buyuruyor: "Ey iman edenler! Yapmadığımız şeyi niçin söylüyorsunuz? Oysa yapmayacağımız şeyi söylemeniz, Allah katında büyük gazaba sebep olur." (Saff/2-3)

Biz de bu vasıfları taşıyorsak İslam'ı anlatacağız.

3. 2. Da'vetçinin Özellikleri

Da'vetçi, mü'min insandır. Onun en önemli özelliği mü'min olmaktır. Mü'minin sıfatları Allah'ın kitabı Kur'an-ı Kerim'de pek çok sûrede açıklanmıştır.

İsra Sûresi 22. Ayetten 37. Ayete kadar mü'minlere emir olarak verilen emirlerden bir da'vetçi olarak kendimizle ilgili şu özelliklere ulaşırız:

-Şirk koşmayacağız.

-Annemize-babamıza karşı merhametli olacağız.

-Akrabalarımıza, yoksullara, yolculara yardım edeceğiz.

-İsraf yapanların şeytanın kardeşi olduğunu bilip israftan kaçınacağız. (Sade yaşayacağız, lüks bir yaşamdan uzak duracağız.)

-Akrabaya, yoksula yardım edemezsek hiç olmazsa onların gönlünü alacak güzel sözler söyleyeceğiz.

-Cimri olmayacağız ama infakımızda planlı olacak, yerinde ve zamanında olacak.

-Rızkın Allah'tan olduğunu bileceğiz.

-Yoksulluk korkusuyla çocuklarını öldürenlerden olmayacağız.

-Hayalî olacağız, zinaya yaklaşmayacağız (namusa göz dikmeyeceğiz).

-Haksız yere cana kıyanlardan olmayacağız

-Yetimin malını yemeyeceğiz.

-Sözümüzde duracağız (güvenilir olacağız).

-Ölçüyü, tartıyı eksiksiz yapacağız (ticarete aldatan olmayacağız).

-İnsanların gizli günahlarını araştırmayacağız, dedikodu yapmayacağız.

-Yeryüzünde böbürlenerek yürümeyeceğiz.

Hız. Lokman'ın oğluna tavsiyelerinde geçen özelliklerimiz (Lokman Sûresi 13-19) şunlardır:

-Allah'a şirk koşmayacağız, şirki büyük zulüm bileceğiz.

-Annemize-babamıza iyilik edeceğiz, onlarla dünya işlerinde iyi geçineceğiz. Ama onlara bize Allah'a isyan etmeyi emrederlerse bu konuda asla onlara uymayacağız.

-Yaptığımız işin ne kadar küçük olursa olsun Rabbimiz tarafından önümüzde konacağını, ondan hesaba çekileceğimizi bileceğiz. Allah'tan sır saklanmayacağının farkında olacağız. Kimsenin bizi görmediği yerde de mü'min olduğumuzu daima hatırlayacağız.

-Namazı dosdoğru kılacağız, iyiliği emredip kötülüğü yasaklayacağız. Bu uğurda başımıza gelenlere sabredeceğiz. Bunların farz olduğunu bileceğiz.

-Topluma ve toplumsal sorunlara karşı duyarsız kalmayacağız, bir köşeye çekilerek yaşayanlardan olmayacağız.

-Havalılardan, kendini beğenenlerden, övünüp duranlardan olmayacağız.

-Bağırıp çağırarak konuşanlardan olmayacağız.

Diğer sûrelerde geçen bazı özelliklerimiz:

-Biz boş işlerle uğraşmayacağız. (Mü'min/3)

-Biz, büyük günahlardan, çirkin söz ve davranışlardan kaçırız. (Şura/37)

- Biz (sadece sakin olduğumuzda değil) öfkelendiğimiz zaman da kusurları bağışlarız. (Şura/37)
- Bizim aramızda işler istişare ile edilir. (Şura/38) İstişare doğruyu bulmak için birbirine danışmaktır. İstişarede karar alınıncaya kadar herkes görüşünü söyler, karar alınınca herkese itaat düşer.
- Biz, zulme uğradığımız zaman birbirimizle yardımlaşırız. (Şura/39)
- Biz, Allah'a tevekkül ederiz. (Ahzab/3)
- Biz, secde ayetlerini duyunca secdeye kapanırız. Rebbimizi teşbih ederiz. (Secde/15)
- Biz, korku ve ümit ile Rabbimize dua ederiz. Hayatlarını yumuşak döklerde uyuyarak geçirenlerden değiliz. (Secde/15)
- Biz, imanımızda şüpheye düşmeyiz. (Hucurat/15)
- Biz, fasıkın getirdiği haberi araştırmadan ona haber gözüyle bakmayız. (Hucurat/6)
- Biz, zannın peşinde koşmayız, gıybet yapmayız. (Hucurat/12)
- Gece ibadetine kalkarız. (Müzzemmil/1-4)
- Biz, Allah'ın partisindeniz. Babalarımız, oğullarımız, kardeşlerimiz veya akrabalarımız da olsa Allah'a ve Peygambere (sallallahu aleyhi ve sellem) karşı gelenlere sevgi beslemeyiz. (Mücadele/22)
- Biz, kafirlere karşı şiddetli, kendi aramızda merhametliyiz. Biz, rüku ve secde ehliyiz. Allah'ın lütuf ve razısını arıyoruz. Yüzümüzde secde izi vardır. Sayımız çoğaldıkça kafirler öfkelenir. (Fetih/29)

3. 3. Da'vetçinin Da'vetçiye Has Özellikleri

Bunlar da yine mü'minlerin genel özellikleri içindedir, bununla birlikte da'vetin nasıl yapılacağını anlatan özelliklerdir.

“Yaratan Rabbinin adıyla oku! O, insanı alaktan yarattı. Oku! Kalemle yazmayı öğreten, insana bilmediklerini bildiren Rabbinin cömertliği sonsuzdur.” (Alak/1-5)

“Ey örtüsüne bürünen kalk ve uyar, Rabbinin yücelt, elbiseni temiz tut. Murdar şeylerden uzak dur. Yaptığın iyiliği çok görerek başa kakma. Rabbin için sabret.” (Müddessir / 1-7)

“Deki, işte benim yolum budur. Ben de bana uyanlar da apaçık bir delile dayanarak Allah'a çağırırız.” (Yusuf/108)

“Artık sana emrolunanı açıkça söyle, puta tapanlara aldırış etme.” (Hicr/94)

“Sakin kafirlerden bazılarına verdiğimiz servete gözünü dikme, iman etmedikleri için üzülme, mü'minlere kanat ger ve mütevazi davran.” (Hicr/88)

“Ey Muhammed, Rabbinin yoluna hikmetle, güzel öğütle çağır, onlarla en güzel şekilde mücadele et.” (Nahl/125)

“Sabret, senin sabrın ancak Allah'ın yardımıyla. Onlardan dolayı kederlenme, kurdukları tuzaklardan da endişe etme!” (Nahl/127)

“Mü'min kullarıma söyle, sözün en güzelini söylesinler.” (İsra/53)

“Öyleyse onlar hakkında acele etme!” (Meryem/84)

“Allah’a da’vet edip iyi amelde bulunan ve ben Müslümanım diyenden daha güzel sözlü kim vardır.

İyilikle kötülük aynı değildir. Kötülüğü en iyi bir davranışla önle...” (Fussilet/33-34)

“Onlar anlamsız bir lakırdı işittiklerinde ondan yüz çevirirler ve “Bizim işlerimiz bize sizin işleriniz de size, selam sözlere! Biz cahillerden hoşlanmıyoruz” derler.” (Kasas/55)

Bu ayet-i kerimelerde bir İslam da’vetçisinin profili (fotoğrafi-belirgin vasıfları) vardır. Bu ayetlerin ışığında davetçiler için şu özellikleri sıralayabiliriz:

3. 4. Bir İslam Da’vetçisi Olarak Ne Yaparız?

1. Biz, Allah adına okuruz; bizi yaratan O’dur, bilginin kaynağı O’dur, kalemle yazmayı öğreten O’dur. Bilgiyi O’nun Peygamberine (sallallahu aleyhi ve sellem) vahyinden alırız; O’nu kullarına aktarırız. İşimizin başında, sonunda, her aşamasında O vardır; O’nun emri vardır; O’nun rızasını aramak vardır. Okumayan öğrenemez, öğrenmeyen öğretmez; da’vetçi öğrtmendir, öğretmeyen da’vetçi olamaz.

2. Allah’ın emriyle ayağa kalkıp toplumu uyarırız, Rabbimizi yüceltiriz.

3. Temiz giyiniriz.

4. Maddi-manevi, put veya fikir (ideoloji) bütün pis şeylerden uzak dururuz. (Bütün putlar gibi bütün ideolojiler de pisliktir. (Arınmayı sadece İslam’da ararız.)

5. Delilsiz (kanıtsız) konuşmayız. Kendi heva ve hevesimize uymayız. Da’vetimizin kaynağı Allah’ın keliması ve Resulullah’ın sünnetidir.

6. Da’vetimizi kafirlerden korkmadan, dinimizin bir kısmını gizlemeye kalkışmadan açıkça yaparız. Sözümüzde korkudan kaynaklanan gizemlilik ve hile yoktur. Ne söylüyorsak söylediğimiz odur, amelimizle onun arkasındayız.

7. Varlık-güç sahipleri iman etmedi diye üzülmeziz. Biz kardeşlerimizle birlikte güç olmaya bakarız.

8. Sözümüzde mantıksızlık yoktur. Hikmetle konuşuruz; sözümüzün gerekçesini beyan ederiz.

9. Sabrederiz, acele etmeyiz.

10. Davamızın değerinin ve Müslüman olmanın üstünlüğünün farkındayız.

11. Yumuşak davranır ve iyi muamele ederiz. Kötülüğü iyilikle savarız.

12. Gereksiz tartışmalara girmeyiz.

13. Sözü en güzelini, en güzel şekilde söyleriz.

14. Öğütle davet ederiz, mücadelemiz güzel bir şekil üzerinedir. Çirkinliğin her türü bizden uzaktır.

15. Hz. Musa (as), Firavun’a giderken şöyle dedi. “Rabbim bana geniş yüreklilik ver, işimi kolaylaştır, dilimin düğümünü çöz.” (Taha/45-48)

Bu, bizim duamızdır, biz özgüveni duada buluruz.

16. Firavun, kendi çağında da’vet edilecek büyük bir zalimdi. Rabbimiz Hz. Musa ve kardeşi Harun’u ona gönderirken bile “Ona yumuşak, tatlı dille konuşun, belki de kendine gelip düşünür veya korkar.” (Taha/44) diye emretti.

Sözümüzün yumuşaklığı Rabbimizin emri gereğidir, biz bu yumuşak sözle en katı kalplerin bile düşünüp korkarak imana gelmesini ümit ederiz. Da'vet konusunda önyargılı olmayız, kimseyi önceden da'vet defterinden silmeyiz.

17. “Musa ve kardeşi: Rabbimiz, onun bize kötülük etmesinden veya zulmünü daha da artırmasından korkarız” dedi. Allah buyurdu ki “Korkmayın, Ben sizinle beraberim, görür ve işitirim.” (Taha/45-46)

Allah'a güvenimiz vardır. İçimize düşen bütün korkuları o güvenle yeneriz.

18. Kınayıcının kınamasından korkmayız.

19. Amr b. Murre, Resulullah'dan (sallallahu aleyhi ve sellem) istedi: Ey Allah'ın Resülü , beni kavmime gönder. Umulur ki ben senin sayende İslam olduğum gibi onlar da İslam olurlar. Allah'ın Resülü, onu kavmine gönderdi ve ona dedi ki: “Yumuşak sözlü ol, katı kalpli olma, kibirli olma, kıskanç olma..” (İbn-i Kesir)

Bu Hadis-i Şerifte davette başarının ve daveti sürdürebilmenin dört sırrı vardır:

1. Kalbimizin yumuşaklığı, bizi insanlara yaklaştırır.
2. Sözümüzün yumuşaklığı, insanları bize yaklaştırır. (Bu da'vette başarılı olmamızı sağlar.)
3. Kibir, başarının kanunlarını unutturur. Başarınca kibirlenmeyiz, biz başardık demeyiz, hidayeti Allah'tan bilir, O'nun emrettiği davet ilkelerini unutmuyoruz.
4. Kıskançlık, kişiyi telaşa düşürür ve ihlastan uzaklaştırır, onun azmini kırar, iç hesaplar yapmaktan yol almasına izin vermez.

Başka da'vetçi kardeşlerimiz, bizden daha başarılı oldu diye onlara imreniriz, onların güzel özelliklerini alırız. Ama onları kıskanmayız, onlar başarısız olsun da sadece biz başarılı olalım, demeyiz.

Böylece kendi da'vetimiz kadar başkasının davetinden yararlanır, yolumuza devam ederiz.

20. Bir İslam alimi da'vetçinin vasıflarını şöyle açıklıyor:

1. İlim sahibi olmak; Çünkü iyiliği emredip kötülükten alıkoymak cahile yakışmaz.
2. İhlaslı olmak: Da'vetçi işini sadece Allah'ın rızası ve İslam'ın üstün gelmesi için yapar, riyadan hep uzak durur.
3. İyiliği emredip kötülükten alıkoymağı kişiye karşı şefkatli olmak, ona sevgiyle ve yumuşaklıkla yaklaşmak. Ona karşı katı sözlü ve katı kalpli olmamak. Çünkü Allah Teala Hz. Musa ve Harun'u Firavun'a gönderdiğinde onlara “Ona yumuşak söz söyleyiniz.” (Taha/44) diye emretti.
4. Sabırlı ve sakin (soğukkanlı) olmak: Çünkü Allah'ü Teala Hz. Lokman'ın (as) kıssasında şöyle buyurdu: “İyiliği emret, kötülükten alıkoymağı başına gelene sabret.” (Lokman/17)
5. Da'vet ettiğiyile amel etmek: Ta ki davetçi kendi haliyle ayıplanmasın ve yüce Allah'ın “Siz insanlara iyiliği emreder de kendinizi unutuyor musunuz?” (Bakara/44) sözünün hükmü altına girmesin! (Tenbihülğafilin)

Rabbim, bizi böyle da'vetçilerden kılsın...

BÖLÜM 4

4. DA'VET ŞEKİLLERİ

Da'vet, bir çağrıdır; da'vetin şekli, o çağrının içine kabı, kalıbı, çerçeveyi ifade eder.

Da'vetin için konacağı iki kap vardır:

1. Davranışlar

2. Kelimeler

İslam, davranışlarla ve kelimelerle anlatılır. İslam'ı davranışlarla anlatmak, "Lisan-ı Hal ile anlatmaktır.

"Lisan, "dil" demektir; "Hal" ise "durum, duruş, davranış, hayat" anlamlarında kullanılır.

Konuşmamızı sağlayan ağızımızdaki dil gibi duruş, davranış ve hayatımızın da bir dili vardır. O dil, konuşmasa da sözler, bizi anlatır; bizimle başkaları arasında olumlu veya olumsuz bir iletişim kurar.

Bazı kişiler vardır, onlarla hiç konuşmamışsınızdır. Ama onların duruş, davranış ve hayat tarzına bakarak onları seversiniz, onlar gibi olmak istersiniz. Sizin o kişiyi sevmenizi, onun gibi olmayı istemenizi sağlayan onun ağızındaki dili değil, lisan-ı halidir. Lisan-ı hal budur, kendini duruş, davranış ve hayatla anlatmak budur.

Bir konuda geniş ve düzenli bir bilgi edinmiş kişilere "uzman" denir. İnsan davranışlarını inceleyen uzmanlara göre insan kendisini yüzde yetmiş lisan-ı hal ile ancak yüzde yirmi dil ile anlatır.

Biz, Resulullah'ın yolundayız. Onun yolu söz ve sünnetinden oluşur. Sözlerine "Hadis", davranışlarına "Sünnet" denir.

Ancak Resulullah'ta söz ve davranış o kadar bütünleşmiş ki biz sözlerini sünnet içinde gördüğümüz gibi davranışlarını aktaran sözlere de hadis (söz) diyoruz. Onda söz ve davranış bir bütündür; Onun davranışı sözünü açıklıyor, sözüyle davranışı aynı hedefe doğru gidiyor. Söz ve davranış aynı hedefe doğru gittiğinde ikisi de bir anda hedefini buluyor.

Hz. Aişe annemize sordular: "Resulullah'ın ahlakı nasıldı?" Annemiz cevap verdi: "Onun ahlakı Kur'an'dı."

Resulullah, insanlar arasında dolaşın bir Kur'an gibiydi. Onun dilinden Kur'an duyulduğu gibi, davranışında da Kur'an görülür, adeta Kur'an okunurdu. Da'vetçinin hedefi onun yolundan gitmektir. Kurtuluşun yolu budur.

Köy, kasaba ve şehirlerden oluşan yerleşim alanlarının bile dili vardır.

Bir kasaba Müslümanlara aitse, İslam kasabası ise o kasabada evlerin çoğu kibleye dönük olur, o kasabada uzaktan minareler, cami kubbeleri görünür, o kasabada kadınlar tesettürlü olur, sokaklar tertemizdir, insanların davranışları dengelidir, lokantalar içkisizdir.

O kasaba, bütün özellikleriyle "Ben bir İslam kasabasıyım" diye bize seslenir. Bu, onun lisan-ı halidir. O kasabanın bir sakini İslamî olmayan bir yere gittiğinde kendi kasabasının güzelliğini, İslamî hayatını arar, böylece o İslam kasabası, kendisinden uzaklaşanları da etkilemeye, onlara İslam'ı anlatmaya devam eder. Lisan-ı halı (davranış, duruş, hayat) sözden daha kalıcıdır. Küçükken bizi sevgiyle kucaklayan, öpen büyüklerimiz vardır, çoğu zaman onların sözlerini unuturuz ama o hâllerini bir ömür boyu anlatırız, hatta belki biz de yaşlandığımızda bir çocuğu anlar gibi kucaklar, öperiz de aslında onların o davranışını taklit ettiğimizi, tekrarladığımızı hatırlamayız bile.

O İslam kasabasının bu hali, dışarıdan gelen birine önce sessiz bir ders olur, bazen sessiz bir ders, sesli bir dersten faydalıdır.

Bir alim anlatıyor. Köylere irşad için giderken yolda sakallı ama şapkalı bir sofiyle karşılaşırlar. İrşad kafilesinin başında bulunan Muhammed Nurullah Seyda, önce sofiye bir şey demez, sonra bineğiyle geri döner, sofinin başındaki şapkeyi çıkarır, onun eline verir, kendi sarığını başından çıkarır, içindeki takkeyi sofinin başına koyar ve hiçbir şey demeden hızla geri döner. Sofi, bir süre şaşkınlıkla bakar, sonra elindeki şapkeyi koluna güç gelsin de daha uzağa gitsin diye birkaç kez dolandırdıktan sonra bütün gücüyle uçurumdan aşağı atar ve “Vallahi, şeyhin başımdan çıkardığı şapkeyi bir daha bu başa koymayacağım” diye yüksek sesle bağırarak yemin eder. Bu, sessiz bir da’vetir.

Kasaba örneğine geri dönelim, yabancı, oradan ayrıldıktan sonra da belki o kasabadaki düzenin kaynağını araştırır ve ondan İslam’a ulaşır. Böylece lisan-ı hal, dille yapılan da’vet için bir yol olur, bir köprü olur. Da’vet, çoğu zaman böyledir; da’vetçiye uzaktan bakan ondaki olgunluğu görür. (Bu lisan-ı haldir) merak edip gelip onunla konuşur. (Bu da Lisan-ı halin, dil ile davete köprü olmasıdır.)

Hindistan’a araştırma için giden İngiliz bir bilgin anlatıyor:

“Köylerde gün boyu çalışıyordum. Tarlalar arasında dolaşırken susamıştım. Bir Hindu’dan su istedim. İsteksiz verdi. Suyu yukarıdan aşağıya doğru akıttı. Ben de hayvanlar gibi içtim ve oradan ayrıldım. Ardımdan bir çığlık koptu. Bana su verdiği için adamın karısı ona kızıyordu, üzüldüm.

Başka bir seferde böyle dolaşırken arkadaşım benim adıma su istedi. Bu seferki çiftçi “Hoş geldiniz” dedi, hal hatır sordu ve suyu verdi. Bir önceki gibi avuçlarımı açtım. Çiftçi, buna bir anlam veremedi. Ben de kaptan hürriyet içinde kana kana içtim. Ayrıldığımızda ben yine çiftçinin karısının ona bağırmasını bekliyordum. Arkama baktım, fakat öyle olmadı.

Aynı milletten iki insan arasındaki bu farkı anlamadım. Araştırdım ve öğrendim ki ikincisi Müslümandır. Bunun üzerine İslam’ı araştırdım ve Müslüman oldum.” (Nedvi)

Ve Endonezya’nın İslam’la şereflenmesine dair güzel bir hikaye:

“Kendi halinde bir tüccardı. Bir gün kumaşları gemiye yükledi. Endonezya’ya gitti, oraya yerleşti. İşini orada devam ettirdi. Kumaşları kaliteliydi. Tam da halkın aradığı cinstendi. Kendisi de kanaat sahibi bir insandı. Kazancı az olsun, temiz olsun düşüncesindeydi. Bir gün geç geldi iş yerine. Eleman iyi bir kâr elde etmişti sattığı mallardan. Merak etti, sordu:

- Hangi kumaştan sattın?

-Şu kumaştan efendim.

-Metresini kaç verdin?

-On akçeye.

-Nasıl olur?" diye hayret etti,

-Beş akçelik kumaşı on akçeye nasıl satarsın? Bize hakkı geçmiş adamcağızın. Görseñ tanır mısın onu?

Eleman gitti, müşteriye buldu, getirdi. Dükkân sahibi müşteriye karşısında görür görmez, helâllik istedi ve fazla parayı müşteriye uzattı. Müşteri şaşırmişti. Böyle bir durumla ilk defa karşılaşıyordu.

-Ne demekti hakkını helâl et?

Olay kısa sürede dilden dile dolaştı. Çok geçmeden kralın kulağına kadar vardı. Sonunda kral kumaş tüccarını saraya çağırdı. Kral sordu:

-Sizin yaptığınız bu davranışı daha önce biz ne duyduk, ne de gördük. Bunun aslı nedir?

-Ben, dedi tüccar, bir Müslüman'ım. İslâm dini böyle emreder. Müşterinin bana hakkı geçmişti. Dolayısıyla kazancıma haram girmişti. Ben sadece bir yanlış düzelttim.

Kral,

-İslâm nedir, Müslümanlık nedir? gibi peş peşe sorular sordu. Birer birer sorularını cevapladı. Kral ilk defa duyuyordu böyle bir dinin varlığını. Fazla zaman geçirmeden İslâm'ı kabul etti. Daha sonra kısa süre içinde de halk Müslüman oldu.

250 milyonluk nüfusa sahip olan bugünkü Endonezya'nın Müslümanlığı kabul etmesindeki sır sadece beş akçelik kumaştı. Yapılan tek şey vardı sadece: İnandığı gibi yaşamak, sahip olduğu güzellikleri çevresiyle paylaşmaktı. Efendimizin müjdesi herkese açık: "Doğru ve güvenilir tüccar, kıyamet gününde peygamberler, sıddıklar (doğrular) ve şehitlerle beraberdir." Yani, asıl etkili olan söz dili değil, hal diliydi. Konuşmaktan çok yaşamaktı. Anlatmaktan ziyade davranış dilinin devreye girmesiydi." (Mehmet Paksu, İman Hayata Geçince)

4. 1. Lisan-ı Hâl Türleri

Da'vetçi için lisan-ı hâl;

1. Bütün hayatıdır.
2. İslami şuura erdikten sonraki hayatıdır.
3. Da'vet yaptığı andaki hâlidir.
4. Da'vetten sonraki hâlidir.

4. 1. 2. Hayat Olarak Lisan-ı Hâl

Da'vetçinin hayatı da kendi dili gibi da'vette, insanları hakka çağırır.

Resulullah'ı (sallallahu aleyhi ve sellem) ve Hz. Ömer'i (ra) düşünelim: Hz. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), çocukluğundan dünyada beden olarak bulunduğu son güne kadar günahsızdı.

O, Muhammedül Emin'di (güvenilir Muhammed idi) Allah'ın salat ve selamı onun ve bütün peygamberlerin üzerine olsun.

O asla, yalan söz söylemedi, emanete ihanet etmedi, komşunun hakkını hep korudu, akrabaya, yolcuya, yoksula, kimsesize, yetime hep yardım etti.

O büyük insanın sözünün büyük değeri vardı. Onun anlattıkları başka birini anlattıklarından daha çok merak ediliyor, daha çok dikkate alınıyordu.

Bizler de güzel bir hayat yaşasak çocukluğumuzu, gençliğimizi İslamî sınırlar içinde yaşasak, İslam ile şekillendirsek geleceğin daha etkili bir davetçisi oluruz.

Ama bu durum sonradan İslamî şuura erenleri de da'vette bulunmaktan alıkoymamalı.

Hz. Ömer (ar) İslam'dan önce Mekke'nin günahlarına bulaşmış bir müşrikti.

Buna rağmen onun hayat lisan-ı hâli, bir davet vesilesiydi, hatta hâlâ bir davetçidir.

O gün olduğu gibi bugün de helvadan put yapıp acıkınca o taptığı putu yiyen Ömer'in pek çok görüşü vahiyle tasdik edilen Hz. Ömer oluşu...

Kız çocuğunu öz elleriyle toprağa gömen Ömer'in Medine'de halife iken geceleri evinde uyumayıp sırtına un çuvalı alarak aç çocukları doyuran Hz. Ömer oluşu...

Ebu Cehil gibi zalimlerin yanındayken dünya adalet tarihine geçen Hz. Ömer'e dönüşümü...

İnsanların dikkatini çekiyor, onların İslam'ın insanları karanlıktan aydınlığa, zulümden adalete çıkararak tek din oluşunu daha kolay anlamalarını sağlıyor.

Mekkeli Ömer, Resulullah'ın sahabesi ve halifesi olmakla kıyamete kadar İslam da'vetçisi oldu. İnsanın hayatı bir eser gibidir, eserler sahiplerini ölümünden sonra da okunup etkili olduğu gibi insanın hayat hikayesi de ölümünden sonra insanları etkilemeye devam eder. Onlar için bir sadaka-i cariye olur.

4. 1. 3. Da'vet Yaparken Lisan-ı Hâl

Da'vetçi davette bulunurken onu en çok destekleyecek olan, samimiyetidir, ihlasıdır, sadece Allah rızası için da'vet yapmasıdır, tek düşüncesinin "Ben, İslam'ı anlatırsam Rabbimin rızasını kazanırım" olmasıdır.

İhlas, davetçinin üniforması gibidir. Nasıl ki üzerinde üniforması olmayan bir komutanın komutanlığı etkisiz ise askerler ona selam bile vermek zorunda değilse ihlası olmayan birinin davetçiliği yoktur, çağrısı etkisizdir, karşılık bulmaz.

Bütün peygamberler ve bizim Peygamberimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) tevhid dinini sadece Allah'ın emri olduğu için anlatırlardı. Onlar daima "Eğer benden yüz çeviriyorsanız ben zaten hizmetime karşılık sizden bir ücret istemiş değilim. Benim mükafatım ancak Allah'a aittir ve bana Müslümanlardan olmam emredildi." (Yunus/72) derler ve davranışlarıyla da doğru sözlü olduklarını ispatlarırlardı.

Da'vette bulunurken lisan-ı hâl, davetçinin davet anındaki bütün hâlidir.

Da'vetçilerin Önderi Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem);

-Elbisesi eski bile olsa daima temizdi, saçı sakalı ölçülü ve taralıydı, tırnakları kesikti.

-Konuşurken insanların yüzüne bakardı.

-Biri ona seslendiğinde sadece başı ile değil, mübarek bedeni ile birlikte dönerdi.

-Sözü gereksiz uzatmazdı.

-Yanıdaki biriyle ilgili karşısındaki birine kaş göz işaretinde bulunmazdı.

-Karşısındakini dinlerdi, mümkün oldukça onun sözünü kesmezdi.

-Çok yemezdi, yemeğini paylaşırdı.

-Karşısındaki kişi saygın biri ise onu kendi toplumu içinde rencide etmeye çalışmazdı.

-Zalime boyun eğmez, mazlumun gönlünü kırmazdı.

-Haksızlığa uğrayanın yardımına koşardı...

İşte Onun mübarek hayatından iki tablo:

"Yeni Müslüman olduğu için namazda konuşulmadığını bilmeyen bir sahabe (Muaviye bin el – Hakem) namaz kılarken, hapşiran arkadaşına "Yerhemukellah" dedi. Orada bulunanlar ona ters ters baktı. Bunun üzerine "Eyvah, mahvoldum! Ne bakıyorsunuz? Ben, ne yaptım? Deyince bu sefer onu

susturmak için onun bacaklarına vurmaya başladılar. (Nihayet) Ashab, onun susması gerektiğini söyledi ve sustu. Sonrasını ise o şöyle anlatıyor:

-Anam-babam Resulullah'a feda olsun. Ne ondan ne de ondan sonra Resulullah kadar güzel öğretim yapan bir muallim gördüm. Beni ne azarladı ne dövdü ne de bana sövdü. Namaz bitince şunları söyledi:

-Namazda dünya kelamı konuşulmaz. Namaz, tesbih, tekbir ve Kur'an okumaktan ibarettir.” (Müslim)

“Tüccarın biri Mekke'ye gelmiş, Ebucehil'e bir şeyler satmış ve parasını o zalim adamdan alamamıştı. Adam “Ey Kureyşliler, ben yabancı ve yolcu bir adamım. Bu adamdan yok mu hakkımı alacak olan? Diye yardım çağrısında bulundu. Müşrikler onunla alay etmek için Resulullah'ı gösterdiler. “Bak bu adam senin paramı alır” dediler. Adam, derdini Resulullah'a anlattı. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) adama “Benimle gel” dedi. Ebucehil'in kapısına dayanıp adamın parasını Ebucehil'den aldı.” (İbn-i Hişam)

Bu hal, bütün mazlumlara, kalbinde insan sevgisi bulunan herkese bir davettir. O da'vet, o lisan-ı hâl, o günden bugüne insanları İslam'a çağırmaya devam ediyor.

Bizim de bir lisan-ı hâlimiz var. O lisan-ı hâl, insanlarla kelamsız konuşur. Onları ya olumlu ya olumsuz etkiler.

4. 1. 4. Da'vetten Sonraki Lisan-ı Hâl

Bir sözü duyduktan sonra bir süre o söz üzerine düşünürüz. Birine İslam'ı anlattığımızda da o kişi bizim ona anlattıklarımızla ilgili bir değerlendirme yapar:

1. Bizi sözlerimizde samimi bulursa
2. Bizim sözlerimizle, sözlerimizden sonraki söz ve davranışlarımız arasında uyum bulursa, tutarsızlık bulmazsa bizim da'vetimiz onu daha çok etkiler.

Bir yerde kötülük işlenir de kötülüğe karşı çıkan olmazsa orada kötülük hızla yayılır.

Ama bir yerde kötülük işlenir de birileri hem kötülük işleyenleri uyarır hem de kendileri kötülük işlerse orada kötülük normalleşir, daha hızlı yayılır ve daha kalıcı olur.

O halde kötülüğe karşı çıkıp kötülük yapan, kötülüğe sessiz kalandan da daha kötü olabilir.

Kötülük, İslam da'vetçisine uzaktır. İslam da'vetçisi iyilik insanıdır; onunla hep iyilik yayılır.

4. 2. Kelâmla Da'vet

Sözlü veya yazılı kelimelerle yapılan her tür da'vettir. Kelime, dilin en küçük anlatım birimidir. Kelimelerin mantıklı bir şekilde söylenmesi ve bir araya getirilmesi dili oluşturur.

Dil; Rabbimizin insana verdiği ve akılla birlikte insanı onunla hayvan ve bitkilerden ayırdığı en önemli araçtır.

Kainat (doğa), Allah'ın varlığının delilidir, ayettir. Biz, onu inceledikçe Rabbimize varırız. Kainat, bize lisan-ı hâl ile “Allah vardır ve birdir” der.

Kur'an-ı Kerim ayettir; Allah'ın varlığının ve birliğinin delilidir. Biz, onu okudukça Rabbimize varırız.

İnsanın yapısı, Allah'ın varlığının ve birliğinin delilidir. Biz, insanı tanıdıkça Rabbimize varırız.

Ve kelime (dil) Allah'ın varlığının ve birliğinin delilidir. Biz, dilin inceliklerini gördükçe “Bu, ancak Rabbimizin insanlığa verdiği bir nimettir” deriz.

Kainat-ı, Kur'an-ı Kerim'i, insanı ve dilin kendisini dil aracılığıyla anlatırız, açıklarız.

Dil, bu yönüyle da'vetin temel aracıdır, kabıdır; da'vet, dil kutusunda insanlara ulaşır.

Dilin sırrını bilmek, insanın sırrını bilmektir.

Dili Allah yolunda kullanmak, Allah'a ibadettir.

Dili Allah'ın rızası doğrultusunda kullanmamak, Allah'a isyandır, düşmanlıktır.

Dili güzel işler için güzel kullanmak, Allah'a yaklaşımdır.

Dili çirkin işlerde güzel kullanmak, Allah'ın nimetini kötüye kullanmaktır.

Dili çirkin işlerde çirkin kullanmak, çirkinliğe batmışların işidir.

Da'vetçi, kelimenin sırrına ulaşandır; dili Allah yolunda kullanandır.

Dil, davetçinin atıdır; davetçi, dil atını Allah yolunda süren bir süvaridir. Atını tanımayan ondan düşer veya yanlış yere gider.

Da'vetçi;

-Dili iyi bilmek

-Dili etkili ve güzel kullanmak

-Dilin kurallarına da

-Dilin sanat (edebi) yönüne de hakim olmak durumundadır.

Dilin –Kelimelerin iki ulaşım aracı vardır: Sesler ve harfler...

Biz, kelimeleri ya seslendirerek ulaştırırız ya da yazarak.

4. 2. 1. Resulullah'ın Zamanında Kelâmla Da'vet

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), dil nimetinden yararlanarak, kelimeleri Allah için kullanarak İslam'ı anlattı.

Resulullah'ın sahabeleri, dil nimetinden yararlanarak, kelimeleri Allah yolunda kullanarak İslam'ı anlattılar.

Ne Resulullah ne de sahabeler, bize bakan bize inansın, deyip sustular.

Onlar, da'vet ettiler; da'vet anlatmaktır, anlatmak dilden yararlanmaktır.

Rabbimiz, Resulullah'a okuma-yazma öğretmedi. Ama Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) sahabelerine mektup yazdırdı ve o mektupları uzaklara gönderdi.

Sahabeler, hem mektupları götürdüler, böylece İslam'ı yazıyla aktardılar hem de gittikleri yerde İslam'ı anlattılar; harf ve sesi bütünleştirdiler, tek hedefe yönelttiler.

İki güç, bir araya gelince o iki gücün toplamından daha büyük bir güç doğar. Ses ve yazı bir arada olunca da'vet bereketlenir, güç kazanır.

Da'vet, güzel sözdür, hayırlı sözdür, hayra götüren sözdür. Bu söz sözlü olur veya yazılı olur. En hayırlısı sözle yazının bir arada olmasıdır.

4. 2. 1. 1. “Güzel Söz” Tıkalı Kulağı Açar

Kendini dinletebilmek, da’vetçi için önemli bir gayedir. Kendini dinletebilmenin sözle ilgili iki şartı vardır:

- 1.Sözün özünün güzel olması
- 2.Sözün söyleniş şeklinin güzel olması

Bazen kötü bir konuda söylenen bir söz (örneğin cahili bir şarkı) o kadar güzel söylenir ki içimizde onu dinleme isteği oluşur.

Bazen de çok önemli bir konuda kötüce verilen bir öğüt, bizi etkilemektense öfkelenmemize yol açar. O halde esas olan sözün özü olsa da sözün söyleniş şekli de önemlidir.

Davetçinin ne anlattığının yanında nasıl anlattığı da önemlidir.

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), sokakta, pazarda, Ka’be’nin yanında, toplantı yerlerinde, noktalarında karşılaşabildiği herkese Kur’an okuyordu, İslam’ı anlatıyordu, onları irşad ediyordu, onlara nasihat ediyordu, emribilmaruf ve nehyianilmünkerde bulunuyordu.

Kur’an-ı Kerim o kadar güzel bir kelimedir ki ve Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) Kur’an-ı o kadar güzel okuyor ve güzel açıklıyordu ki Mekkeli müşrikler, bütün hilelerin boşa çıkmasından ve Resulullah’ı dinleyen herkesin Müslüman olmasından korkuyorlardı.

Bir gün Tufeyl bin Amr adında bir adam geldi Mekke’ye. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) da Mekke’deydi.

Tufeyl, güzel şiir söyleyen, güzel sözden anlayan, şeref sahibi bir adamdı. Mekkeliler, onun önünü kestiler ve ona:

-Ey Tufeyl, sen şehrimize geldin ve şehrimizdeki bu adamın (Resulullah’ın) davası büyüdü. Toplumumuzu böldü, işimizi zorlaştırdı. Onun dili adeta sihirlidir. Adamla babasının, adamla kardeşinin, adamla karısının arasını ayırıyor. Biz, sen ve senin halkının onun davasına girmesinden endişe ediyoruz. Bunun için sen, onunla konuşma ve ondan bir şey dinleme, dediler.

Tufeyl diyor ki:

-Resulullah’la konuşmama ve ondan bir şey dinlememe konusunda onlarla bir oluncaya kadar Mekkeliler beni bırakmadılar. Hatta (bu hususta o kadar ileri gittim ki) benimle onun sözleri arasında engel olsun ve ben ondan hiçbir şey duymayayım diye kulağıma pamuk tıkadım, Ka’be’ye kulağımda pamuk tıkamış hâlde gittim.

Resulullah’ı Ka’be’de namaz kılariken görünce ona yakın bir yerde durdum. Yüce Allah beni Ondan bir şey dinlememe kararından uzaklaştırdı. Ondan güzel bir söz (kelam) işittim.

Kendi kendime dedim ki “Sana yazıklar olsun. Allah’a yemin olsun, ben akıllı ve şair bir adamım. Güzel sözün çirkin sözden farkı benden saklı değildir. Bu adamın söyleyeceğini dinlemekten beni hiçbir şey alıkoyamaz. Eğer güzel söylerse kabul ederim, çirkin söylerse onu terk ederim.

Resulullah, oradan ayrılıp evine gidince onu takip ettim, O, evine girince ben de onun ardından girdim. Ona,

-Ey Muhammed! Senin halkın bana şunu şunu söylediler ve Allah’a yemin olsun, senin sözlerine engel olsun diye ben kulağıma pamuk tıkayınca kadar yakamdan düşmediler. Senden güzel sözler işittim. Bana davayı anlat, dedim.

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), bana İslam'ı anlattı, bana Kur'an okudu. Vallahi o sözden güzel söz, o davadan daha adaletli bir dava işitmemiştim. Müslüman oldum, kelime-i şahadet getirdim.

Tufeyl (Müslüman olduktan sonra boş durmadı. O da bir davetçi oldu) “Ya Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), ben halkım içinde emrine uyulan bir adamım ve onlara döneceğim” deyip Resulullah'tan (sallallahu aleyhi ve sellem) da'vet için yol istedi. Halkının içine döndü, babası ve hanımından başlayarak bütün halkının İslam'ı kabul etmesine vesile oldu.

Halkının tahtadan putunu yakarken şu sözleri söyledi, dilden şiir olarak da yararlandı, şiirini davet için imkana dönüştürdü:

“Ey put biz, senin kulların değiliz

Bizim doğumumuz senin doğumundan öncedir.

Senin ağzına ateş takıyorum.” (İbn-i Hişam)

Bu şiirin özellikle ikinci dizesi çok anlamlı. Bu dize tek başına, putlara kul olmanın yersizliğini anlatmaya yetiyor: Hiç insandan sonra doğan, insanın Rabbi olur mu?

4. 2. 1. 2. Bizi Vurmaya Gelen “Güzel Söz”le Bizden Olur

Resulullah(sallallahu aleyhi ve sellem), Hz. Musab b. Umeyr'i (ra) İslam anlatması için Medine halkı ile birlikte Medine'ye gönderdi. O, bir İslam davetçisiydi. İslam da'vetçileri Resulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) yolunu takip eder. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), Mekke'de nasıl nokta nokta dolaşıp İslam'ı anlatıyorsa Mus'ab ve Medine Müslümanlarından Es'ed bin Zurare Medine'de öyle dolaşıp İslam'ı anlatıyorlardı, halkı İslamî kurtuluşa çağırıyorlardı.

Bir gün onlar Medine'de bir kuyunun başında halkla oturmuş, İslam'a davet vazifelerini yerine getiriyorlardı. Sa'd bin Muaz ve Useyd bin Hudeyr adlı Medineliler, onları gördüler. Birkaç akraba ailenin oluşturduğu topluluğa kabile denir. Medeni'de halk kabile kabile idi. Onlar, kendi kabilelerinin büyüğü idiler.

Sa'd, Esed bin Zurare'nin teyzesinin oğluydu, arkadaşı Useyd'e hakaret ederek “Bunlar evlerimize akılsızlarımızı kandırmak için gelmişler. Git, onlara söv ve onların evlerimize gelmesini engelle. Esed, teyzemin oğlu olmasaydı senin yerine ben kendim gidecektim” dedi.

Uyesd, mızrağını alıp Mus'ab ve arkadaşına doğru gitti. Esed onu görünce Mus'ab'a “Bu kavminin efendisidir” sana geliyor, dedi. Mus'ab “Oturursa onunla konuşuruz” diye cevap verdi.

Useyd, yanlarına vardı, onlara hakaret ederek başlarında durdu: “Ne diye zayıflarımızı akılsızlaştırıyorsunuz?” diye çıkıştı.

Mus'ab (bu öfkeye karşılık) “Oturup da dinlemez misin, eğer davamıza razı olursan kabul edersin, davamızdan tiksiniyorsen kendi tiksinden kalırsın” dedi.

Useyd, Mus'ab'ın bu tavrı karşısında “İnsafılı davrandın” dedi ve mızrağını, kavgaya hazır ol anlamında yere çakıp, yanlarında oturdu.

Mus'ab, onunla İslam hakkında konuştu, ona Kur'an okudu. Useyd, onu dinleyince “Bu ne hoş söz, ne güzel söz, siz bu dine girmek isterken ne yaparsınız?” dedi.

Mus'ab ve Esed, ona yıkan (gusül abdesti al), temiz elbiseler giy, sonra Eşhedü ella ilahe illallah ve Eşhedü enne Muhammedresulullah dersin, namaz kılarınsın, dediler.

Useyd, yıkanırverdi, temiz elbiseler giydi, Eşhedü ella ilahe illallah ve Eşhedü enne Muhammedresulullah dedi ve iki rekat namaz kıldı. (Artık o da bir İslam davetçisiydi, beki o an anlatılabileceği çok şey bilmiyordu ama da'vete aracılık yapabiliyordu.) Sa'd bin Muaz'ı kastederek

onlara “Ardımda bir adam var, onu size göndereceğim” dedi, dikili mızrağını alıp Sad’ın yanına gitti. Sad’ı onlara gönderdi. Sad da Mus’ab’ın güzel bir dille “Oturup dinlemez misin? Davamıza razı olsan kabul edersen, kabul etmezsen buradan uzaklaşırız” önerisi karşısında yumuşadı ve orada Müslüman oldu.

Sad bin Muaz ve Useyd bin Zurare, Müslüman olunca İslam için harekete geçtiler, kendi halklarına gittiler, onları da İslam’a da’vet ettiler, Allah’a yemin olsun ki, o gün akşama kadar onların kabilelerinin bütün erkek ve kadınları Müslüman oldular.

Mus’ab ve Medineli İslam davetçisi Esed bin Zurare Esed’in evine geri döndüler. Mus’ab onun evinde kaldı ve İslam’ı anlattı, ta ki Medine’de içinde bir Müslüman erkek ve Müslüman bir kadının olmadığı bir tek ev kalmadı.” (İbn-i Hişam)

Sad bin Muaz ve Useyd bin Hudeyr, Mus’ab ve Esed ile kavgaya gelmişlerdi, İslam davetini engellemek için kavgaya hazırıldılar, onlardaki güzel sözle (Allah’ın kelamıyla, İslam çağrısıyla) kirlerinden yıkandılar, karanlıktan çıktılar, aydınlığa ulaştılar ve kendi halklarını da putlara kul olmaktan kurtarıp Allah’a kulluk şerefine erdirdiler.

Medine’nin gençleri, İslam’a o kadar ısındılar ki atalarının taptığı putları kanalizasyon çukurlarına attılar.

Rabbimiz buyuruyor:

“Allah’ın güzel bir ağaca benzeyen güzel sözü nasıl örnek verdiğini görmüyor musun? (O ağaç ki kökü sağlamdır ve dalları göğe doğru yükseliyor.” (İbrahim/24)

“O ağaç, Rabbinin izniyle her zaman meyvesini verir. İnsanlar, öğüt alsın diye Allah onlara misal getirir.

Kötü bir söz de yerden koparılmış, köksüz, ayakta durma imkanı olmayan kötü bir ağaca benzer.” (İbrahim/25,26)

Mus’ab’ın ve diğer İslam davetçilerinin sözleri, kökü sağlam ve dalları göğe doğru yükselen ağaca benzeyen sözlerdendir. Aradan geçen bunca zamana rağmen biz o ağacın meyvelerinden istifade ediyoruz.

4. 2. 1. 3. “Güzel Söz” Bir Kralı İslam’a Isındırdı

Mekke müşrikleri Habeşistan’a hicret eden Müslümanları geri getirmek için iki adam göndermişlerdi.

Onlar, Habeşistan’a çok hediye ile gitmişlerdi. Hediyelerini patriklere, Necaşi’ye ve etrafındakilere verip şöyle dediler:

-Ey Kral! Bizim akli ermez bir kısım gencimiz, senin ülkeneye gelmiş... Onlar, kendi halklarının dininden de ayrıldılar ve senin dinine de girmiş değiller. Garip bir dinle geldiler. O dini ne biz biliyoruz ne sen biliyorsun. Halkımızın büyükleri bizi sana gönderdiler, onları bize teslim et.

Rüşvetçi patrikler de onları desteklediler ama Necaşi öfkeleni ve “Bana sığınmış, benim ülkemi seçmiş bir topluluğun bilgisine başvurmadan onları teslim etmem” dedi. Sonra Resulullah’ın sahabelerine haber gönderdi ve onları bilgilerine başvurmak üzere çağırdı.

Bir etkinlikten önce o etkinliğin nasıl yapılacağını belirten ilke, kural, yer ve zaman bütününe “plan” veya “program” denir. Bir Müslümanın hayatı, daima planlıdır. Ekonomik durumumuz ve diğer koşullar el verirse Hacca gideceğimizi biliriz. Bu, ömürlük bir plandır. Hac’da yapacaklarımız da Kur’an ve Sünnette belirlenmiştir. Bu da Haccın programıdır.

Allah izin verirse Ramazanda oruç tutacağız. Bu yıllık planımızdır. Ramazanda (sahur, teravih gibi yapacaklarımız bellidir. Bu, Ramazan programıdır.

Vakti gelince namaz kılacağız. Bu günlük planımızın bir bölümüdür. Yarın güneş doğmadan (Allah izin verirse) uyanık olacağımızı ve namaz kılacağımızı biliriz. Bunu hayatımızın günlük olarak planlı olmasından biliyoruz. Plan ve programın önemi,

1. İşlere önceden hazırlık yapmamızı
2. Belirsizlikten, gelişigüzel davranmaktan uzaklaşmamızı
3. Sonuçları önceden tahmin ederek elimizden geldiğince değiştirebilmemizi

Ve başka faydaları da sağlamasından gelir.

Bir kafir yarın güneşin batmasından hemen sonra ne yapacağını bilmeyebilir. Ama biz, Allah izin verirse, o saatte akşam namazını kılıyor olacağımızı bugünden biliriz.

“Plan” ve “program” birbirinin yerine kullanılsa da çoğu zaman plan, geniş çerçeve; program ise ayrıntıyı verir. Örneğin, Ramazandan sonraki gün bayram olması, Müslümanın yıllık planının bir bölümüdür. Bayram günü, bayram namazı kılmak, akrabaları, şehid, tutuklu ailelerini, yoksulları, kimsesizleri ziyaret etmek bayram programıdır.

Da’vetçi, örnek bir Müslümandır, onun hayatı, herkesin hayatından daha planlı, daha programlıdır. Davette, hazırlıksızlığa, gelişigüzeğe, nasıl denk gelirseliğe yer yoktur.

Resulullah’ın Habeşistan’daki ashabı, birer İslam davetçisi idiler. Onlar, Necaşi’nin yanına çıkmadan önce kendi aralarında toplandılar; “Biz, Necaşi’nin huzuruna çıktığımızda ne diyeceğiz?” sorusuna cevap aradılar, Necaşi’ye bilgi verme, Mekke müşriklerinin tuzağını boşa çıkarma etkinliğinin programını yaptılar ve “Vallahî, biz sadece Allah’ın Resülü’nün bize anlattıklarını anlatacağız. Bizim davamız, ancak onu üzerinde olduğu davadır.” dediler.

Gelişigüzel cevap vermek yerine aralarında bir sözcü seçtiler. O sözcü Cafer bin Ebi Talib idi. Cafer’in yaşı 17-18’di ve o, bir kralın sorularına cevap verecekti.

Tehdit, tehlike belirtisidir, kriz ağır bir zorluktur veya zorluklar toplamıdır.

Sahabeler, bir tehditle, bir krizle karşı karşıyaydılar. Ya bu krizi imkana dönüştürüp onun nsayesinde İslam’a anlatacaklardı ya da Mekke’ye geri götürülecekler, güç durumda kalacaklar ve Habeşistan da İslam’ı yanlış bilecekti.

Sahabeler, planlı hareket ederek iyi bir başlangıç yapmışlardı. Gelişigüzel davranmamış, toplanmışlar, istişare etmişler ve aralarında bir sözcü seçmişlerdi.

Görev artık o sözcününüdü. O,

1. Resulullah’ı (sallallahu aleyhi ve sellem) temsil edecek.
2. Müşriklerin oyununu bozacak. Doğru ve güzel sözün rüşvetten etkili olduğunu ispatlayacak.
3. Necaşi ve arkadaşlarını İslam’ı duymalarına vesile olacaktı.

Resulullah’ın ashabı, Necaşi’nin karşısına çıktı. Necaşi, onlara sordu:

-Sizi kavminizden ayıran ve onunla, benim dinime ya da başka kavimlerin de dinine girmedığınız din nedir?

Sadece Cafer söz aldı, sözcü o idi, söz hakkı onundu. Da’vet bu yönüyle ikiye ayrılabilir:

1. Günlük Da'vet: Yolda, okulda, mahallede ve benzeri yerlerde karşılaşmalarımızda yaptığımız da'vettir.

2. Törensel Da'vet: Resmi bir ziyaret, bir konferans, bir miting gibi özel bir etkinlikte yapılan da'vettir.

Hz. Cafer'in daveti, resmi bir etkinlikteki törensel bir davetti. O, herhangi bir yerde değil, onu dinlemek üzere toplanan bir kral ve meclisine karşı konuşacaktı. Bu tip etkinliklerde yapılan konuşmalara "hitabe"; bu tür konuşmalarla ilgili ilme "hitabet", bu konuşmaları yapan kişiye "hatip" denir.

"Hitabet", aynı zamanda sanat kabul edilir. Hitabet sanatı da'vet için önemli bir imkândır. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) büyük bir hatip olduğu gibi onun pek çok sahabeti de birer büyük hatiptir.

Bugün de davetçilerden en azından bazılarının kendilerini hitabet alanında yetiştirmeleri, tören ve etkinliklerde bu sanatın inceliklerinden yararlanmaları gerekir.

Her hitabe, bir plan ve bir amaç doğrultusunda yapılır. O hitabedeki her kelime, o plan doğrultusunda yapılır. O hitabedeki her kelime, o plan doğrultusunda olur ve o amaca hizmet eder.

Cafer'in hitabesinde amaç, Mekkeli müşriklerin oyununu bozmak ve bu oyunu onların aleyhine çevirerek bunu İslam'ı anlatma fırsatına dönüştürmektir.

Her hitabe, bazı açık ve gizli sorulara cevap gibidir.

Necaşi'nin açık sorusu belli idi: Sizi kavminizden ayıran ve onunla, benim ya da başka kavimlerin de dinine girmedığınız din nedir? (Özetle: Dininiz nedir?)

Böyle bir soru;

1. Siz, bu dine girmeden önce ne durumdaydınız?
2. Dininizin önderi, size ne dedi?
3. Siz, bu dine girince sizde hangi değişiklikler oldu?
4. Siz, bu dine girince kavminizin tepkisi ne oldu?
5. Siz, niye buraya geldiniz?

Gizli sorularını içinde barındırıyordu. Bu sorular cevaplanmadan o soru tam cevaplanmış sayılmazdı.

Bu sorularda orada hazır sahabelerin geçmişi, bugünü ve kraldan beklentileri saklıdır.

Bir işi başarabilme hissine "özgüven" denir. Cafer, büyük bir özgüven içinde o cevapları veren bir konuşma yaptı O, kendini dinlettirmek için İslam'a uymayan tören kurallarına uymadı, hakkı doğru ve güzel anlatarak Necaşi'yi en doğru şekilde bilgilendirmeye çalıştı.

Şöyle dedi Cafer (ra):

-Ey Melik (Kral),

Biz, cahiliye ehli bir kavimdik. Putlara tapar, leş yerdik, fuhuşta bulunurduk. Akarbayla bağı keserdik, komşu hakkını gözetmezdik. Güçlümüz, zayıfımızı ezerdi. Yüce Allah, aramızda bir Peygamber gönderinceye kadar bu hal üzereydik.

Öyle bir Peygamber ki biz, onun soyunu, doğruluğunu, güvenilirliğini biliyoruz.

O, bizi Allah'ın birliğini kabul etmeye ve sadece ona ibadet etmeye ve bizi atalarımızın Allah'la beraber taptığı putlardan, taşlardan soyutlanmaya çağırırdı.

Bize,

Doğru sözlü olmayı, emaneti sahibine vermeyi, akrabaya iyilikte bulunmayı, komşuya iyilik yapmayı, insanların kanlarını haksız yere akıtmaktan ve onların hakkına tecavüz etmekten uzak durmayı emretti.

Bize, fuhuşatı, yalancı şahitliği, yoksulun malını yemeyi, namuslu kadınlara iftira atmayı yasakladı.

Bize,

Sadece Allah'a ibadet etmeyi ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmamayı, namaz kılmayı, zekat vermeyi ve oruç tutmayı emretti. Biz, onu doğruladık ve ona iman ettik. Allah'tan kendisine gelen kitap üzerine ona tabi olduk. Sadece Allah'a kulluk ettik. O'na hiçbir şey ortak koşmadık. Allah'ın bize haram kılığını haram bildik. Allah'ın bize helal kılığını helal bildik.

Kavmimiz, bize düşman oldu. Bize işkence etti. Bizi dinimizden döndürmeye çalıştı. Bütün bunları Allah'a kulluktan vazgeçip yeniden putlara kul olmamız için yaptılar.

Ne zaman ki bizi kahrettiler, bize zulmettiler, bize eziyet ettiler ve bizimle bizim dinimiz arasına girdiler senin ülkene doğru yola çıktık, seni başkalarına tercih ettik, senin himayene rağbet ettik.

Ey Melik (Kral), senin yanında zulme uğramayacağımızı umduk.

İnsanların yapmasını umduğumuz davranışa “beklenti” deriz. İnsanlar, başkalarının kendilerinden beklentilerini merak ederler ve o beklentiye çoğu zaman dikkate alırlar. Beklentiyi ifade etmek yararlıdır. Cafer, Necaşi'ye yönelik beklentilerini ifade etti, sıra Necaşi'nin o beklentiye değerlendirmesindeydi.

Necaşi:

-Yüce Allah'ın sizin peygamberinize gönderdiği kitaptan yanınızda bir bölüm var mı, diye sordu.

Cafer:

-Evet, dedi.

Necaşi:

-Onu bize oku, dedi.

Cafer, Meryem Sûresi'nin başından okudu. Necaşi bir Hıristiyandı, bu Sûrede anlatılan kıssadan haberi vardı ve Kur'an-ı Kerim “güzel söz”dür, onu hakkıyla dinleyen ondan etkilenir.

Necaşi, Kur'an-ı Kerim'i hakkıyla dinledi, ağladı ve “Muhakkak ki bu kelam ve Hz. İsa (as)'ya gelenin kaynağı aynıdır. Ey Kureyşli iki adam, geri dönün, vallahi, ben onları size teslim etmem ve onlara tuzak kurmam, dedi.

Kureyşli iki müşrik, diğer gün başka bir tuzakla Necaşi'nin huzuruna çıktılar ve “Ey kral, onlar Hz. İsa(as) hakkında kötü sözler söylüyorlar, onları çağır ve onlara sor, dedi.

Necaşi, onları çağırtdı ve onlara sordu:

-Siz, Meryem'in oğlu İsa hakkında ne düşünüyorsunuz, diye sordu.

Resulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) arkadaşları, bir daha bir krizle karşı karşıya idi. Ama davetçi için her sorun bir imkândır.

Cafer (ra) ve arkadaşları da bu sorunu fırsat bildiler ve Cafer(ra) cevap verdi:

-Biz, onun hakkında Peygamberimizin (sallallahu aleyhi ve sellem) bize dediğini deriz: O, Allah'ın kulu ve peygamberidir... dedi.

Bu sözleri duyan Necaşi, yerden bir çöp aldı ve "Vallahi Hz. İsa'nın anlattığıyla bu sözler arasında şu çöp kadar bile fark yoktur, dedi.

"Güzel Söz", tuzağa, rüşvete galip geldi. Müslümanlara tuzak kuranlar, bir kralın İslam'a ısınmasını sağlayan yolu açtı.

Necaşi, kendilerine "hediye" diye verilenlerin rüşvet olduğunu anladı, müşriklere rüşvetlerini iade etti. Müşrikler kınanmış ve reddedilmiş olarak kralın huzurundan çıktılar. Cafer ve arkadaşları, selamet içinde Habeşistan'a yerleştiler.

Necaşi, artık onların kardeşiydi, Resulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) dostuydu. Necaşi vefat ettiğinde Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), onun vefatını Rabbimizin emriyle Medine'de aynı anda haber aldı ve sahabelerini çağırarak "Kardeşinizin cenaze namazını kılın" dedi.

Necaşi bir Müslümandı, hem de Resulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) ta uzaklardan üzerine cenaze namazı kılacağı kadar değerli bir Müslüman...

Da'veti sürdürmek, yeni Necaşilere, yeni Bilallere, yeni Addaslara, yeni Sümeyyelere ulaştırmak gerek...

4. 2. 2. Resulullah'ın Zamanında Yazıyla Da'vet

İlk vahiyde Rabbimiz, "O (Rabbin) ki kalemle yazmayı öğretti" buyurarak yazının önemini bize haber veriyordu.

İlk vahyin bu şekilde başlaması, Resulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) Peygamberliğinden sonra insanlığın yazı çağına geçeceğini gösteren bir mucize değerindedir. Bu ayetin açıklamasını "yazı çağına hazır olun, sizin davetiniz yazıyla da olacak, siz yazının insanla bütünleşeceği zamana geçiyorsunuz" şeklinde yapmak mümkündür.

Resulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) zamanında İslam'ı anlatan tek yazılı metin, ilkin, sadece Kur'an-ı Kerim ayetleri idi. Değişik zeminlere yazılan ayetler okuma-yazmayı bilen az sayıdaki sahabe tarafından okunurdu. Yazılı ayetlerin müşriklerin eline geçmesine izin verilmezdi.

Rabbimiz, başlangıçta, davetin sadece insandan inana yapılmasına izin vermişti. Bunda büyük bir ilahi hikmet vardır. İman etmek bireysel bir etkinlik değildir. İman edenlerin Resulullah'a (sallallahu aleyhi ve sellem) bağlanması, onun etrafında bir cemaat, bir ümmet oluşturması gerekiyordu. Oysa yazı, daveti yapanla davet edileni birbirinden uzaklaştırır. Daveti kontrol dışına çıkarır. İman ettiği halde iman ettiği bilinmeyen kişilerin ortaya çıkmasına yol açar. Bu kişiler, bir rehberin önderliğinde (Resulullah'ın öncülüğünde) Kur'an'ı okumadıkları için ayetleri yanlış yorumlayabilir, kargaşaya sebep olabilirlerdi.

Resulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) zamanında yazıyla davette karşımıza çıkan ilk örnek, Hz. Ömer (ra)'in hidayetiyle ilgilidir. Onun hidayet öyküsü, davet için baştan başa değerlidir. Ancak yazıyla ilgili kısmı şöyledi.

Hız. Ömer (ra), öfke içinde kız kardeşi Fatıma'nın evine geldiğinde Habbab bir Eret, Taha Süresi'ni onlara okuyordu. Hız. Ömer'in geldiği anlaşılınca Habbab saklandı. Hız. Ömer Mekke'nin katiplerindendi, okuma-yazma biliyordu, kız kardeşine "Okuduğunuzu işittiğim şu sayfayı getirin de

Muhammed'e gelenin ne olduğuna bakayım" dedi. Kız kardeşi Fatima "Senin ona zarar vermenden korkuyoruz." Diye karşılık verdi. Hz. Ömer (ra), "Korkma" dedi ve kulluk ettiği putlar üzerine yemin ederek sayfayı sağlam iade edeceğini söyledi. Bunun üzerine kız kardeşi "Ey kardeşim, senin şirkin üzerinde necissin, kirlisin) ve muhakkak ki "Ona ancak temiz olanlar dokunur" dedi.

Hz. Ömer, yıkanı, ona sahife verildi, onda Taha Sûresi vardı. Onu okudu. Daha ilk ayetleri okurken "Bu ne güzel ve ne yüce bir kelam!" dedi. Onu gizlice dinleyen Hz. Habbab (ra), saklandığı yerden çıktı ve "Ey Ömer, Allah'ın, seni Peygamberinin duasına kabul kılmasını umuyorum. Ben dün onu dinliyordum ve o diyordu ki "Ey Allah'ım, İslam'ı Ebi Hakem bin Hişam (Ebu Cehil) veya Ömer bin Hattab'la güçlendir" diyordu. Vallahi, Ey Ömer, Resulullah böyle dua etti.

H. Ömer, "Beni Muhammed'e götür ey Habbab ta ki Müslüman olayım, dedi. Hz. Habbab, onu Resulullah'a götürdü. (İbn-i Hişam)

Resulullah'ın zamanında yazıyla da'vet yaygın olarak ise Medine döneminde gerçekleşmiştir:

4. 2. 3. Mektupla Da'vet

Hudeybiye Barışı'ndan hemen sonraydı. İslam, Medine'nin çevresindeki kabilelerin neredeyse tamamına ulaşmıştı. İnsanlar, grup grup gelip Müslüman oluyorlardı. İslam ümmeti günden güne büyüyordu.

İslam Medine'nin çevresine yayılırken Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) yeni bir dönem başlattı.

Resulullah, bir gün sahabelerine "Ey insanlar, Allah (cc) beni bütün insanlara rahmet olarak gönderdi. Verdiğim görevi kabul edin, Allah size rahmet eder ve Havarilerin Hz. İsa'ya muhalefet ettiği gibi bana muhalefet etmeyin" dedi. "Havariler nasıl muhalefet etti ya Resulullah?" diye sordular. "Benim sizi çağırdığım gibi Havarileri çağırdı. Yakına gönderdikleri razı oldu, görevini yaptı. Uzağa gönderdikleri yüzünü ekşitti, ağırdan aldı" dedi ve Hz. İsa'nın (sa) dünya halklarına Havarilerin gönderdiği gibi, dünya devletlerine elçi gönderme kararını açıkladı.

Bugün dünyada Amerika, İngiltere, Rusya gibi devletler bulunduğu gibi o günün dünyasında da Bizan, Sasani, Mısır, Habeşistan ve başka devletler vardı.

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), katiplerine mektuplar yazdırdı, bu resmi bir davetti, mektuplar mühürlendi, elçiler mektupları alıp yollara düştüler. Da'vet, çöl, dağ, nehir, deniz diye engeller tanımaz, niyet ilahi rıza olunca engeller aşılır.

Dihye bin Halife, Bizans İmparatoru'na; Abdullah bin Huzafe Sasani (İran) Kisrasına gitti.

Bu iki devlet, o günlerde dünyanın en büyük devletleriydi. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), onlarla yetinmedi.

Amr bin Umeyye Necaşi'ye, Hatib bin Ebi Belta Mısır hakimine gitti. Bunlar orta büyüklükteki devletlerdi. Resulullah(sallallahu aleyhi ve sellem) onlarla da yetinmedi.

Amr bin As, Umman Sultanına, Sulayt bin Amr Yemen'in iki hakimine, A'la bin Hadi, Bahreyn Melikine, Şuca bin Vehb Gassan hükümdarına gitti. Bunlar da zamanın küçük devletleriydi.

Bizan İmparatoruna gönderilen mektup şöyleydi:

"Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla,

Allah'ın Resülü Muhammed'den Rum (Bizans) İmparatoru Herakliyus'a...

Hidayeti (doğru yolu) bulanlara selam olsun...

Bunun ardından (Ey Kral)

Tam bir Müslüman olarak Müslüman ol. Allahu Teala sana iki sevap versin.

Eğer Müslüman olmaktan kaçınırsan halkının günahı da senin boynundadır.”

İmparator, bu sade mektuptan çok etkilendi, çarşıdan Mekkeli bir tüccar buldurup ona Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem)’ı sordu, buldurduğu kişi Resulullah’ın (sallallahu aleyhi ve sellem) büyük düşmanlarından ve Mekke müşriklerinin başı Ebu Süfyan’dı, Ebu Süfyan bile Resulullah hakkında olumlu konuşunca imparator neredeyse Müslüman oluyordu, hatta kimi haberlere göre önce Müslüman olduğunu söyledi, tepki alınca meclisine “Ben sadece sizi denedim” deyip korkusundan kararından vazgeçti. Ama bu arada İslam, zamanın en büyük iki devletinden birinin kral divanında gündem oldu.

Sasani (İran) Kisrasına gönderilen mektup da buna benziyordu.

“Rahman ve Rahim olan Allah’ın adıyla,

Allah’ın Resulü Muhammed’den İran büyüğüne,

Selam, hidayeti (doğru yolu) bulanların üzerine olsun.

Bunun ardından (Ey Melik),

Allah ve Resulüne iman et, Allah’tan başka ilah olmadığına, O’nun bir ve ortaksız olduğuna şahitlik et!

Ve ben seni Allah’ın davetiyle davet ediyorum. Muhakkak ki,

Ben, Allah’ın bütün insanlara onları uyarmak ve hak sözü kafirler üzerinde gerçekleştirmek için gönderilmiş elçisiyim.

Eğer Müslüman olursan Müslüman olursun ve Müslüman olmaktan kaçınırsan bütün ateşperest (Mecusi) halkın günahı senen boynunda olur.”

Kisra’nın kendi halkıyla problemi vardı. Böyle liderler, başkaları üzerinden kendilerini toplumlarına kabul ettirmek isterler.

İslam tevhid dinidir; Resulullah’ın elçisi Abdullah, Kisra’nın tören kurallarına uymadı, İran halkı onun huzuruna çıkarken secdeye kapanıyordu; Abdullah “Biz, ancak Allah için secdeye kapanırız” dedi. Kisra’nın elçileri öldürmeme kuralı olmasaydı seni öldürürdüm tehdidine aldırış etmedi.

Kisra, mektupta Resulullah’ın adını kendi adı önünde görünce adeta çıldırdı, Resulullah’ın (sallallahu aleyhi ve sellem) mübarek mektubunu parçalayıp attı.

Ardından kendi yönetimindeki Yemen’e haber gönderip Resulullah’ın (sallallahu aleyhi ve sellem) yakalanarak kendisine gönderilmesini emretti.

Kisra’nın bu tavrı iki mucizeye vesile oldu; Hz. Abdullah (ra) dönüp mektubu parçalanmasını haber verdiğinde ‘Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), Rabbimizin haber vermesiyle buyurdu;

-Kisra, kendi ülkesini paramparça etti. (İbn-i Kesir)

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), İran’a çok uzaktaydı, bu bir mucizeydi; İran ülkesi iç çatışmalara sürüklenmişti.

Kisra’nın Yemen’deki adamları Resulullah’a geldiğinde Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) onlara “Sizi gönderen (Yemen emiri Bazam’a) dönün, benim Rabbim (Yüce Allah), onun rabbini (Kisra’yı) öldüdü” diye Kisra’nı öldürüldüğünü haber verdi.

Adamlar Yemen'e döndüler, İran'dan haber geldi: Kisra öldürülmüştü. Bu, bir mucizeydi.

Bu mucize, Yemen'in İslam'la şereflenmesini sağladı.

Yemen halkı, Kisra'nın kabul etmediği daveti kabul etti, Yemen kazandı, Yemen emiri görevine devam etti, Kisra kaybetti.

Sadece Kisra değil, müşrik ve münafıklar da kaybetti. Taifliler ve Kureyşliler “Şahların şahı (imparator) Muhammed'e bela oldu. Müjdeler olsun, onun hakkından gelir” diyorlar, birbirlerini sevindiriyorlardı.

Oysa Resulullah, Mekkeli müşriklerden korkmadığı gibi imparatorlardan da korkmuyordu. Bunun için mektuplarına onları öven tek bir kelime koymamıştı. O, Allah'a tevekkül etmişti ve Allah'ın gücü imparatorlara da yeter.

Necaşi'nin gönlü İslam'daydı. Mısır hükümdarı da Resulullah'a hediyeler göndermişti. Diğer devlet başkanlarının tavrı da genellikle olumluydu.

Daha İslam fetihleri, Mısır'a, İran'a, Umman'a, Yemame'ye, Bizans'a varmadan İslam'ın daveti ulaşıp, İslam oralarda konuşulmuştu. Bunun İslam fetihlerini kolaylaştırmış olması mümkündür.

Fetih, kafirlerin hakimiyetinde olan bir yerin İslam mücahitleri tarafından cihadla (Allah'ın yolunda savaşla) ele geçirilmesidir.

Fetihle da'vet, birbirini tamamlar:

Ya da'vet halkın bir kısmının Müslüman olmasını sağlayarak fethi kolaylaştırır.

Ya da fetih, zalimleri yenerek da'vetin önündeki engelleri kaldırır, İslam davetçilerinin özgürce çalışmasını sağlar, böylece cihadla İslam'ın olan topraklarda yaşayan insanlar, davetle İslam'ın olur. Bu yönüyle davet insanların fethedilmesidir, onların kazanılmasıdır; cihadla topraklar fetholür, şehirler, ülkeler kazanılır; davetle insanların kalbi fetholür, fertler, aileler, kabileler, kavimler ve bütün insanlık kazanılır.

Bazen davet, tek başına fethetme vesile olmuş; Müslümanların ordu çıkarmalarına gerek bırakmamış. Malezya ve Endonezya'nın İslamla şereflenmesi böyle olmuş.

Bazense İslam orduları bir yeri fethetmiş ama oralara İslam davetçileri gitmediği için o yer, İslam'ın olmamış, bir süre elde tutulmuş sonra Müslümanların elinden çıkmış. Bir zamanlar, İtalya kıyıları, Macaristan, Orta Akdeniz adaları hep İslam orduları tarafından fethedilmişti. Ama oralara İslam davetçileri yeteri kadar gitmedikleri için bugün o topraklar da o topraklarda yaşayanlar da küfrün elinde.

Arapçada mektuba “Yazılmış olan anlamında” mektup dendiği gibi “Gönderilen” anlamında “risale” adı da verilir. Mektupla davet o kadar etkili oldu ki Müslümanlar tarih boyunca bu olayı hep konuştular. Pek çok İslam alimi, İslam'ı anlatan eserlerine “risale” adını verdi.

Üstad Bediüzzaman Said-i Nursi'nin eserlerini genel adı “Risale-i Nur”dur. İmam Haan El Benna'nın konuşma ve yazılarının bir araya getirilmesinden oluşan kitaplara “Risaleler” adı verilmiştir.

Yine İslam alimleri tarih boyunca İslam'ı anlatan mektuplar yazdılar ve bu mektuplar sonradan “Mektubat” adı altında kitap olarak çoğaltıldı.

Hindistan Müslümanlarına (alimlere, yöneticilere) mektuplar göndererek İslam'ı anlatan, onları dirilişe davet eden İmam Rabbani'nin ve İslam dünyasının farklı noktalarına “Mürşid” denen İhya

(diriliş) insanları gönderen Şeyh Halid-i Bağdadi'nin "Mektubat" diye derlenmiş birer kitapları vardır. Üstad Bediüzzaman'ın da bir eseri "Mektubat"tır.

Ama en büyük davet mektubu Kur'an-ı Kerim'dir. O, Rabbimizin bütün insanlığa gönderdiği bir hidayet mektubudur. O mektubu okumayan Rabbini tanıyamaz, yolunu bulamaz, küfrün karanlığından kurtulamaz.

4. 3. Çağımızda İslam Daveti

Davetçinin sorumluluğu, ulaşabildiği yere kadardır. Davetçi, olanla yetinmez, daha çoğuna ulaşmak ister; imkan oluşturur. "İmkan, kişinin bir işi yapabilmesini sağlayan araçtır. Her tür nimettir. Kalem, kağıt, yazabilme yeteneği ve zaman mektup yazmak için imkandır.

Davetçinin sorumluluğu imkanlarına göredir, az imkanı olanın sorumluluğu az, çok imkanı olanın sorumluluğu çoktur. Çalışmak zorunda kaldığı için zaman imkanı az olanla zamanı bol olanın sorumluluğu bir değildir. Zamanınız ne kadar çoksa sorumluluğunuz o kadar çoktur.

Ancak herkes imkanlarını artırmakla mükelleftir. Az imkanı olan, çok imkana ulaşmaya çalışır; çok imkanı olan, daha çok imkan bulmanın yolunu arar.

Biz telgrafın bulunduğu günden bu yana teknolojik iletişim (elektronik haberleşme) çağında yaşıyoruz. Bizden önceki nesiller, aynı anda birden çok yerde ancak hayallerine ve rüyalarında bulanabiliyorlardı.

Bugün iletişim imkanlarımızla, neredeyse, hayal ve rüyalarımızın hızını yakalıyoruz, aynı anda birden çok yerde ses ve görüntü olarak bulunabiliyor, kendi evimizden dünyanın en uzak yerine anında bilgi iletebiliyoruz.

Bu imkanlar, Rabbimizin nimetidir, her nimet birer imtihan vesilesidir. Bizi sorumluluğumuzla yüzyıl önce şehir görmeyen dedelerimizin sorumluluğu asla bir olamaz. Elimizdeki nimetler, onlarınkinden çoktur. O halde, bizim imtihanımız da onlarınkinden farklıdır. Biz, bu iletişim imkanlarını (bu haberleşme nimetlerini) İslam'ı anlatmak için kullanırsak imtihanı kazanırız. Hesap gününde, dedelerimize niye Japonya'ya internet üzeri ulaşıp İslam'ı anlatmadın diye sorulmaz, ama bize sorulur.

Resulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) sahabeleri İran'a, Mısır'a, Bizans'a ulaşmak için belki aylarca yolculuk yapıyorlardı, vahşi hayvanların ve vahşi hayvanlardan daha saldırgan insanların bulunduğu dağlardan, vadilerden, çöllerden geçiyorlardı.

Biz, kendi evimizde yumuşacık koltuğumuz üzerinde Japonya'daki, Kanada'daki, Avustralya'daki bir insana Allah'ın mektubu Kur'an-ı Kerim'i ulaştırabilir, onları Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) ile tanıştırebiliriz. Önümüzdeki tek engel dildir; dil imkanını edinmek de bize düşer. Koca bir köye dönuşen bugünün dünyasında dil (Lisan), İslam davetçisinin atıdır. Dil bilmeden, bugünün davetinde çok yol almak mümkün değildir.

Bu bağlamda bugünün dünyasında iki tür davet vardır:

4. 3. 1. Yüz Yüze Da'vet

Arada bir iletişim aracı olmadan davetçinin davet edileni gözle görebildiği, ona dokunabildiği davettir. Bu da ikiye ayrılır:

a) Birebir Davet: Tek kişiye veya az sayıdaki kişiye yüz yüze yapılan davettir.

Bugün en yakınımızdaki insandan bedenen ulaşabildiğimiz en uzaktaki insana kadar birebir görüşerek onlara İslam'ı anlatabiliriz.

Bu, en eski, en insani ve en verimli davet yoludur. Bu imkân varken bunu terk edip sonraki yollara başvurmak davette sünneti terk etmektir, görev ihmalidir.

İnsan, yüz yüze görüşünce insandan etkilenir. İnsan, insana bilgisini verir. İnsan, insanın sorumluluğunu yüklenir. İnsan insanı cennete götürür.

Aynı zamanda insan insanın günahını yüklenir; insan, insana karşı görevini yerine getirmezse insan, insan yüzünden cehenneme atılabilir. Biz, bu ümmetin mensubu olarak insanlığın önderiyiz; insanlığın seyircisi olamayız.

Evde, camide, okulda, iş yerinde birlikte bulunduğumuz; yolda, arabada, sokakta, parkta karşılaştığımız; eskiden beri birbirimizi bildiğimiz ya da o an tanıştığımız; kardeşimiz, akrabamız, arkadaşımız ya da bir garip insana “Bismillah” deyip İslam’ı anlatabiliriz.

Böylece biz de Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) gibi, sahabeler gibi, büyük İslam alimleri gibi bir İslam davetçisi oluruz; İslam’a hizmet edenlerden oluruz.

Bizim anlattıklarımızla öce insanlar değişecek; sonra dünya değişecek ve her yer İslam olacak.

b) Topluluğa Davet:

İnsanlar, camilerde, salonlarda, alanlarda bir araya gelir ve vaizleri, hatipleri, konuşmacıları dinlerler. Bunlar yüz yüze toplu görüşme imkanlarıdır.

Bu, yüz yüze toplu görüşmeler, açık havada ve kalabalık bir gruba yapılırsa yapılan etkinliğe “miting” adı verilir.

Bu görüşmeler, kapalı bir alanda (bir salonda yapılırsa) konuşmacılarla dinleyiciler arasındaki iletişime göre “konferans, panel, forum, seminer” gibi adlar verilir; etkinlik, bir kuruluşun seçim veya yönetimi ile ilgili ise “kongre-kurultay” adını alır.

Ayrıca hem basına hem halka yönelik yapılan kapalı veya açık alan açıklamaları da vardır. Bunlara da “basın açıklaması” denir.

Miting, konferans, panel, kongre, basın açıklaması, bunların hepsi hutbe gibi, va’z gibi İslam’ı anlatmak için birer imkandır.

Sadece bunlar mı? Bir İslam davetçisi, şehirlerin kalabalık çarşılarında, pazarlarda neden yüksekçe bir yere çıkıp “Ey halk, size beş dakika İslam’ı anlatacağım” demesin... İslam, bu kadar garip mi? İslam’ı anlatmak, İslam yurdunda kınanılır bir etkinlik mi?

Ya da başka bir imkan:

İmam Hasan el-Benna anlatıyor:

Arkadaşlarıma kahvelerde oturanlara İslam’ı anlatmayı önerdim, karşı çıktılar, tartışma uzayınca “Neden yapmak istediğimizi deneyerek karar vermiyoruz?” dedim, kabul ettiler. O gece (kahveleri dolaşıp) her biri beş-on dakika süren yirmi ayrı konuşma yaptığımızı sanıyorum.

Dinleyicilerin dikkati, hayret edilecek gibiydi, istekle dinliyorlardı. Kahve sahipleri, başta biraz garipsediler, sonra devam edilmesini istiyorlardı. Konuşmadan sonra bir şey içmemizi söylüyorlardı, reddediyorduk. Çünkü Allah’u Teala’nı gönderdiği her peygamberin ilk parolası şudur: “De ki: Ben, sizden hiçbir ücret istemiyorum.” (En’am/90)

İmam ve arkadaşları bu etkinlikte bulunurken neredeyse çocuktular.

4. 3. 2. Uzaktan Da'vet

Da'vetçi ile da'vetin aynı zaman ve mekanda bir arada olmaması, da'vetin bir aracı üzerinden davet edilene ulaşmasıdır.

Açık bir ifadeyle göz ve cilt teması olmadan yapılan her tür davettir.

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) zamanındaki mektupla da'vetin günümüze uyarlanmış biçimidir.

Kendi içinde yine ikiye ayırabiliriz:

a) Bire Bir (Uzaktan) Da'vet

Bir kişinin bizden uzakta olması, elimizin, ayağımızın doğrudan bakışımızın ulaşma alanı dışında yaşaması onu da'vetimiz dışında kalmasına sebep olmaz.

Rabbimiz, davet için nice imkan vermiş, o imkanları keşfetsek, genişletsek ve koşullara uygun bir planlama yapsak da'vetimizin alanı genişler.

Birebir da'vet, doğrudan bir kişiye veya "Büyük topluluk (kitle) sayılmayacak kişiye yapılan davettir; da'vet edilenin sözü doğrudan üzerine aldığı, "Bu sözün söylenme nedeni (asıl muhatabı) benim. Benim bu söze olumlu veya olumsuz bir cevap vermem gerekir" dediği da'vettir. Da'vet uzaktan da olsa bu gerçeklik kendini korur. Bunun için bire bir da'vet uzaktan da olsa etkilidir, genellikle karşılık bulur. Hatta kimi zaman yüz yüze da'vetten ve neredeyse her zaman topluluğa davetten daha güçlüdür.

Bire bir davet alanını genişletmede en eski yol mektupla da'vettir.

-Da'veti ulaştırmak istediğimiz bir kişiyle yüz yüze görüşme imkanımız yoksa

-Da'veti ulaştırmak istediğimiz bir kişi yakınımızdaysa ama yaş farkı gibi sebeplerden dolayı ona İslam'a doğrudan atlatamıyorsak

-Tanımadığımız ama kendisine mektup gönderirsek etkileneceğini bildiğimiz birileri varsa

Mektupla da'vet imkanından yararlanabiliriz.

Geçen asrın büyük İslam da'vetçilerinden İmam Hasan El- Benna ortaokul yıllarını anlatıyor:

Hocalarımız, "Haramların İşlenmesini Önleme Cemiyeti diye bir cemiyet kurdular. Cemiyet mensuplarının aidatı beş-on para arasında değişmekteydi. Mensupların görev paylaşımı yapılmıştı. Kimisinin görevi uyarı mektuplarının metinlerini hazırlamak, kimisinin bunları mürekkeple yazmak, kimisinin bunları çoğaltmak, diğerlerinin ise bunları sahiplerine dağıtmaktı. Bu mektupların gönderileceği kimseler, bazı günahları işlediklerine dair cemiyetin haber aldığı veya ibadetlerini yapmadıkları özellikle de namazlarını gereği gibi kılmadıkları tespit edilen kimselerdi. Mesela, biri Ramazan ayında oruç yiyecek olursa o kişiye bir mektup gönderilir ki Cemiyetin üyeleri yaşça küçük olduklarından herkes merhum hocamız Muhammed Zehra'nın bu işi yaptığını sanıyordu."

Allah (cc), İmam Hasan El-Benna'dan ve bütün İslam davetçilerinden razı olsun.

Günümüzde elektronik posta sayesinde imkanlar arttı. Biz, cep telefonu mesajıyla ya da internet aracılığıyla dünyanın bir ucundaki herhangi bir kişiye ulaşabiliriz.

Davetçi, kime ulaşabiliyorsa ona ulaşmak zorundadır.

Ne yakınımız uzağımızı unutmamıza sebeptir ne de uzağa bakıp yakını unutturuz. Davetin yeri, bütün yeryüzüdür; yeryüzünün ulaşabildiğimiz her noktasıdır.

b) Topluluğa (Kitlelere) Da'vet

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) zamanında şiir gözde bir sanattı ve şairler bugünkü gazetecilerin yerini tutarlardı.

Resulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) Hassan bin Sabit, Abdullah bin Revaha (Allah hepsinden razı olsun) gibi şairler vardı, onlar şiirler okuyarak İslam'ın sesini topluma ulaştırıyorlardı.

Bugün bu imkan genişlemiş. Gelişen yazılı ve görüntülü haberleşme araçları bize büyük bir davet alanı sağlıyor.

- Kitaplar
- Dergiler
- İnternet siteleri
- Radyolar
- Televizyonlar

Topluluklara ulaşmak için birer imkandır. Bunların her biri Resulullah'ın davet elçilerini çöllerden İran'a, Bizans', Mısır'a ulaştıran birer at gibidirler. Onlar, atla oralara ulaşıyorlardı. Bugünün İslam davetçisi dergiyle, gazeteyle, radyoyla, televizyonla ulaşabiliyor.

Davet imkanı arttı, o halde davetçinin sorumluluğu da arttı, yükü de ağırlaştı, görevi büyüdü, görev alanı genişledi.

4. 3. İmkan Analizi ve İmkan Genişletme

Çağımızın işi ortamında “zaman” önemli bir sermayedir. Çağa yön vermek isteyen, zamanı planlı kullanmak durumundadır.

Hayat planlandıkça zaman genişler ve daha çok iş alır.

Bilinen bir hikayedir:

Bir öğretmen bir kaba önce kum, sonra çakıl, sonra taş doldurmak istemiş. Taşların bir kısmı dışarıda kalmış. Öğrencilerine “Kap doldu mu?” diye sormuş, “Evet” demişler. Öğretmen, bu sefer öce bütün taşları doldurmuş, sonra araya çakıl taşları atmış, kumu da en son doldurmuş. Kap aynı kap, ama bu sefer yerde hiçbir şey kalmamış.

İşte planlı hareketin faydası budur. Planlı hareket eden az zamana çok iş sığdırır.

Da'vetçi, yeryüzünün halifesi olduğunun şuurundadır, zamana teslim olmaz, zamanı kendisine uydurur, ondan daveti için daha çok verim elde etmenin yolunu arar.

Analiz, değerlendirme sanatıdır, imkan analizi, eldeki imkanları tespit edip onları daha etkili kullanma ve artırma arayışıdır; özetli “analiz”,

- Neyim var?
- Onu nasıl en verimli şekilde kullanabilirim?

Sorularına cevap arama etkinliğidir.

Çağımızda bütün imkanlar iç içe geçmiş. Bize düşen onları planlayarak kullanıp imkanlarımızı verimli kılmak ve artırmaktır.

Örneğin,

-Çok beğendimiz İslami bir yazıyı iş yerimizin dış camına asarsak onu kitlesel davet vesilesi yapabiliriz. Bu bir imkan büyütme etkinliğidir.

Ya da,

-Bir gazetenin internet sitesindeki bir yazının altına İslami bir yorum atılabilir. Bu yorum, ya yazıdaki eksik bir ayrıntıyı tamamlamak için olur ya da bir noktaya itiraz için.

Aslında bu yorum, sadece yazara yönelik görünür. Oysa o yorumu belki binlerce kişi okuyacaktır, böylece dar bir imkan büyütülmüş, ondan daha büyük bir yarar elde edilmiş olur.

-Bir arkadaşına İslam'ı anlatmak için yazılan çok etkili bir mektup (özel bir durum varsa ondan izin alınarak), bir internet sitesine, bir dergiye, bir gazeteye gönderilebilir.

-Bir zamanlar, İslam davetçilerinin internet ve televizyon imkanı yoktu. İslam davetçileri, ses bantları doldurur, çoğaltır, halka satarlardı. Örneğin Timurtaş Hoca adında değerli bir vaizin (Allah rahmet eylesin) kasetleri ünlüydü. Pek çok zeki İslam davetçisi onun kasetlerini bir toplu taşıma aracında unuttur gibi yapar, başkalarının da alıp dinlemesini sağlardı.

-Birlikte yolculuk yaptığımız birine çok şey anlatma imkanı olmayabilir. Ama ona çok etkili bir kitap, bir dergi, bir gazete, bir internet sitesi, bir televizyon programından söz ederek onu kalıcı bir kaynağa yönlendirebiliriz.

-Televizyon programları pahalıdır. Ama İslami bir düşünüyü görüntüleyip yayınlamak hem düşün sahipleri için güzel bir hatıra hem bir İslam'a davet programı değerinde olur.

Bir İslam davetçisi, burada anlatılanlardan çok daha özgün ve etkili imkan genişletmesi tespitleri yapabilir.

İslam'a hizmet etmiş bir yazarın şu hatırası ne güzel bir imkan genişletmesi örneğidir:

"Dergiyi İstanbul'da sadece bir kitabevi satardı. Bu kitabevinin sahibi Ermeni bir kadındı (O günlerde İslami yayınlar yasak. Müslüman kitapçılar, soruşturma endişesinden satamıyorlar. Ermeni kadın da İslam için hapse atılmayacağından emin olduğundan satıp para kazanıyor. Onun derdi parasını almaktır.) Bir gün ona gittim, dedim ki bu derginin satılmayanlarını iade etmeyin, ben gelip alacağım. Onunla böyle anlaştık. Dergileri alırdım, banliyö treninin penceresinden tek tek bu dergileri atardım. Sabah namazından sonra bazı apartmanların kapısına bırakırdım. Vapurda unutmuş gibi yapar, koltukların üzerine dağıtırdım. İsterse yağmur yağsın çamurlara bulansın. İsterse birisi alıp üzerinde peynir eklemek yesin... İsterse soba tutuştursunlar. Ağzında buğday tanesi taşıyan kuş gibiyiz, onu düşürdük, yeşerirse yeşersin.

Yine bir gün trenin penceresinden dergi atıyordum. Üç delikanlı geldi,

-Pencereden ne atıyorsun?

-Dergi.

-Bunlar neyden bahseder?

-İslamiyet'ten.

-Bunları sana kim verdi?

-Ben memurum, maaşımdan biriktirdiğim paralarla alıyorum!

-Ne yapmak istiyorsun?

-İstiyorum ki Müslümanlar İslamiyet'ten haberdar olsun....

-Hepimiz Müslümanız.

-Ben de Müslümanım ama dinimi bilmiyorum.

-Bilmediğin dine nasıl hizmet ediyorsun?

-Bir dergiyi pencereden atarak... Benim dini tahsilim yok, Kur'an okumasını bilmem. Dinsiz bir milletin yaşamayacağını anladım. Görüyorsunuz, her tür kötülük serbest. Bir şeyler yapmaya çalışıyorum, tutarsa tutar, tutmazsa hep beraber batırız, dedim.

Milyonlarca insan, böyle davetçiler sayesinde İslam'la tanıştı. Biz de onun gibi bir davetçi olabiliriz.

4. 4. İmkânlar İçin Etkinlik Analizi

Davet, bir planlamadır ve her planlama bir analizin ardından gelmeli. Analizsiz planlama imkan kaybına yol açar. Da'vetçilerin çok imkanı yok, onun da bir kısmı kayboldu mu geriye ne kalır ki?

Basit bir davet analizi (değerlendirmesi) şu soruların cevabından oluşur:

Kime?

Ne zaman?

Nasıl?

Hangi eserlerden yararlanarak?

Kiminle birlikte ulaştım?

O davetten ne bekliyordum?

O davetten nasıl bir sonuç aldım?

O davetin üzerine ne ekleyebilirim?

O davetteki hangi tecrübeden, ayrıntıdan bundan sonraki davetler için yararlanabilirim?

Ve bundan sonra,

-Kime?

-Ne zaman?

-Hangi eserlerden yararlanarak?

-Kiminle birlikte ulaşabilirim?

Görüldüğü gibi etkinlik analizi,

-Geçmişin değerlendirilmesinden eksiklerinin giderilmesinden ve ondan elde edilen birikimin tecrübeye dönüştürülerek geleceğe aktarılmasından oluşur.

Bunu yapmadan İslam'ı anlatanlar sadece İslam'dan söz eden kişilerdir, bunun yaparak İslam davetini bir ömür sürdürenler ise tam anlamıyla İslam davetçisidir.

4. 5. Davet Robotlara Bırakılamaz

Her şeyin makineleştiği, hayatın makinelere bırakıldığı bir çağdayız. Da'vet, insanî bir etkinliktir; davetçi, makineden yararlanır ama davet makinelere bırakılamaz. Da'vet, robotlara teslim edilemez.

İnsansız hava araçları üretilebilir, robotlar meyve bile toplayabilir ama robotlar, davet görevni yerine getirsın, biz burada oturalım, denemez.

Araçlar, da'veti dav'vetçiden uzaklaştırır, da'vetçi ile da'vet edilen arasındaki bağa yeteri kadar hizmet edemez.

Mektup, bir iletişim aracıdır. Gazete ise sadece bir iletişim aracı değildir, aynı zamanda “Kitle iletişim aracı”dır. Aradaki fark, mektubun bir veya birkaç kişiye yönelik iken gazetenin topluma yönelik olmasıdır. Öyleyse kitle iletişim aracı, “kalabalık” denebilecek sayıda insana yönelik iletişim aracıdır.

Bugün, kitle iletişim araçları ile ilgili genel bir da'vet analizi yaptığımızda kendimizi şu gerçeklerle yüz yüze buluruz:

I. İslam'a da'vette kitle iletişim araçları ile yetinmek, Resulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem), İslam'a da'vet amacına aykırıdır:

Zira Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) ve sahabesinin da'vet amacı, İslam'ı öğrenmiş, birbirinden bağımsız insanlar yetiştirmek değildir.

Sahabeler için İslam'a da'vet,

1. İslam'ı kabul etmek

2. Resulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) önderliğinde cemaat (ümme) olmak anlamına geliyordu.

Bir insan o dönemde İslam'ı kabul edip ben kendi köyümde, şehrimde Müslümanca yaşar, giderim, diyemezdi. Malı ve canıyla Resulullah'ın; Onun dünyadan bedenen ayrılışından sonra da halifelerinin emrine hazır olmak zorundaydı.

Asr-ı Saadet'te bir insanı İslam'a davet etmek, onu bu yapı içine almak demektir.

Bugün kitle iletişim araçları dediğimiz araçlar, İslam'ı insanlara ulaştırır; bu büyük bir imkandır, ancak sadece bununla yetinmek, İslam davetinin amacına aykırıdır. Makine, davetçinin yardımcısıdır, atıdır; davetçinin kendisi olamaz.

Biz, “Ezan, radyodan okunsa yeterlidir” diyemediğimiz gibi “Radyolar, İslam'ı anlatıyor, bize ne gerek var?” da diyemeyiz. Radyo müezzin olmadığı gibi, radyo davetçi de değildir. Radyo, da'vetçinin sesini ulaştıran bir araçtır, bir imkandır.

II. İslam da'vetçisi, imkanlarını en iyi şekilde değerlendirir ve en etkili şekilde planlar:

İnsani ilişkilerde;

-Yüz yüze görüşmek yazılı iletişimden

-Resimle desteklenmiş yazı, resimsiz yazıdan

-Sesli iletişim (telefon, radyo) yazılı iletişimden

-Görüntülü iletişim, görüntülü olmayan iletişimden daha etkilidir.

Daha etkili yöntem mümkün iken az etkili olanı tercih etmek, da'vetçinin fedakârlığına ve davetin önemine uygun düşmez.

Bir hasta düşünelim, onu ziyaret etmek, onun haline ortak olmak mümkün iken sopsoguk bir “Geçmiş olsun” mesajı göndermekle yetinmek kırıcıdır, üzücüdür; hastanın önemsenmediği

duygusuna yol açar. Oysa da'vet, da'vet edileni önemsemektir; onu ateşten kurtarma gayretimizi ona duyurmaktır.

4. 6. İmkân Buluşturma

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), sahabeleri ile bire bir konuşurdu. Mekke'de iken sahabeti Erkam'ın evinde (Daru'l Erkam) onlarla buluşurdu vya uygun hergangi bir yerde... Zaman zaman da şehrin dışına çıkıp onlara İslam'ı anlatarak, onlarla birlikte ibadet ederek öncülük görevini yerine getirirdi.

Medine'de hem camide onlara cemaat halinde seslenir hem de onlardan bir veya birkaç kişiyi yanına alır ev ziyaretlerine, hasta ziyaretlerine, mezarlık ziyaretlerine giderdi. Yol boyunca onlarla İslam'ı konuşurdu, vardığı yerde de hem ziyaret konusu üzerine hem başka konularda İslam'ın hükümlerini açıklardı.

Kimi zaman su kuyuları etrafındaki bahçelerde toplanan halkın yanına varır, kim izaman yol kenarında duranlara nasihat ederdi.

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) da'vet yöndeminde "İmkan buluşturma" vardır. İmkan buluşturmak, farklı imkanları aynı amaç için bir araya getirmektir. Örneğin, sıkı bir alış-veriş gerektiren iki şehri karayolu, demiryolu, havayolu ve mümkünse deniz yoluyla birbirine bağlamak, onlar arasındaki ulaşım için yol yapmak, ray döşemek, hava ve deniz limanları inşa etmek bir tür imkan buluşturmadır. Öyleyse imkan buluşturmak, aynı amaca yönelik imkanları çoğaltmaktır.

Bugünün İslam daveti de imkan buluşturmayı gerektiriyor. İnsanlara hem bire bir hem toplu halde, hem yüz yüze, hem gazete, dergi, kitap, radyo, televizyon, telefon, mektup, internet aracılığıyla seslenmek... İslam'ı anlatan sesleri, başka sesleri bastırarak kadar güçlendirmek...

Bir kişiyi hem evinde ziyaret etmek, hem camiye çağırarak hem İslamî bir konferansa götürmek hem ona İslamî kasetler vermek...

İnsanların gaflete yatkın oldukları ve çeldiricilerin dört yanı sardıkları bu çağda buna gerçekten muhtacız.

BÖLÜM 5

5. KİMDEN BAŞLAMALI?

Davet, Hz. Resulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) yolu üzerinde yapılan bir ibadettir.

Davet, bu yönüyle namaz gibidir. "Namaz kılın" emrini veren yüce Rabbimizdir. Namazın kılınışı şekli ise Hz.Resulullah'tan (sallallahu aleyhi ve sellem) öğrenilir. O, nasıl namaz kılmışsa biz de öyle kılarız. Öyleyse O, nasıl davette bulunmuşsa biz de öyle davette bulunuruz.

Hz.Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), ilk vahyi alır almaz durumunu Hz. Hatice annemize açtı. Çünkü Ona yakın kişi, en çok güveneceği kişi, Onun sırrını kendi sırrı olarak saklayan kişi, kendisini ondan bir parça bilen kişi Hz. Hatice annemizdi. (Allah, ondan ve bütün kadın sahabelerden razı olsun)

Hz. Hatice annemiz, Resulullah'tan ilk vahyi dinleyince "Sana müjdelersun, ey amcamın oğlu! Sabret. Allah'a yemin olsun, senin bu ümmetin Peygamberi olmanı umuyorum" dedi. Onu tasdik etti, ona iman etti, ona yardımcı oldu.

Bir gün Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), Mekke'nin dışında bir yerde iken Cebrail (as) geldi, onun için yerden bir su fışkırdı. Cebrail (as), o suyla abdest aldı. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) nasıl abdest alınacağını öğrenmek için ona baktı. Sonra kendisi de Cebrail'den gördüğü üzere abdest aldı. Sonra Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), Cebrail (as) ile birlikte namaz kıldı ve Cebrail (as) oradan ayrıldı.

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), Hz. Hatice annemizin yanına geldi. Onun yanında Hz. Cebrail'den öğrendiği gibi abdest aldı. Hz. Hatice annemiz de onun abdest aldığı gibi abdest aldı. Sonra Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), ona imamlık etti, ona namaz kıldırıldı. (İbn-i Hişam)

Önder, Resulullah'tır; Ona iman eden Onun gibi davranır.

İlk Müslümanları iki yönden gözlemleyebiliriz:

1. Resulullah'a (sallallahu aleyhi ve sellem) yakınlıkları
2. Kişisel özellikleri

5. 1. İlk Müslümanların Resulullah'a Yakınlıkları

Hz. Hatice annemiz (ra), Hz. Ali (ra) ve Hz. Zeyd (ra), Resulullah'ın ev halkı idiler. Hz. Ebubekir (ra) ise onun en yakın arkadaşı idi.

Onların da'vetiyle Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), kendisine en yakın insanlardan bir halka (çevre) oluşturdu. Sonra Hz. Ebubekir, en yakın arkadaşlarına ulaştı, yeni bir halkanın kapısı oldu ve bir halka açabilen her yeni sahabe o halkayı mutlaka açtı. Böylece İslam halka halka yayıldı, güç kazandı.

Resulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) daveti, başlangıcı itibari ile şaşırtıcı hiçbir yönü olmayan, kendi mecrası içinde gelişen bir davettir.

Hz. Hatice annemiz, Hz. Ali, Hz. Zeyd, Hz. Ebubekir... Resulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) da'veti için en uygun insanlar onlardı ve Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), önce onlara ulaştı.

Hz. Osman, Hz. Zubeyr bin Avvam, Hz. Abdurraman bin Avf, Hz. Sa'd bin Ebi Vakkas... Hz. Ebubekir'in (av) ilk ulaşabileceği kişiler onlardı, Hz. Ebubekir (ra) önce onlara ulaştı.

Bu davette üç özellik öne çıkmaktadır:

1. Daveti kabul etmeye yatkın olmak
2. Daveti kabul etse de etmese de davetçinin davet sırrını açığa vurmamak
3. Başkasından daha kolay ulaşılabilir olmak

Da'vetçi, ilk aşamada, çevresindekilerden kime İslam'ı anlatabiliyorsa ona anlatacak. O kişi, kendisi, akrabası, komşusu, arkadaşı olabilir. Önemli olan onun Resulullah'ın davet sünnetine uygun olarak "uygun" kişi olmasıdır. Davetin başlangıcında "uygun kişi" aramak ve önce ona ulaşmak, diğer bir ifadeyle "davette seçici olmak", da'vetin devamı ve başarısı için önemlidir.

Mekke'de hayat, akrabalık istemine göre düzenlenmişti. Herkes, kendi akrabaları ile birlikte vardı. Kişi, kendi akrabalarından sorumlu, akrabaları da kişinin yaptıklarından sorumlu kabul edilirdi.

Yüce Rabbimiz, gizli da'vetten sonra Resulullah'a en yakın akrabalarını davet etmesini emretti. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), daveti öyle sürdürdü. Onun daveti, Mekke'de kendi evinden arkadaşı Hz. Ebubekir'in evine ve Mekke'ye, Mekke'den Mekke çevresine –Taife –Medine'ye – Medine çevresine yakın ve uzak ülkelere şeklinde halka halka yayıldı.

Ancak Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), kendisine yakınlık konusunda katı bir sıralama yapmadı. “Yakınlık”, onun davetinde tek kriter olmadı; “uygunluk”, yakınlığın önünde kaldı.

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), hiçbir aşamada kendisine gelip “Bize İslam’ı anlat” diyenler geri çevirmedi. Kimseye “Henüz senin sıran değil” demedi. “Sen git, sora gel” demedi.

Hız.Ebubekir(ra), Mekke’ye oldukça uzak bir yerdendi ama İslam’ı öğrenmek için gelince Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), ona İslam’ı anlattı ve Hız.Ebubekir (ra) Müslüman oldu.

Hız.Ebubekir(ra), Müslüman olurken Mekke’deki pek çok kişinin henüz İslam’dan haberi yoktu. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) ona “Amcalarım, halalarım, amca-hala çocuklarım Müslüman olsun da öyle gel” demedi. O, yurdundan kalkıp hidayeti bulmak üzere Resulullah’a (sallallahu aleyhi ve sellem) gelmekle “uygun kişi” oldu, önceliği aldı. Allah, ondan ve hidayet için yarışın, çalışan bütün mü’minlerden razı olsun.

5. 2. İlk Müslümanların Kişisel Özellikleri

Resulullah’ın (sallallahu aleyhi ve sellem) davetini ilk kabul edenlerden Hız.Hatice annemiz, orta yaşı geçmiş bir kadındı. Hız. Ali (ra) bir çocuk, Hız. Zeyd bir genç, Hız. Ebubekir orta yaşlarda bir adam...

Hız.Hatice annemiz, Hız. Ali, Hız. Ebubekir Mekke’nin hür ve soylu insanlarıydı.

Hız. Zeyd (ra) ise özgür bırakılmış bir köle idi. Soy veya ekonomik duruma göre toplumda oluşmuş, ortak özellikleri bulunan gruba, insan katmanına “sınıf” denir. Mekke’de insanlar şöyle sınıflandırılırdı:

1. Soylular (Kureyş kabilesinin kolları)
2. Soylulara sığınan hür yabancılar
3. Özgür bırakılmış köleler (eski köleler)
4. Köleler

Bu sıralama içinde Hız. Zeyd (ra) kölelerden sonra Mekke’nin en alt sınıfına mensuptu, sonra Hız. Bilal (ra) ibi öz köleler de Müslüman oldu. İslam, onları Mekke’nin en soyluları ile omuz omuza getirdi, onlar arasındaki farkı kaldırdı.

Kölelerden fakir kimse yoktu. Hız. Hatice, Hız. Ebubekir, Hız. Osman, Hız. Abdurrahman bin Avf gibi sahabeler ise Mekke’nin en zenginleri arasında yer alıyorlardı.

İslam, en fakir olanla en zengini yan yana getirdi; zengini fakirin önüne geçirmediği gibi fakiri de zenginin önüne geçirmedi. Herkes, İslam’ın saflarında “Allah’ın kulları” olarak eşitlendi, bir oldu. “Takva” dışında onlar arasında hiçbir üstünlük kriteri kalmadı.

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) Mekke’nin ileri gelenleri ile meşguliyetinden dolayı Abdullah bin Umme Mektum’la ilgilenmeyince Yüce Rabbimiz, Abese Sûresi ile kendi elçisini uyardı.

Rabbimizin emri kesindi:

İslam’ davet konusunda kişiler, sınıflarına bakılarak birbirlerine tercih edilemezler. İslam davetçileri, sadece bir sınıf insanla ilgilenemezler. İslam’ı öğrenmek isteyen, bu isteğinde samimi ise davetçi, onun isteğine karşılık vermek durumundadır.

5. 3. Bugün Kimden Başlanmalı?

Çağımızda komşuluk zayıfladı, akrabalık bağları kopuyor. İnsanlar birbirine çok yakınken birbirine yabancılaşıyor. Kimileri için aynı internet blokunda yer almak, aynı apartmanda yer almaktan daha değerli bir komşuluğa dönüşüyor.

Bu, kendiliğinden olmuyor. Dünyayı yönetenler, Allah'ın emirlerini kabul etmiyor, Allah'ın beğenmediği bir düzen kuruyor, bizi de o düzene uymaya zorluyor.

İslam davetçisi, Allah'ın beğenmediği bir düzene girmez; öyle bir düzeni değiştirmeye çalışır.

Hz. Cafer (ra), Mekke'deki cahili sistemi anlatırken "Akrabayla bağı keserdik, komşu hakkını gözetmezdik" Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) bize "... Akrabaya iyilik yapmayı, komşuya iyilik yapmayı..emretti" buyuruyor.

Resulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) zamanında da komşuluk ve akrabalık zayıflamıştı. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) bu bağları yeniden inşa ediyor ve bu inşa çerçevesinde akrabayı Allah'ın dinine da'vet ediyor.

İslam da'vetçisinin yolu Onun yoludur. İslam davetçisi komşuluk hakkını gözetir, komşuluğu canlandırmaya çalışır, akrabanın hakkını gözetir, akrabaya iyilikte bulunur.

İslam davetçisi, komşusuna, akrabasına İslam'ı anlatır. Ama bugünün ortamında onlara ulaşmakta başarısız olduğunda başkalarına ulaşmayı ihmat etmez.

Resulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) sünneti üzerine davet, bizim için yakından uzağa doğru halka halka açılan bir ibadettir. İslam'ı daha iyi kime anlatabilsek ona anlatacağız. Bazen bir sınıf arkadaşımız, bazen bir akrabamızdan; bir okul yolu arkadaşımız, bir komşumuzdan öncelikli olabilir.

İslam davetçisi, ne yakın imkana takılıp kalır ne de yakını ihmal edip uzaklarda dolaşır; onun her adımı dengelidir, kendi gerçeğine uygundur; "Saçmalık" ondan uzaktır.

İslam da'vetçisi ne sadece zengine İslam'ı anlatır ne sadece fakire. O, insanların zenginliğine değil, İslam davetine yatkınlığına bakar.

Başarılı bir öğrencinin İslam'ı öğrenme hakkı olduğu gibi dersleri zayıf bir öğrencinin de İslam'ı öğrenme hakkı vardır. Bunnula birlikte da'vetçi çalışkandır ve çalışkan olmaya teşvik eder.

Da'vetçi, bir şehre, bir bölgeye odaklanabilir; ama o şehirle, o bölgeyle sınırlı kalmaz.

Japonya'da yaşayan bir arkadaşımızla kolaylıkla konuşabiliyorsak o bizim şehrimizde yaşayıp görüşemediğimiz birinden öncelikli olabilir.

Ancak,

Hiçbir şekilde da'vet gelişigüzel bir ibadet değildir. Davetçinin davet ibadeti İslam'ı anlatmakla bitmez. Da'vetçi, da'vetine uyanları bir raya getirmek, onları bir İslam cemaatinin çatısı altına yönlendirmek durumundadır.

Müslümanlar tek vücuttur, organları birbirine bağlı olmayan bir vücut işleyemez.

İslam da'vetçisi, işlemeyen vücut için değil, işleyen bir vücut için çalışılır.

BÖLÜM 6

6. DA'VETİN MEKÂNI

“Mekan”, bir etkinliğin yapıldığı yerdir. Uçağın konacağı mekan, havaalanıdır; futbolun mekanı top sahasıdır, Haccın mekanı Ka’be’nin çevresi ve Arafat Dağı’dır.

Da’vet için de belirli bir mekandan söz edebilir miyiz? Da’veti bir yerle sınırlandırabilir miyiz?

Müşrikler, Ebu Talib’e şikayette bulundular: “Senin kardeşinin oğlu, toplantı yerlerimizde ve Ka’be’nin yanında bize dinini anlatıyor (bize eziyet ediyor); onu bize dinin anlatmaktan (bize eziyet etmekten) alıkoy, dediler.” (İbn-i Kesir)

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), akrabalarını Ebu Talib’in evinde topladı, onları İslam’a davet etti.

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), Safa Tepesi’ne çıktı, Mekke halkını kabile kabile isimlendirerek İslam’a davet etti.

Resulullah, çarşılarda dolaşıyor ve “Ey insanlar! La İlahe İllallah deyiniz; kurtuluşa eresiniz” diye sesleniyordu.

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), Hz. Ebubekir (ra) ile panayır yerinde çadır çadır dolaşp Mekke’ye ticaret için gelen çevre kabileleri İslam’a çağırıyordu.

Resulullah, Medine’de Mescid-i Nebevi’de bazen gün boyu nasihat ediyordu.

Ebu Hureyre (ra) haber veriyor:

“Mescid’de bulunuyorduk. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) yanımıza geliverdi ve “Haydi, Yahudilerin yurduna hareket edin” buyurdu. Onunla birlikte sefere çıktık. Onlara vardığımızda Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) ayağa kalkıp

-Ey Yahudi topluluğu! Müslüman olun, kurtulun, diye seslendi.

Onlar da,

-Ey Ebu’l Kasım, tebliğ ettin dediler.

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem)

-Ben de tebliğ etmiş olduğumu itiraf etmenizi istiyordum. Müslüman olun, kurtulun, buyurdu.

Yahudiler:

-Ey Ebu’l Kasım tebliğ ettin, Ey Ebu’l Kasım tebliğ ettin...” dediler. (Müslim)

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), bazı hizmetlerini gören bir Yahudi çocuğunu hastalığında ziyaret etti ve onu yatağı başında İslam’a davet etti. Babası, çocuğu serbest bırakınca çocuk Müslüman oldu. Resulullah, bundan çok memnun kaldı ve “Benim vasıtamla bu çocuğu cehennemden kurtaran Allah’a hamd olsun” diyerek şükretti. (Buhari)

İbn-i Kesir’in bildirdiğine göre Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), münafıkların başı Abdullah bin Ubey’i ölüm hastalığında yirmi kez ziyaret etti.

Enes b. Malik’ten (ra) rivayet edilmiştir:

Peygamber’e (sallallahu aleyhi ve sellem) Hazreç kabilesinin reisi olan Abdullah b. Ubey’e gitseniz de İslam’a davet etseniz iyi olur, dendi.

Bunun üzerine Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) bir eŖeęe binmiŖ, arkasına da Usame'yi almıŖtı. Sa'd bin Ubade'yi ziyarete gidiyordu. (Bedir SavaŖı'ndan önceydi) Yolda MÜslümanlarla putperest müŖriklerin bir arada olduğu bir oturma yerine (meclise) uğradı... Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem), onlara selam verdi. Sonra orada durup eŖeęinden indi. Onları Allah'a davet etti. Onlara Kur'an okudu..." (Müslim)

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) için, kendi evi, amcasının evi, Safa Tepesi, Ka'be'nin bahçesi, müŖriklerin toplantı yerleri, Mekke, Taif, Taif dönüşünde bir bağ, çarŖı, pazar, panayır; Medine, Mescid-i Nebevi, Yahudi mahalleleri, hasta evleri, yol kenarları her yer da'vet mekânıdır.

Da'vetin sabit bir mekânı yoktur. Da'vetin yapılabildiği her helal yer da'vet mekânıdır.

Da'vet ibadetini yapacağımız yer, bazen kendi evimizdir, bir komŖumuzun, akrabamızın evidir, sokağımızdır, toplu taşıma aracıdır, bazen bir çayevidir, bir sendikadır, bir meslek toplantısıdır, bir meclis oturumudur.

Da'vetçi nereye ulaşabiliyorsa da'vetin mekânı orasıdır.

6. 1. Mekânı AŖmanın Yolu: Dil Bilmek

Zeyd bin Sabit (ra) Ŗöyle anlatıyor: "Hz. Peygamber Medine'ye hicret ettiklerinde beni onun huzuruna götürerek:

-Ey Allah'ın Resulü! Bu genç Neccaroğulları kabilesinden olup sana indirilen Kur'an'ın on yedi sûresini ezberlemiŖtir, dediler.

Bunun üzerine Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), bana Kur'an okuttular ve bundan çok hoŖlandılar. Bana,

-Ey Zeyd! Benim için Yahudilerin yazısını öğren, çünkü bu dilde mektup yazdırmama gerektiğinde onlara güvenmiyorum, dediler.

Bundan dolayı ben daha ayın yarısı dolmadan onu güzelce öğrendim. Bundan sonra Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) onlara mektup yazmak istediklerinde bana yazdırıyor ve onlardan gelen mektupları da bana okutuyorlardı.

Hz. Zeyd (ra) o dönemde Ŗam yöresinde yaygın olan Süryaniceyi de öęrenmiŖtir.

Davetçi, seslendiği halkın dilini iyi bilecek. Anlattıkları halk tarafından anlaşılacak. Kendisi de halkının sorunlarını doğru anlayacak.

İslam da'vetçisi, Kur'an ve Sünnetten besleniyor. Kur'an'da Resulullah'ın hadisleri de Arapçadır. Arapça vahyin dilidir.

"Sen uyarılardan olası diye Kur'an-ı Kerim'i Cebrail apaçık bir Arapçayla senin kalbine indirmiŖtir." (Ŗuara/193-195)

"İŖte böylece biz onu (Kur'an'ı) Arap diliyle hikmetli bir söz olarak indirdik..." (Ra'd/37)

İmam Ŗafii Hazretleri bu ayetlerin ışığında her Müslümanın ibadetlerini yapabilecek kadar Arapça bilmesinin farz olduğunu söylüyor. (Er-Risale)

İslam da'vetçisi, düşüncesinin geliŖmesi için de Arapçayı bilmelidir. Kur'an-ı Kerim'in Arapça inmesini hikmeti, Arapçanın en geniş ifade imkanına sahip olmasıdır. Aynı düşüncüyü farklı Ŗekillerde ifade etme imkânıdır, birden çok anlamı yüklenme ve anlamları tam olarak birbirinden ayırmasıdır.

Arapçayı bilmek, da'vetçiyi İslam kaynaklarına ağladığı gibi ona Arap Müslümanlarla iletişim imkânı da sağlar.

Çağımızda iletişim araçları sayesinde mekan uzaklığı anlamsızlaştı. İki ülke arasındaki tek uzaklık dildir, bir ülkenin dilini bilen o ülkeye açılma imkanına ulaşır. Japonca bilen, bir internet bağlantısı kadar Japonya'ya uzaktır, Çinceyi bilen Çin'dedir, Rusçayı bilen Rusya'dadır, İngilizceyi bilen Amerika'dadır.

Bir iş farz ise önündeki engelleri de kaldırmak farzdır. Davetçi olmaya karar veren, da'vetin önündeki engelleri kaldırmaya da karar vermiştir. Yabancı dil bilmek, da'vetin önündeki en büyük engellerden birini kaldırmak anlamına gelir.

BÖLÜM 7

7. NEYE DAVET EDECEĞİZ?

İnsanlar, yeryüzüne Allah'ın varlığına ve birliğine inanan kullar olarak geldiler.

İlk insan Hz. Adem babamız bir peygamberdir. O, Hz. Hava annemizle birlikte yeryüzüne inip Allah'a kulluk etti.

Ancak onların oğulları Kabil, Allah'a isyan etti ve zamanla insanlar, tevhidden uzaklaştılar. Allah'ın birliğini unuttular. Kendileri gibi kullara kul olup güneşe, yıldızlara, putlara, ağaçlara, ineklere, farelere taptilar.

Tevhidden uzaklaşan insan zalimleşti, insanların haklarını gasp etti, insanlara eziyet etti, çok yiyip onlara az verdi; lüks giyinip onları çıplak bıraktı, saraylarda yaşayıp onları hücrelere mahkum etti.

Çünkü, kendisini onlardan üstün gördü; kendisini de onlar gibi "Allah'ın kulu" kabul etmedi.

Tevhidden sapma olunca hayatın dengesi bozuldu; yeryüzü insan için kulluk mekanı iken zalimin mazlumu ezdiği bir yurda dönüştü.

Güneş, ay, yıldızlar, dünya Allah'a itaat eder; bunun için kainat dengede olur.

İnsanlar da Allah'a itaat ederse toplum hayatı dengesini bulur.

Yüce Allah kullarını seviyor, onların itaatte olmasını, selamet bulmasını diliyor. Onları, isyandan kurtarmak istiyor. Bunun için her seferinde Peygamberler gönderdi. O peygamberler insanlığı tevhide çağırdı, zira tevhid, hayatın denge noktasıdır, hayat o noktada olursa dengede oluyor. Aksi halde yörüngesinden çıkıyor; fitneye fesada (karışıklığa, bozulmaya, çürümeye) uğruyor.

Da'vetçinin görevi, insanlığı saptaktan, karışıklıktan, bozulmaktan, çürümekten kurtarıp tevhidin dengesine, İslam'ın selametine kavuşturmadır.

Her da'vetçi, adil bir hakim gibidir; adil bir hakim adaleti sağlar; adalet dengedir ve her da'vetçi, hakim gibidir; hekim hastalığı, insan bedenindeki bozukluğu, çürümeyi tedavi eder.

Da'vetçi, hakimlik ve hekimlik görevine bugün başlayan kişi değildir. İlk günden bu yana tevhide da'vet eden davetçilerin yolunu sürdüren kişidir. Onun yolu, onların yolunun devamındadır. O halde davetçi, kendi da'vet yolunu onların yolunda bulacak. Bizden önceki davetçiler neye çağırmışsa biz de ona çağıracağız. Onlar kimdir? Peygamberlerdir, bizim Peygamberimizdir ve Peygamberimizin (sallallahu aleyhi ve sellem) yolundan gidenlerdir.

Önceki peygamberleri, Kur'an'da, Peygamberimizi Kur'an ve onun sünnetinden, Peygamberimizin yolundan gidenleri de İslam tarihinden tanıyacağız, onların neye da'vet ettiğini hakimlik ve hekimlik görevini nasıl yerine getirdiğini öğreneceğiz.

Rabbimiz buyuruyor:

“Peygamber, Rabbinden kendisine indirilene iman etti, mü’minler de iman ettiler. Hepsi Allah’a, meleklerine, kitaplarına ve O’nun peygamberlerine “Peygamberler arasında hiçbir ayırım yapmayız” diyerek inandılar ve şöyle dediler.” “İşittik ve itaat ettik, bağışlanmamızı dileriz, ey Rabbimiz, dönüş ancak sana olacaktır!” (Bakara/285)

“Kim Allah’a ve Peygamber’e itaat ederse işte onlar Allah’ın kendilerine nimet verdiği Peygamberler, sıddıklar (dosdoğru olanlar), şehidler ve salihlerle (iyilerle) beraberdirler. Onlar, ne iyi arkadaşlardır!” (Nisa/69)

“Onlar, Rabbimiz! Biz, şüphesiz iman ettik, bizim için günahlarımızı bağışla ve bizi ateşin azabından koru!” diyenlerdir. Sabredenler, Sıddıklar (dosdoğru olanlar), itaat edenler, Allah yolunda infak yapanlar (mallarını harcayanlar) ve seher vakitlerinde bağışlanma dileyenlerdir.” (Al-i İmran/16,17)

Da’vete bu ayetlerin ışığı altında bakacağız:

Biz, İslam da’vetçisi olarak,

-Allah’a

-Meleklerine

-Kitaplarına

-Peygamberlerine iman edip bu iman üzerine “İşittik ve itaat ettik” diyerek eksiklerimiz için bağışlanma dileyen ve dünya hayatımız bitince ahirette Rabbimize hesap vereceğimizi bilenleriz.

Biz, Allah’a ve Peygamberine itaat ederek

-Peygamberlerin

-Sıddıkların

-Şehidlerin

-Salihlerin yol arkadaşı olduk.

Biz,

-Sabredenleriz.

-Dosdoğru itaat edenleriz.

-Allah yolunda malımızı tüketenleriz. Bununla birlikte amelimizin çokluğuna bakmayıp seher vaktinde (gece namazına) kalkarak Rabbimizden bağışlanma dileyenleriz.

Yolumuz,

-Kur’an’da

-Sünette

-Ve sıddık ve salih ve sabırlı ve zikir ehli olup Rablerine yalvarışlarını sürdüren alimlerin hayatında tarif olunmuş. Onlar, neye davet etmişlerse biz, ona davet edeceğiz.

Rabbimiz buyuruyor:

“Senden önce gönderdiğimiz her peygambere “Benden başka ilah yoktur, yalnız bana kulluk edin” diye vahyetmişizdir.” (Enbiya/25)

“Deyin ki biz Allah’a ve bize indirilen Kur’an’a, İbrahim’e, İsmail’e, İshak’a, Yakub’a ve torunlarına indirilenlere, Musa’ya ve İsa’ya verilenlere ve bütün Peygamberlere Rableri tarafından verilenlere inandık. Onlardan hiçbirini diğerinden ayrı tutmayız. Biz, Allah’a teslim olmuş kimseleriz.” (Bakara/136)

“Yemin olsun ki her ümmete “Allah’a kulluk edin, tağuttan kaçının” diyen peygamberler göndermişizdir.” (Nahl/36)

“Allah katında şüphesiz din İslam’dır.” Al-i İmran Sûresi)

“(Hz. Nuh dedi ki) Allah’tan başkasına kulluk etmeyin! Ben, size erişecek elem verici bir günün azabından korkuyorum.” (Hud/26)

“(Hud) Dedi ki: Ey kavmim! Allah’a kulluk edin. Sizin O’ndan başka ilahınız yoktur..” (Hud/50)

“(Salih) Dedi ki: Ey kavmim, Allah’a kulluk edin. Sizin O’ndan başka ilahınız yoktur.” Sizi topraktan yaratan ve yeryüzünde yaşatan O’dur. O’ndan af dileyin, sonra da O’na tövbe edin. Şüphesiz, Rabbim (kullarına) çok yakındır ve dualarını kabul edendir.” (Hud/6)

“(Şuayb) Dedi ki: Ey kavmim, Allah’a kulluk edin. Sizin için O’ndan başka ilah yoktur.” (Hud/84)

“(Hz. İsa dedi ki) Şüphesiz ki Allah benim de Rabbim, sizin de Rabbinizdir. Ona kulluk edin, doğru yol budur.” (Al-i İmran/51)

Peygamberlerin “Hakimlik” ile ilgili da’veti budur; bu da da’vetin iki tarafı var: Red ve kabul

Peygamberler, insanları tağutları reddetmeye, sahte ilahları reddetmeye ve Allah’ın birliğini kabul etmeye çağırdılar.

‘Tağutların hakimiyetlerine hayır – Allah’ın hakimiyetine evet’ da’vetin başı ve özü budur.

Tağut, Allah’ın kanununa karşı kanun çıkararak kişidir. Oysa insanı yaratan Allah’tır. Onun yolunu belirleyecek olan da O’dur. Hakimiyet kayıtsız şartsız ancak Allah’ındır. Hakimiyet O’nun hakkıdır. Tağutlar, o hakkı gasp etmeye kalkışan, kendileri de birer kul iken, kulları kendilerine kul edinen kişilerdir.

Peygamberler, onların kulluğuna “Hayır” dediler ve insanları Allah’ın hakimiyeti altında buluşturmaya çalıştılar.

Bununla birlikte Peygamberler, “hekim”lik yaptılar. İnsanları hem toplum hem fert olarak mutlu edecek ilahi yasaları da tebliğ ettiler.

- Yalan söylememeyi
- Emanete ihanet etmemeyi
- Allah yolunda harcamayı
- Aldatmamayı
- Ölçüyü, tartıyı tam yapmayı
- Anne-babaya iyilik yapmayı
- Her tür fuhuştan uzak durmayı

Ve benzeri ahlaki-toplumsal yasaları, mutluluk kaynağını tavsiye ettiler.

Bugünün davetçisi de bunu yapacaktır. Çünkü Peygamberimizin yolu, kendisinden önceki peygamberlerin yoludur:

Hız. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), Mekke müşriklere Kur'an-ı okuyordu.

Kur'an-ı Kerim, tevhid kitabıdır; Allah'ın varlığını ve birliğini anlatır.

Resulullah da kendisinden önceki Peygamberler gibi Allah'tan başka ilah yoktur, yalnız O'na kulluk edin, dedi.

Mekke halkı, Allah'ın varlığına inanıyordu. Ancak tağutlara uyuyorlardı, putlara tapıyorlardı.

Nemrut bir tağuttu, Firavun bir tağuttu; Ebu Cehil ve arkadaşları da onlar gibi tağuttu. Hz. İbrahim ve Hz. Musa zamanında tağutluk, tek kişide toplanmıştı; Mekke'de bugünün dünyasında olduğu gibi bir kurula dağıtılmıştı; "Darunneve" denen Mekke parlamentosunda söz sahibi olan bir kurula... Nemrutluk, Firavunluk, onlar arasında dağıtılmıştı.

Tağutlar, bize kayıtsız şartsız boyun eğeceksiniz diyerek kendilerini "ilah" ilan ediyorlar, "rab" ilan ediyorlar. Allah kainatı yönetir, biz de insanları yönetiriz diyerek kendilerini Allah'ın hakimiyetine ortak tayin ediyorlar.

Birine kayıtsız şartsız itaat etmek, ona kul olmaktır; ona ibadet etmektir; tağutlara kayıtsız şartsız teslim olanlar, onların emri altına girenler, tağutların kulu sayılırlar, tağuta ibadet ediyor sayılırlar.

Tağut da bir kuldur, kendisini, yalanla, hileyle ilahlaştırmış azgın bir aldatıcıdır; hilekâr bir zalimdir.

Tağutların hakim olduğu her yerde zulüm vardır. Açık veya gizli zulüm... ya da her ikisi birlikte...

En büyük zulüm, insanın, Allah'ın kanunlarına karşı isyan etmesi; Allah'ın yetkisini kendinde görüp insanları Allah'a kulluktan saptırıp kula kul yapmasıdır.

Tağutlar, çoğu zaman insanlara "Haydi bize ibadet edin" demezler. Ama öyle bir düzenek oluştururlar ki insanlar bilmeden onlara ibadet etmiş olurlar.

Ya başkalarını temsil eden heykeller getirirler ya da kendi heykellerini dikerler. İnsanlar, ya ibadet adına o heykellere secde eder ya da saygı adına onlara boyun eğler. Aslında ikisi de aynıdır.

O heykeller sadece birer simgedir. İnsanlar, o simgeler üzerinden kula kulluk düzeneği içine girerler.

Mekke ve çevresindeki müşrikler de lat, Uzza, Hubel, Menat'a taparak Allah'ın kanunundan uzaklaşıyor. "Daru'n Nedve" denen yönetim merkezinin düzenine giriyorlardı. O bir "Tağutlar Genel Kurulu" idi, ölümlerle birlikte kimi tağutlar düzen dışı kalıyor, onların yerine yenileri geçiyordu. Ancak putlar, varlığını koruyordu. Düzen putlara tapış üzerinden devam ediyordu. Böylece yeni gelen tağut, hazır düzeni buluyor, bir zorlukla karşılaşmadan kurulun sistemi sürdürüyordu. Dünyadaki tağuti düzenlerin genel yapısı da budur.

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) zamanında yönetim Ebu Cehil ve kuşağındaydı. Onlar, Mekke'nin son tağutlarıydı. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) ise insanlığa gönderilen son peygamber...

Son peygamber, Mekke'nin son tağutlarını devirdi, vazifesini tamamladı ve dünyadan ayrıldı.

İnsanlar, onun yoluna uymayınca dünyayı başka yerlerinde tağutlar kaldı ve Müslümanların topraklarında da yeni tağutlar çıktı.

Bugün İslam davetçisi,

Ey insanlar! Ey halkım! Ey şehir halkı! Ey komşum! Ey yol arkadaşım!

Allah'tan başka ilah yoktur, tağutlardan kaçınm yalnız Allah'a kulluk edin. Hz. Muhammed Mustafa O'nun kulu ve elçisidir, O'nun son peygamberidir. Ona itaat edin, kurtuluşa erişin. Bundan başka kurtuluş yolu yoktur. Tağutlar, sizi aldatıyor. Dünyadaki huzursuzluğun kaynağı onlardır; Onlara uyarsanız Rabbinizin gazabına uğrayacak ve cehenneme atılacaksınız.” diye seslenecektir.

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), insanlara Kur'an-ı Kerim'i okuyor; Rabbinin anlatıyor ve peygamberliğini haber veriyordu.

Sahabeler, insanlara Kur'an-ı Kerim'i okuyor, Allah'ı ve Peygamberini anlatıyordu.

Biz, insanlara Kur'an-ı Kerim'i okuyacağız, Allah'ı, Peygamberini ve hakkıyla itaat eden salih kulları anlatacağız.

Bununla;

Kur'an ve Sünnete uymaya çağıracağız. İslam'ın büyük önderlerinin tavsiyelerine uymaya çağıracağız.

Bugünün tağutları, dünyayı yöneten kafirler ve onların İslam dünyasındaki uzantılarıdır. İslam davetçisi, küfrün hiçbir türüne, yurdu, kavmi ne olursa olsun tağutlardan hiçbirine razı olmaz. Küfre karşı durmayı, tağutlara karşı mücadele etmeyi Müslüman olmanın gereği bilir.

Günümüzün Davetçisi İçin Dört Metin

Bugünün İslam davetçisi, insanların beyin ve kalbinin, Fatiha Sûresi'nden başlayarak Kur'an'a ve

1. Hz. Cafer (ra)'in Necaşi'ye yaptığı konuşmadan

2. Akabe biatları metinlerinden

3. Veda Hutbesinden

Resulullah'ın hayatına, mücadelesine ve tavsiyelerine açabilir.

Bu dört metnin mesajını iletmeyi bilen da'vetçi, görevini hakkıyla yerine getirir.

7.1. Fatiha Sûresi

Hz. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), insanları İslam'a çağırıyordu. Ama onlara Müslüman olun ve bildiğiniz gibi yaşayın demiyordu.

Sahabeler, İslam'ı anlatıyordu. Ama onlara Müslüman olun ve bildiğiniz gibi yaşayın, demiyorlardı.

Öyle olsaydı yeryüzünde Müslüman denen kişiler bulunur ama bir İslam toplumu bulunmazdı. İslam'a davetten bir İslam toplumu çıkmazdı, bir İslam ümmeti oluşmazdı. Müslümanlar farklı toplumların içinde dağılmış, etkisiz, sahipsiz kişiler olarak bulunurlardı. Allah'ın hükümlerini yerine getiremezlerdi. Bu durumda İslam yarım kalırdı.

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) İslam'a daveti; aynı zamanda kendi etrafında toplanmaya, Mekke'de iken bir İslam toplumu oluşturmaya, Medine'de iken oluşmuş İslam toplumuna katılmaya davettir.

İslam'ı kabul eden bu da'veti de kabul etmiş olurdu. “Ben, Müslüman olacağım ama İslam toplumuna katılmayacağım” diyenler olmazdı, olsaydı onların Müslümanlığı onlardan kabul edilmezdi.

Nitekim;

İslam Cemaati, Mekke'den Medine'ye hicret edince imkanı olduğu halde hicret etmeyenler, dünyaları için müşriklerin arasında kalmayı seçenler Müslüman kabul edilmedi.

Bugün de İslam'a da'vet, bir yönüyle, İslam toplumu oluşturmaya veya var olan İslam toplumuna katılmaya davettir: Da'vetin yapıldığı yerde bir İslam toplumu yoksa orada bir İslam toplumu oluşturulur, varsa davet edilenler o toplum içinde yerini alır.

İslam da'vetinin özeti de İslam toplumunun kuruluş ilkelerinin özeti de Fatiha Sûresidir.

Fatiha'nın bir adı Fatihatü'l Kitap'tır. Fatihatü'l Kitap, Kitab'ın kapısı anlamına gelir.

Fatiha'nın adlarından bir adı da Ümmü'l Kitap'tır. Ümmü'l Kitap, Kitab'ın anası, temeli, çekirdeği, özü anlamına gelir.

İslam da'vetçisi, Fatiha'yı anlatsa Kur'an-ı Kerim'in özünü anlatmış olur.

İslam davetçisi, Fatiha'yı anlatsa, İslam toplumunun kuruluş ilkelerini anlatmış olur.

Fatiha Sûresi, "Hamd" "Ahd" ve "Dua" olmak üzere üç bölümden oluşur.

Müslümanın hayatının her ayrıntısı Allah'ın adıyla başlar; onun hayatı ve ölümü Allah içindir. Simge, bir inancı, bir düşünceyi, bir kurumu ilan eden sözlü, yazılı veya resimden oluşan işaretlerdir. Örneğin, bayrak bir ülkenin simgesidir, milli marş da bir ülkenin simgesidir. Çan, hristiyanlığın bir simgesidir. Ezan, İslam'ın bir simgesidir, cami, başörtüsü birer İslami simgedir. Bismillah da İslam'ın bir simgesidir. Bir işe "Bismillah" ile başlamak, Müslüman olmanın işaretlerindedir. Biz, o simgeyi, o işareti taşıyoruz, İslam daveti ile yaşatırız, yaygınlaştırırız, bireysel ve toplumsal hayatın başlangıcı haline getiririz

Hamd (en büyük övgü, en büyük şükür, kayıtsız şartsız bağlılık) kainatın ve insanlığın, dünyanın ve ahiretin Rabbi (yaratıcısı, sahibi, kanun koyucusu) Allah'adır. Hamdda bulunarak, Allah'a hamdimizi ilan ederek sahte ilahları, Allah'ın hükmünü yok sayarak bizim için kanun belirlemeye, Allah'a bağlılığa karşı kendilerine bağlılık istemeye kalkışan tağutların ilahlığını reddediyoruz. Onlara hiçbir bağlılık hissetmiyoruz, kendimizi onlara teşekkür etme durumunda görmüyoruz. Onların bize yönelik hizmet iddiaları yalandır. Bütün hizmetlerin kaynağı Allah'tır. Şükürümüz O'nadır. Tağutları o şükre ortak etmeyiz.

O (Allah), Rahman'dır. Dünya hayatındaki başarı için kanun koymuştur. O kanunlara "Sünnetullah" denir. Sünnetullah'ta değişiklik olmaz: Müslüman veya kafir, kim o çalışma kanunlarına, iktidar kanunlarına uyarırsa o başarılı olur. Müslüman tembellik yaparsa başarmaz, kafir tembellik yaparsa başarır.

O (Allah) Rahimdir. Ahirette sadece mü'minlerin çalışması kabul edilir. Amellerin Allah katında kabul anahtarı imandır. İmanı olmayanın dünya ameli boşa gider. Ahirette sadece mü'minlere nimet vardır, kafirlerin yeri hep cehennemdir.

O (Allah), din gününün sahibidir. Din, Allah'ın kanunudur. Allah'ın yoludur. Din; iman-akide-muamalat (ahkam-şariat) ve ahlaktan ibarettir.

Kişi Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, ahiret gününe, kaza ve kadere inanmış mı? Bu, imanla ilgilidir.

İnanmışsa olması gerektiği gibi mi inanmış? Bu akideyle ilgilidir. Akide, sağlam olmalıdır. Hem Allah'a inanıyorum deyip hem de tağutlara uyup putlara tapan Mekke müşriklerinin akidesi bozuktur. Akidesi bozuk olanın imanı-dini kendisinden kabul edilmez.

Kişi imanının gereğini yerine getirip salih amelde bulunmuş mu? Yoksa imanı sözde mi kalmış? İmanı sözde kalanın İslam ümmetine hayrı yoktur.

Kişi, İslam şeriatını hakim kılmak için çalışıyor mu? Suçlunun İslam kanunlarına göre cezalandırılmasına razı olmuş mu? İslam şeriatının hakim olacağı bir ortam için çaba gösterenlerin içinde yer almış mı? Yer almak istiyor mu?

İşte bunun hesabının sorulacağı gün, din günüdür; Kıyamet Günü'dür. O günün sahibi Allah'tır. Bu dünyada birileri Allah'ın kanunlarına karşı çıkabilir. Onlara bu irade (bu tercih) ve bu fırsat verilmiştir. Ama Kıyamet Günü'nde itiraz hakkı yoktur. Herkes, başına gelecek olana razı olmak zorundadır. O gün ceza günüdür; bu ceza ya azap olacaktır ya cennet...

İşte biz yalnız Allah'a ibaret ederiz. Sadece O'na kayıtsız şartsız bağlanır, sadece O'nun kulu oluruz.

Yardıma da yalnız O'ndan dileriz. Bize, dinimizi terk edin sizi doyuralım, mal makam sahibi yapalım, diyenlerin yardım teklifine "Hayır" deriz.

İşte Sen bu sıfatlara sahip Rabbimiz,

Bizi doğru yola ilet. O yol, kimin yoludur? Senin nimete erdirdiklerinin yoludur. Kimdir onlar?

Nebilerdir.

Sıddıklardır.

Şehidlerdir.

Salihlerdir.

O halde İslam, Allah'a hakkıyla itaat eden insanlara uymaktır. Onların yolundan gitmektir. Bir başına kalmak değildir, toplum olmaktır.

Toplum olmanın ilk adımı itaattir. İtaatin olmadığı hiçbir yerde toplum yoktur. Toplum, düzen demektir. İslam'a davet, tağutların düzenin red; ilahi toplum düzeninin kabul etmeye çağrıdır.

Müslüman Allah'a itaat eder ve Allah'a itaat edenlere Allah'ın dilediği şekilde itaat eder.

Bunun bir kısmını kabul, diğer kısmını reddetmek olmaz.

Allah'a itaat edenlere itaat etmeyecek kadar kibirli olanlara; İslam düzenine girmeyecek kadar başıboş olanlara İslam toplumunda yer yoktur. Onların yeri, dünyada müstekbir kafirlerin yanı, başıboş fasıkların, aldatıcı münafıkların yanındır; ahirette de cehennemdir. Orayı kendileri seçenler, oraya razı olmak durumundadır.

İslam da'vetçisi, kimin yolunda olduğunu bildirir. Bu yetmez, kimin yolunda olmadığını, kimin yoluna çağırmadığını da bildirir.

Müşrikerin yolunda olmayacağımızı biliyoruz. Ya başkaları? Yolun bir bakıma yarısına geldik. Ya sonrası?

Allah'a iman edip de peygamberlerin bir kısmına inanıp da İslam'a razı olmayanların yoluna girebilir miyiz? Hayır.

Kimdir onlar? Allah'ın gazabına uğramış Yahudiler ve sapıklık içinde olan Hıristiyanlardır.

Onların dini eksik kalmış; eksik olan din, bozuk olan dindir, sapmış bir yoldur. Biz, o yola girmeyiz. Bizim Rabbimizden dilediğimiz yolu, hidayet yoludur, doğruluk yoludur; Sırate'l Müstakim'dir; dosdoğru yoldur. O'ndan başka da Allah'ın rızasına giden bir yol yoktur.

Biz, ona, buna uymayız. Rabbimiz emrediyor: “Ey İman edenler! Yahudileri de Hıristiyanları da dost denmeyin. Onlar, birbirlerinin dostlarıdır. Sizden kim onları dost edinirse şüphesiz bilsin ki o da onlardandır. Gerçek şu ki Allah zalim kavmi doğru yola iletmez.” (Maide/51)

“Allah katında din şüphesiz İslam’dır.” (Al-i İmran / 19)

Biz, başlı başına bir toplum olacağız. O toplum, İslam toplumdur, İslam ümmetidir.

Fatiha, bu toplumun Milli Marşı gibidir. Biz, İslam’a çağırdıklarımız, İslam ümmetine çağıracağız. Müslüman olanları İslam ümmetinin dertleriyle dertlenmeye çağıracağız.

Müslüman olduğunu söyleyip de İslam’ın emirlerini bilmeyenleri bu yönde uyarıyoruz, bu yönde onlara tebliğ ediyoruz, onlara nasihat ediyoruz.

Fatiha’ya uyunuz; Fatiha’nın özü olduğu Kur’an’a uyunuz.

Kur’an, Resulullah’a itaati emrediyor; Resulullah’ın sünnetine uyunuz.

Kur’an, kafirlerle dost olmamızı yasaklıyor. İslam ümmeti içinde yer almamızı emrediyor. Kafirlerin yolundan dönün. İslam ümmetine dahil olun, diyoruz.

Bu çağrıya uyarsanız,

Sizin için dünyada saadet, ahirette cennet vardır.

Bu çağrıya uymazsanız,

İsizin için bu dünyada rezalet (zillet), ahirette cehennem vardır. Orası ne kötü yerdir ve o kötü yer, kötü amellerin neticesidir. O kötü yer, kötü amellerin neticesidir. O kötü yer, kötü amellerin neticesidir diyoruz.

7. 2. Hz. Cafer’in Da’vetini Bugüne Taşımak

Fıtratı bozulmamış bütün insanların kabul ettiği değerlere insanlığın ortak değerleri denir.

Hz. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), müşrikleri fıtratı bozulmamış insanlığın ortak değerlerine çağırıyordu.

Hz. Cafer’in (ra) Necaşi’nin meclisinde anlattıkları da insanlığın ortak değerleridir.

Biz de İslam davetçisi olarak insanlığı Hz. Cafer’in (ra), Resulullah’tan öğrendiği değerlere kavuşturmaya çalışacağız:

- Yalan söyleyen bir toplumu doğru sözlü olmaya
- Emanete ihanet eden bir toplumu emanetleri korumaya
- Akrabalığı unutan bir toplumu, akrabaya kötülük yapan bir toplumu; akrabaya iyilik yapmaya
- Komşuluğu unutan bir toplumu, komşuya kötülük yapan bir toplumu, komşuluğu inşa ve komşuya iyilikte bulunmaya
- Birbirinin kanını haksız yere akıtan bir toplumu birbirine sevmeye
- Leş yiyen bir toplumu, haramlardan uzak durup helale yönelmeye
- Fuhuşta bulunan bir toplumu namuslu olmaya
- Yalancı şahitlik yapan bir toplumu adaletli olmaya
- Çocuklarını küfre yönlendirerek ruhen öldüren toplumu çocuklarını İslam’a göre yetiştirmeye

-Yetimin, yoksulun malını yiyen bir toplumu; yetime, yoksula yardım etmeye çağıracağız.

Bu, hayvandan daha aşağı bir durumda olanı, insan olmaya; insan olanı daha iyi bir insan olmaya çağırır.

Bu, toplumu batmaktan kurtarmanın yoludur.

Bu, hakka dönüş yolculuğundur.

7. 3. Akabe Biatı'na Katılmak

İslam da'vetinde bulunmak, toplumu Akabe biatlarında yer almaya çağırmaktır; toplumdaki hükümlere uyma sözü almaktır.

İslam davetçisi olarak,

-Allah'a şirk koşmayacaksın.

-Hırsızlık yapmayacaksın.

-Fuhuşta bulunmayacaksın.

-Çocuklarını (bedenen ve ruhen) öldürmeyeceksin.

-Namuslu kadına iftira etmeyeceksin.

-Daima Resulullah'ın yolu üzerinde olacaksın, diyerek Birinci Akabe Biatı hükümleri üzerinden toplumdaki söz alacağız.

İkinci Akabe Biatı ile uyumlu olarak da,

Kendi aileni, malını, mülkünü, vatanını, namusunu nasıl koruyorsan Resulullah'ın bize bıraktığı Kur'an ve Sünneti O'na ve O'na tabi olanlara saldıranlardan öyle koruyacaksın, diye söz alacağız.

İslam davetçisi, bugünün insanından bu sözü almak için çalışan kişidir.

Ve sonra Medine'de bu söz üzerine nasıl bir toplum kurulmuşsa o toplumu kurmak için çalışan kişidir.

Medine sözleşmesine uyarak, dünyayı bugünün gerçeği içinde Medine olmaya çağırılan kişidir.

Ey insanlar,

Ey halkım,

Ey komşularım,

Ey dost ve arkadaşlarım,

Şehirlerimizi bugünün gerçeğinde Medine yapalım, bu sahte medeniyetten kurtulup medeni bir toplum olalım:

-Herkesin Allah'ın kulu (Abdullah) olmakla bir olduğu

-Anayasanın Kur'an olduğu

-Fakirin hakkının Allah'ın hakkı olarak bilinip fakire verildiği

-Kadınların tesettür ile muhtereme olduğu

-Kabile savaşlarının yerini Allah yolunda cihadın aldığı bir Medine...

-Ayrık ayrıık semtçiklerden oluşan bir ihtilaf, çatışma, fitne, fesat, fuhuş, zulüm merkezi iken Resulullah'a biat ederek adil bir dünyanın merkezi ve ebedi örneği olan bir Medine...

Siz, o dönüşümü yaşamak istemez misiniz? Siz, medeni olmak istemez misiniz?

7. 4. Veda Hutbesi

İslam da'vetçisi Veda Hutbesi'ni topluma hatırlatan kişidir. O Hz. Rasulullah adına topluma şöyle seslenecektir:

-Mü'minlerin malı ve canı, birbirlerine karşı koruma altındadır.

-Her insan, ameliyle Allah'ın karşısına çıkar.

-Her çeşit faiz haramdır.

-Kan davası gütmek haramdır.

-Dini arzuza göre değiştirmeye kalkışmayın.

-Kadınların haklarını koruyun.

-Kur'an ve Sünnete sarılmak, Resulullah'ın vasiyetidir, onlara sarılanın sapmayacağı Resulullah'ın va'didir.

Ey İnsanlar, Resulullah en güvenilir insandır; Ona güvenen aldanmaz; herkesin birbirini aldattığı bu dünyada gelin kimseyi aldatmamış, o yüce ahlak üzere olan önderin yoluna girin... Kurtuluşunuz buradadır.

Ahiret Hayatını Hatırlatmak

İnsana dünyada iktidar olma yolunu gösteren fikirler bütününe "ideoloji" denir.

İdeolojiler, çağın tağutlarıdır; insanı dünya hayatı ile aldatan birer tağut... Kapitalizm, Liberalizm, Komünizm, Sosyaliz, Faşizm, Feminizm... Her biri, hangi vaatte bulunursa bulunsun birer tağuttur.

Da'vetçi ideolojilere uyan kişi değil, insanları ideolojilerden uzaklaştıran kişidir. Onun görevi insanları tağuttan kaçınmaya çağırmaktır.

İslam, Allah'ın dinidir, ideolojiler ise bir grup insanın diğer insanları kendilerine kul etmeleri için ürettikleri birer görünmez puttur; fikirlerin öne çıktığı bu çağda fikirlerden oluşan, görünmez (soyut) birer put...

İslam'dan çıkan kişiye "mürted" denir. İdeolojiler, Müslümanları mürtedleştirmek istiyor. Bu yönüyle onlar, İslam'a zıt yönde işliyor.

İdeolojilerin en belirgin özelliklerinden biri, bütün önerilerinin dünya hayatıyla ilgili olmasıdır; onlar, ahiret hayatını unutturmaya; insanı dünyanın kulu edinmeye çalışırlar.

İslam, ideolojilere benzemez; İslam davetçisi ideolojilerin propagandacılarına benzemez. İdeolojiler yalandır. Propagandacı, ideolojik yalanları yayan kişidir. Propagandacı dünya hayatını süslü gösterir, ahiretteki hesaba inanmaz, ahireti insanları unutturmaya çalışır.

İslam'da dünya hayatı ile ahiret hayatı bir bütündür. İslam da'vetçisi hem kendisi hem de insanlık için hem dünyada hem ahirette iyilik ve mutluluk (saadet) ister.

Peygamberlerin iki görevi vardır: Korkutmak (inzar) ve müjdelemek (tebşir)

Hz.Resulullah da bütün peygamberler gibi beşir ve nezirdir.

Kur'an-ı Kerim, iman edenlerin ahiretteki mükafatı ile kafirlerin göreceği cezayı peş peşe verir.

Kişi, İslam da'vetine uyarsa ahirette durumu ne olur? İslam da'vetini reddederse neyle karşılaşır?

Kur'an bunu haber vermiş; Resulullah anlatmış. Bugünün İslam da'vetçisi de anlatmak zorundadır:

Gelin Nebe' Sûresinin son ayetlerini birlikte okuyalım:

18 - O gün Sûr'a üflenir, bölük bölük gelirsiniz.

19 - Gök de açılmış, kapı kapı olmuştur.

20 - Dağlar yürütülmüş, serap olmuştur.

21 - Kuşkusuz Cehennem gözetleme yeri olmuştur.

22 - Azgınlar için son varılacak yer olmuştur.

23 - Orada çağlarca kalacaklardır.

24 - Orada ne bir serinlik tadacaklar, ne de içecek bir şey.

25 - Ancak bir kaynar su ve irin (içecekler).

26 - Bir ceza ki tam yaptıklarına uygun.

27 - Çünkü onlar hiçbir hesap ummazlardı.

28 - Ayetlerimizi yalanlaya yalanlaya tam bir yalancı olmuşlardı.

29 - Biz ise herşeyi sayıp bir kitaba geçirmiştiz.

30 - (Onlara): "Şimdi tadın (cezanızı). Artık size azabınızı artırmaktan başka bir şey yapmayacağız" (denir).

31 - Kuşkusuz takva sahipleri için bir kurtuluş var...

Düşünmeye Çağırarak

"Hani İbrahim, babasına ve milletine: "Nelere tapıyorsunuz" iye sormuştu.

-Putlara tapıyorsunuz, Zamanımızı onlara tapınmakla geçiriyoruz, dediler.

İbrahim:

-Çağırduğunuz zaman sizi duyarlar mı? Veya size bir fayda ve zarar verirler mi? Dedi.

-Hayır ama, babalarımızı da bu şekilde ibadet eder bulduk, dediler.

İbrahim dedi ki:

-Eski atalarınızın ve sizin nelere taptıklarınızı biraz olsun düşündünüz mü?" (Şuara/70-76)

Bugün bizim bu soruyu insanlığa sormamız, onları içinde buldukları durum konusunda düşündürmemiz gerekir.

Rabbimiz bizi ancak kendisine ibadet edelim diye yarattı.

"Ancak insan gerçekten Rabbine karşı pek nankördür." (Adiyat/6)

"İnsan, gerçekten mala pek düşkündür." (Adiyat/8)

İnsan, dünyaya daldı, özünden uzaklaştı, yaratıcısını unuttu. Nereden geldiğini, nerede olduğunu ve nereye gideceğini bilmez duruma düştü. Başkasına zulmetti, nefesine zulmetti.

Gaflet, insanın hakikatten boşalması, hak olmayanla meşguliyete dalmasıdır. Da'vet, gafletteki insana bir hatırlatmadır, bir uyardır, bir öze dönüşür.

Da'vetçinin görevi;

“Ey insan, seni Rabbine karşı aldatan nedir

Seni o yarattı ve sendeki oluşumu O buluşturdu. Sana dilediği şekli o verdi.

Hayır hayır, siz gerçekten hesap gününü yalanlıyorsunuz.

Oysa gerçek şu ki bütün yaptıklarınızı bilen, değerli katipler sizi gözetlemektedir.

İyiler, muhakkak cennet içinde olacaklar.

Allah'a isyan edenler ise cehennemde olacaklardır.” (İnfitar Sûresi/1-14) diyerek, insana Rabbini ve dünya hayatından sonra Rabbinin ona soracağı hesabı hatırlatmaktadır.

Üstad Beniüzzaman der ki Rabbimizi bize anlatan üç anlatıcı vardır:

Biri, Kainattır.

Biri, Kur'an'dır.

Biri, Resulullah'tır.

Şu dünya, şu yıldızlar, şu güneş, şu ay bize Rabbimizin varlığını ve birliğini anlatır.

Onlardan ders almadıysan ey insan, bahçedeki çiçeğe bak; O, sana Rabbini anlatır.

Bahçedeki çiçek de ne, bir sineğin kanadı bile sana Rabbini anlatır.

O sineğin kanadındaki kanun ile koca kainatın numunesi yapan nedir? Yaratılıştaki bu uyum kimin eseridir?

“Gökleri yedi kat üzerine yaratan O'dur. Rahman'ın bu yaratmasında hiçbir uyumsuzluk göremezsiniz. Gözünü çevir de bak, bir çatlak görebilir misin?” (Mülk Sûresi/3)

Söyle ey insan! Bu düzende bir bozukluk var mı? Bu düzen değil bir metre, bir santim, bir milim oynasa başına ne gelir, bilir misin? Düşün... Bu mükemmel düzeni kim kurdu? Söyle.

Bu kainat içinde kendine bak. Sen, küçük bir kainatsın. Seni kim yarattı?

Sana bunu anlatan Kur'an-ı Kerim'dir. Sakın, Ondan şüpheye düşme; O, seni Rabbine götürüyor.

Yoksa isyan mı ediyorsun?

“Ona ayetlerimiz okunduğu zaman “Öncekilerin masallarındır” der. Hayır, hayır... Öyle değil, onların günahları kalplerini paslandırıp köreltmıştır.” (Mutaffin Sûresi/14-15)

Sen şüpheye düşüyorsan Kur'an'la değil, kalbinle uğraş, ondaki kiri sil ve yeniden Kur'an'a dön.

“Elbette ki bu Kitap, sadece temizlenmiş olanların dokunabileceği, Levh-i Manfuz'da iken alemlerin Rabbi tarafından indirilmiş olan Kur'an'dır.” (Vakı'a Sûresi/77-80)

“And olsun size, içinde sizin için öğüt bulunan bir kitap indirdik, hâlâ akletmiyor musunuz? (Enbiya/10)

“Eğer kulumuza indirdiğimizden şüphe ediyorsanız siz de benzeri bir sûre getirin ve eğer doğru iseniz Allah’tan başka yardımcılarınızı çağırın.

Bunu yapamazsınız ki asla yapamayacaksınız. O ateşten korkun ki yakıtı insanlarla taşlardır, kafirler için hazırlanmıştır.” (Bakara/23-24)

“Ey insanlar! Rabbinizden size indirilene uyun, O’ndan başka dostlar peşinden gitmeyin... Ne kadar da az öğüt alıyorsunuz?” (A’raf Sûresi/3)

Gel, ey insan! Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) hakkında düşün: “İşte bu peygamber ilk uyarıcılardan bir uyarıcıdır.” (Necm Sûresi/56)

O, son peygamberdir; Onun gelişi kıyamet için bir işarettir. Ona itaat et ve kurtul...

“Deki Allah’a itaat edin, Peygambere de itaat edin: Eğer bundan yüz çevirirseniz bilin ki o peygamber kendisine yükletilen görevden ve siz de size yükletilen görevden sorumlusunuz. Eğer ona itaat ederseniz hidayeti bulursunuz. Peygambere düşen, sadece apaçık bir tebliğdir.” (Nur Sûresi/54)

Bu tebliğe uymazsanız dünyada mutsuz, ahirette cehennemde olursunuz. Ona uyarsanız dünyada hak üzere olmanın mutluluğunu yaşar, ahirette cennette olursunuz.

Sakın kötülere uyma, onlar seni ateşe götürür:

“Cennettekiler, (Cehennem ehli) günahkarlara

-Sizi bu yakıcı Sakar cehennemine sürükleyen nedir? Diye sorarlar.

Onlar, dediler ki:

-Namaz kılanlardan değildik.

Düşkün kimseyi, yoksulu doyurmuyorduk.

-Batıla dalanlarla biz de daldık.

-Hesap gününü yalanlardık.

Sonunda ölüm bize gelip çattı.

Artık, onlara şefaathçilerin şefaati fayda vermez. Öyleyken niçin onlar öğütten yüz çeviriyorlar. (Müddesir Sûresi/40-48)

Ey insan, o batılda dalanlarla birlikte batıla dalıp umutsuzlardan olmak istemiyorsan kendine gel; sen hâlâ akletmiyor musun?

Dününü,

Bugününü,

Yarımını düşünmüyor musun?

Sen, kendine karşı ne de zalimsin!

Gel, ey insan Hak’tan kaçıp ateşe düşme!

Şüphesiz ki sana ağır gelen bu uyarıma karşı senden bir ücret istemiyorum.

Benim ücretim ancak alemlerin Rabbi olan Allah’a aittir.

Herkesin ameli ancak kendisinedir. İnsana ancak yaptığıının karşılığı vardır. Bu, Rabbimizin va’didir.

“Kim zerre kadar iyilik yapmışsa karşılığını görür.

“Kim de zerre kadar kötülük yapmışsa onu görür.” (Zilzal Sûresi / 7-8)

7. 7. İhya Hareketleri İçinde Yer Almak

Resulullah (avs), Veda Hutbesin’de “Size Allah’ın Kitabı Kur’an-ı Kerim’i ve Allah’ın Nebisi’nin sünnetini bırakıyorum. Onlara sımsıkı sarılırsanız ebediyen sapmazsınız, dedi.

Vasiyet, vefat eden kişinin ardında bıraktığı mal ve çok önemli öğüttür. Bu sözler, Resulullah’ın Müslümanlara vasiyetidir. Vasiyete uymak, bir görevdir. O vasiyet Resulullah’ın olunca hem öğüt hem emir hem va’didir.

Ne yazık ki Müslümanlar zaman zaman dünyaya aldanıp bu vasiyeti unuttular. Kur’an ve Sünnete yabancılaştılar, günaha düştüler. Günaha düşünce iç ve dış düşmanlarına yenildiler; fitneye fesada sürüklendiler, güçlü iken zayıf bir toplum oldular.

Ama Yüce Allah dinini sahipsiz bırakmadı. Ümmet her zayıf düştüğünde bazı alimler ve onlara uyan salih idareciler, ümmeti uyandırma hareketi başlattılar.

“İhya”, “diriliş” demektir; ölüm belirtisi gösteren bir yapının güçlenmesini, kendisine gelip eski gücüne dönmesini anlatır.

Bu manada İslam ümmetini uyandırma hareketlerine “İhya Hareketleri” denmiştir.

İhya hareketlerinin iki özelliği vardır:

1. Kur’an eğitimini yaygınlaştırmanın yanında Resulullah’ı, Resulullah’ın hayatını ve hadislerini ümmete yeniden hatırlatmak.

Resulullah, ümmetin komutanı ve öğretmenidir. Komutanından uzaklaşan askerler, esir düşman, öldürülme tehlikesi yaşar. Komutanın etrafında bir araya gelen askerler ordu olur, halkın kurtarır ve fetihler yapar. Müslümanlar, Resulullah’ın siyerini ve hadislerini hatırlayıp onun etrafında bir araya gelince ihya oluyorlar, adeta ölmek üzere iken dirlik düzenlik kazanıyorlar.

Derse gelmeyen, öğretmenin sesini duymayan öğrenci öğretmeninden yararlanamaz, dersini öğrenemez.

Resulullah, Müslümanların öğretmenidir; Onun dersi, Onun sesi hayatı (siyeri) ve hadisleridir.

Müslümanlar, Resulullah’ın hayatını unuttular, hadislerini okumadılar, okudularsa anlamaya çalışmadılar.

Öğretmenini duymayan cahil kalır, cahil olan, başkasına uyar; başkasını emrine girer.

Müslümanlar, Resulullah’ı duymayınca cahil oldular, kafirlere uydular. Kafirlerin esiri oldular.

Ömer bin Abdulaziz, İmam Gazali, Nüreddin Mahmud Zengî, Selahaddin-i Eyyüb’i, İmam Rabbani, Şeyh Halid-i Bağdadi, Üstad Bediüzzaman Said-i Nursi, İmam Hasan el-Benna hepsi birer ihya önderidir.

Bütün ihya önderleri, Resulullah’ın hayatını anlatıp hadislerini hatırlatarak ümmeti Resulullah’ın (sallallahu aleyhi ve sellem) manevi sohbetine, komutanlığına, öğretmenliğine götürdüler.

Ümmet, kendi komutanının, öğretmenin sesini duyunca uykuya dalmış birinin irkilmesi misali kendine geldi, uyandı, güçlendi.

İmam Gazali'nin ihya hareketi, Selahaddin-i Eyyübi'nin yetişmesini sağladı. Selahaddin, Müslümanları Haçlı zulmünden kurtardı.

İmam Rabbani, Hint Müslümanlarını sapık dinlere kaymasını engelledi.

İmam Gazali, İmam Rabbani gibi alim ihya önderlerine “Müceddid” denir. “Müceddid”, Kur'an ve Sünneti ümmete hatırlatarak ümmetin kendisini yenilenmesini sağlayan alimdir. Şeyh Halid-i Bağdadi, Üstad Bediüzzaman ve İmam Hasan el-Benna da müceddiddirler.

2. İhya hareketleri; kendi çağlarının sorunlarını tespit edip, o sorun etrafında ümmeti Resulullah'ın ve Kur'an'ın etrafından buluşturmaya çalışırlar.

Şeyh Halid-i Bağdadi, ümmetin ibadet ve itaat konusunda zayıf düştüğünü gördü. İbadet ve itaat üzerinde durdu.

İmam Hasan el-Benna ve Şehid Seyyid Kutup gibi onun yolundan gidenler, Müslümanların akidesinin bozulduğunu ve cemaat olmama eksikliğini gördüler. Akide ve cemaat üzerinde durdular.

Üstad Bediüzzaman Said-i Nursi, Müslümanların imanını tehlikede gördü ve cemaat eksikliğini tespit etti. İman ve cemaat üzerinde durdu.

Dikkat edilirse bir odak noktası değişse de diğeri değişmiyor. O nokta cemaat olmaktır. Bütün ihya önderleri cemaat olmayı teşvik etmişler, kurtuluşu orada görmüşler.

Bugün İslam dünyasının her yerinde Müslümanları Kur'an ve Sünnet etrafında toplanmaya çağıran, Resulullah'ın hayatını ve hadislerini hatırlatarak sağlam bir akide üzerinde ümmeti Resulullah'ın komutanlığı altında toplamak isteyen, siyer ve hadis dersleri ile ümmeti Resulullah'ın manevi huzuruna götüren ihya hareketleri vardır.

İslam davetçisi, o hareketlerin bir eridir; o kendi başına kalmaz ve kimseyi kendi başına kalmaya teşvik etmez.

O, görevini biliyor. Bu görev, Müslümanları Resulullah'ın manevi huzuruna götürmektir. Onun hayatı ve hadisleri etrafında diriliş (ihya) hareketine katmaktır.

İslam'a davet demek, Kur'an'a çağırmak ve Sünnete çağırmak demektir.

Sünnet, Resulullah'ın hayatı ve hadisleridir. Ona varmayan, ihya olmaz; ihya olmayan çürür, ölür.

İslam davetçisi, Resulullah'ın hayatını anlatarak ve hadislerini okuyarak çürüyen ruhlara yeniden hayat vermeye çalışan kişidir.

Şöyle bir bakalım etrafımıza: Çürüme var mı? Var.

Neden? Resulullah'ı unuttuk da ondan.

Öyleyse çürümekten kurtulmanın yolu Resulullah'ı yeniden hatırlatmaktır. Onu hatırlatanların hizmetlerini bütün dünyaya yaymak için onların arasında yer almak yetmez; bizzat onlardan olmaktır. Ayrık organ çürür, bir bedene bağlanan hayat bulur.

BÖLÜM 8

8. DAVET VE SABIR

Hakkı tavsiyeden sonra daima sabrı tavsiye gelir. Çünkü sabır olmadan hakkı tavsiyeyi sürdürmek, hakkı tavsiye üzerinde sebat etmek mümkün değildir.

“Asra and olsun ki

Hiç şüphesiz insan hüsrandır.

Ancak iman edenlerle salih amel işleyenler, bir de birbirlerine hakkı tavsiye edenler ve sabrı tavsiye edenler bunun dışındadır.” (Asr Sûresi)

Büyük İslam davetçisi Şehid Seyyid Kutup; bu sûre-i şerifin tefsirinde şunları söylüyor:

“Sabrı tavsiye gücü artırır. Hedef birliği, gaye birliği, toplumsal dayanışma gibi duyguları verir. Sevgi, azim ve sebatla donatır ruhları. İslam, ancak cemaat gerçeği altında yaşar. Ancak bu atmosferde gelişir ve yayılır. Aksi halde yokluk ve hüsrana gösterir.”

Sabretmek, zorluğa, sıkıntıya yenilmemektir; sabretmek, dayanmaktır, dayanmayı sürdürmek...

Salih ameli sürdürmek...

Sabrı tavsiyeyi sürdürmek...

Nimete karşı şükretmeyi sürdürmek...

Zahmete karşı isyan etmemeyi sürdürmek...

Doğrulukta ısrar etmeyi sürdürmek...

Yanlışla karşı çıkmayı sürdürmek...

Öfkeye kapılmamayı sürdürmek...

Küfre, zulme karşı cihadı sürdürmek...

Düşmanın çokluğu karşısında kendi planına bağlı kalmayı sürdürmek...

Helal yemeyi sürdürmek...

Haramın cazibesine kapılmamayı sürdürmek...

Mü'minin yanında durmayı sürdürmek...

Zalimin, kafirin karşısında durmayı sürdürmek...

Sabır; beklemektir...

Sözün sırasının gelmesini beklemek...

Amelin sırasının gelmesini beklemek...

Düşmana karşı yeterli sayının oluşmasını beklemek...

Mü'minlerin güçlenmesini beklemek...

Düşmanın zayıf düşmesini, gaflete düşmesini beklemek...

Cahilin bilgilenmesini beklemek

Bilginin olgunlaşmasını beklemek...

Hastalığın, acının, yoksulluğun bitmesini beklemek...

İlahi yardımın gelmesini beklemek...

Kafirlerin ilahi cezayı bulmasını beklemek

Sabır, “karşı durmak”tır.

Düşmanın zulmüne karşı durmak...

Ahmağın kıskırtmasına karşı durmak...

Nefsin rahatlık arzusuna karşı durmak...

Kınayıcının kınamasına karşı durmak...

Alaycının alayına karşı durmak...

Sevgisiyle haktan vazgeçirmeye çalışanın sevgisine karşı durmak...

Zulmüyle haktan vazgeçirmeye çalışanın zulmüne karşı durmak...

Tehditkarların tehditlerine karşı durmak...

Bedenin yorgunluk belirtilerine karşı durmak...

Yazın sıcağına, kışın soğuğuna karşı durmak...

Döşeğin yumuşaklığına, davet uğrunda gelen taşların ağrılarına karşı durmak...

Rabbimiz, bize hep sabrı tavsiye ediyor:

“Rabbin için sabret.” (Müddesir Sûresi/7)

“Ve onların içinden sabrettikleri zaman emrimizle doğru yola iletip yönelten önderler kıldık; onlar, bizim ayetlerimizle kesin bilgiyle inanıyorlardı.” (A’raf Sûresi/137)

“Şüphesiz ki Allah sabredenleri sever.” (Al-i İmran Sûresi/146)

“Eğer siz sabreder ve sakınırsanız, onların hileleri, düzenleri size hiçbir zarar veremez. Şüphesiz Allah, yapmakta olduklarınızı kuşatandır.” (Al-i İmran Sûresi/120)

“And olsun senden önce nice peygamberler yalanlandı ve kendilerine yardımımız gelene kadar onların yalanlamalarına ve işkencelerine sabrettiler.” (En’am Sûresi/34)

Sabır... Sabır... Sabır... Denebilir ki “Hayat, iman ve sabırdır.” Sedat Şeran Hoca, “Sabır Ama Nasıl?” adlı çok değerli eserinde sabra dair şu bilgilere yer veriyor:

“Sabır, sözlükte alıkoymak, engellemek, sıkıntılara tahammül etmek, sebat göstermek, sıızlanmamak, dayanmak ve kendini tutmak” anlamına gelir.

İbn-i Kayyim el-Cevzi’ye göre “Sabır, bitmeyen bir azık, körelmeyen bir kılıç, tökezlemeyen bir binek, yıkılmayan, hatta gedik bile açılmayan bir kaledir.”

Sabır, gül kokusundan hoşlananların, dikenin asık yüzüne tahammül göstermeleridir.

Ebu Said el-Hudri (ra), Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem)’ın şöyle buyurduğunu rivayet eder:

“Kim sabırlı davranırsa Allah, ona sabır verir. Hiç kimseye sabırdan daha hayırlı ve daha geniş bir ihşanda bulunulmamıştır.” (Buhari-Müslim)

Başka bir hadis-i şerifte Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), Allah (cc)'ın "Sabur" oluşunu şöyle izah eder:

"İştittiği şeyin verdiği ezaya aziz ve celil olan Allah'tan daha sabırlı kimse yoktur. Çünkü şirk koşular, evlat nispet edilir. O, yine de onlara afiyet ve rızık vermeye devam eder." (Buhari-Müslim)

Sabrın faziletlerini ortaya koyan durumların başında sabrın iman ile yakından ilişkili olması gelir. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) bu alakayı şöyle ifade buyurmuştur:

"Sabırla iman arasındaki ilgi, bedenle baş arasındaki ilgi gibidir." (Kutub-i Sitte)

Hz. Ali (ra)'nin bu hadis-i şerifi şerh edecek nitelikte bir vecizesi var ki o, şöyle der:

"Sabırlı olun, çünkü sabır imana nispetle cesetle baş gibidir. Başla birlikte olmayan cesette hayır olmadığı gibi sabırla beraber olmayan imanda da hayır yoktur." (Nehcü'l Belağa'dan)

Şeyh Abdulkadir-i Geylani (ks)'nin dediği gibi "Sabrın yoksa bu yola girmiş sayılmazsın. Sonra da iman sermayeni bitirmiş sayılırsın. Birçok bakımdan imanın gelişmesini sabır sağlar." (Fethu'r Rabbani'den)

Hz.Ömer (ra) hilafeti döneminde Ebu Musa el-Eş'ari (ra)'ye gönderdiği bir mektubunda, sabır ile takva arasındaki ilişkiye şu sözleriyle dikkat çekmiştir:

"Sabır göster. Bil ki sabır ikidir ve biri diğerinden üstündür. Belalar karşısında sabır pek güzeldir. Bundan da üstünü Allah'ın haramlarından uzak durma noktasında sabır göstermektir. Ve bil ki sabır imana hakimdir. Bunun nedeni de takvanın en üstün iyilik olmasıdır. Takva ise sabırla sağlanır. Evet, takva; Allah indindeki derecelerin en yücesi olduğundan, sabır hali de hallerin en yücesi olmuş olur." "Çünkü kim (Allah'tan) korkar ve sabrederse, şüphesiz Allah, güzel davrananların mükafatını zayi etmez." (Yunus Sûresi/90)

8. Da'vette Sabır

Geçen yüzyılın önder İslam da'vetçilerinden Şehid Seyyid Kutup der ki "Davada başarının üç şartı vardır: İhlas, plan ve sabır.

Aslında ihlasta da sabır, planlı olmada da sabır gerekli olduğundan İslam'a da'vet baştan başa sabırdır.

Kur'an'ın rehberliğinde davet (hakkı tavsiye) ve sabır, hep yan yanadır, hatta bir bütündür.

Da'vete niyetlenen, sabra niyetlenmiştir. Da'vetçi olmaya karar veren, sabırlı olmaya karar vermiştir.

Sabrı olmayan, sürdüremez, sürdürmeyen davette hedefe ulaşamaz.

Sabrı olmayan, bekleyemez; beklemeyen, davetin meyvelerini göremez.

Sabrı olmayan, karşı koyamaz; karşı koymayan davetin zorluklarını göğüsleyemez; zorlukları göğüslese zaferlerinin kibrinden kendini koruyamaz.

8. Nerede Sabır?

Sabır, da'vetin her noktasındadır, her aşamasındadır; da'vetin taşıyıcısı sabırdır; sabırsız bir da'vet mesafe almaz, başladığı yerde biter; belki de başlamadan biter; zira sabra niyeti olmayanın davete niyeti, amele dönüşmez.

Bu şuurla;

8. 1. Hakkı Öğrenip Onunla Amel Etmede Sabır

Hakkı öğrenemeyen, hakkı öğretmez. Da'vetçi hak bilginin kendisinde olgunlaşmasını bekler. Onun üzerine düşünerek eksiksiz anlamaya çalışır; onu yaşayarak özümser, kime, nasıl, nerede, ne zaman aktarabileceğine dair programını yapar, aktaracağı kişinin düzeyine göre yoğurur ve kullanıma hazır hale getirir.

“Onların çoğu zandan başka hiçbir şeye tabi olmaz. Zan ise gerçek adına hiçbir şey ifade etmez...” (Yunus Sûresi/36) Ayet-i Kerimesinde sözü edilenler kafirlerdir. Da'vetçi, küfürden de, kafirlerden de, kafirlerin tutum ve alışkanlıklarından da uzaktır.

Da'vetçi, zanla hareket etmez, yarım bilgiyi, karmaşık bilgiyi, kaynağı belirsiz bilgiyi araç edinmez.

Da'vetçi, eksik bilgiyi tamamlamadan, yaşayabileceğini doğru yaşamadan aktarmaz.

O hakkın adamadır, hakkı bilir, hakkı yaşar, hakkı söyler. Gecikmez. Ama bunların her biri için beklemesi gerektiği kadar bekler.

Böylece davetçi, hak bilgiyle bütünleşir. Onu gören hakkı görür. Onu dinleyen, onun eksik bildiğini söylemediğini; yaşayabildiği halde yaşamadığını anlatmayacağını bilir.

Da'vetçi, bir hazırlık insanıdır, hazırlıksız meydana atılmaz. Bir yaşam insanıdır. Kuru söz söylemez. Onun sözlerinin doğruluk testi kendi yaşamıdır. O, bilgisinin ve anlattıklarının pratiğidir, ayağa kalkmış, yürüyen hâlidir.

Bilinen bir hikayedir:

Kölenin biri, bir vaize gider ve köleleri özgür bırakmanın sevabını anlatmasını ister.

Vaizin va'zleri, fayda vermesiyle biliniyor. Halk, vaizi seviyor ve dinliyor. Kölenin sahibi de va'zi seviyor ve dinliyor.

Köle, vaizin bir an önce bu va'zı verip sahibini ondan etkilenerek kendisini özgür bırakmasını umuyor.

Ancak aradan geçen uzun süreye rağmen vaiz, bu konuda vaaz vermiyor. Nihayet gün geliyor. Vaiz, köle özgür bırakmanın sevabını işliyor ve kölenin sahibi, köleyi özgür bırakıyor.

Köle, özgürlüğüne sevineceğine vaize gidiyor. “Sen, niye işi bu kadar geciktirdin? Beni, niye bu kadar köle bıraktın?” diye hesap sorar.

Vaiz, bu talep karşısında vaazlarını fayda vermesini sırrını verir:

“Sen, bana geldiğinde ne özgür bırakacak kölem vardı ne de bir köle satın alıp onu özgür bırakacak param...”

Yapmadığım bir işi tavsiye etseydim fayda etmezdi, sen de özgür bırakılmazdın.

O günden sonra para biriktirdim. Nihayet bir köle alacak parayı denkleştirdim. O parayla bir köle alıp özgür bıraktım. Ondan sonra bu vaazı verdim. Sahibin de seni bıraktı der.”

Vaiz sabretti ve başardı; sabreden da'vetçi, başarır.

8. 2. Uygun Yer, Zaman ve Kişi İçin Sabır

Da'vetçi, bireysel bir etkinlik olarak değişse de bir İslam toplumu oluşturma anlamında özellikle ilk döneminde seçici; bütün aşamalarında ise plan ve programlıdır.

Bir kişi olarak, bugünün dünyasında İslam'ı her yerde, her zaman, herkese anlatabilirsiniz.

Hiçbir kişisel (bireysel-ferdi) etkinlik, bir tehdit oluşturmadığından ve büyük bir iş de görmediğinden bugünün dünyasında İslam'ı bireysel anlatma hevesi genellikle bir problemle karşılaşmaz. Böyle bir çalışma, bireysel kalmakla kendisini engelleyecek en büyük problemi kendisi oluşturmuş. Ayrıca kafirlerin ona problem oluşturmasının; para, zaman ve imkan

harcamasının anlamı yok. O, bireysel kaldıkça ebter (soyu kesik –verimsiz) bir çalışmadır. O, kendi kendini tüketir.

Ancak, İslamî bir topluluk, daima kafirlerin, zalimlerin, fasıkların hedefindedir. Kafirler, zalimler, fasıklar asla İslamî bir toplumun oluşmasını istemezler.

Hz. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), daveti bireysel bir etkinlik olarak yapmıyordu. O, bir İslam topumu (bir İslam ümmeti) kurmaya çalışıyordu.

Bu yönüyle Resulullah'ın da'veti bir programa tabiydi. Allah'ın Elçisi, o programı, Yüce Rabbimizin emirleri doğrultusunda yürütüyordu.

Biz, Onun davetine baktığımızda yer ve zaman açısından aşamalar, ayrışmalar görüyoruz.

8. 2. 1. Zaman Açısından Resulullah'ın Daveti

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), kendisine ilk vahiy geldikten sonra da'vet emrini alıncaya kadar sabretti. Rabbimiz, Ona Müddessir Sûresi ile “Kalk ve uyar” deyince O, İslam'ı anlatmaya başladı. Ancak ilk İslam da'veti gizli idi. Hz. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), Hz. Ali'nin İslam davetini babasına bile haber vermesini uygun görmedi.

Sonra Rabbimiz, Ona yakın akrabalarını uyarmasını emretti. Da'vet, genel olarak açığa vuruldu. İslam ilan edildi. Ama da'vet, edilen kişiler ve o kişilere gidiş gelişler gizli tutuldu.

Hz. Ali (Ra), Hz. Ebuzer'i (ra), Resulullah'a gizlice götürdü. Hz. Ömer (ra), Resulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) davetini duymuştu ama kedi kızkardeşi ve eniştesinin Müslüman olduğunu bilmiyordu; Hz. Resulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) sahabeleri ile birlikte toplandığı Darü'l Erkam'dan (Erkam'ın Evi) hiç haberi yoktu. Bundan haberi olsaydı Hz. Resulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) canına kast etmek için Onu aramadan doğrudan Darü'l Erkam'a giderdi. Gizlilik onun yolunu uzattı, onu hidayet noktasına götürdü ve o, Resulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) yanına teslim olmuş olarak geldi.

Hz. Ömer'in (ra) Müslüman olmasıyla Müslümanlar güç kazandı; Hz.Ömer (ra) ile birlikte Ka'be'yi açıkça tavaf etti. Ama yine de bazı Müslümanlar (zarar görme ihtimali bulunan Müslümanlar) gizliliğini korudu. Hatta bazı rivayetlere göre Peygamberimizin amcası Hz. Abbas (ra) daha o günlerde Müslüman olmuş ama İslam'ın menfaati öyle gerektiğinden Mekke'nin fethinden hemen öncesine kadar İslam oluşunu ilan etmemiştir.

İslam da'vetinde gizliliğin şu hikmetleri birçok vardır:

1. İslam davetini kabul eden kişinin sıkıntı çekmesinin engellenmesi.
2. İslam davetini kabul edip İslam hakkında bilgisi az olan kişinin zihninin düşman tarafından bulandırılmasının engellenmesi.
3. İslam cemaatinin kafirlerin hedefi olmasının engellenmesi.

Birinci madde, şahsı bedenlen koruma; ikinci madde manen koruma, üçüncü madde İslam cemaatini koruma ile ilgilidir.

Gizlilik, düşmanın müdahalesini engeller. Davet edilene yönelik programın kendi mecrasında ilerlemesini sağlar; İslam cemaatinin erken bir düşmanlıkla yüz yüze gelmesinin önüne geçer.

Bununla birlikte gizlilik geçicidir. Herkes, inancının yükünü taşımak ve imanındaki samimiyet imtihanını geçmek için günü geldiğinde kendisini açığa vurmaya zorundadır. Gizliliği sürdürenlerin, kalıcı hale getirenlerin ruhu sinmişliğe bedelsiz bir hayata alışır. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), Medine'ye hicret imkanı olup da kendini Mekke'de gizlemeyi sürdürenlerin ve düşman ordusu içinde Müslümanlara karşı savaşa çıkanların İslam olma iddiasını kabul etmemiştir. Bunda büyük bir hikmet vardır.

8. 2. 2. Yer Açısından Resulullah'ın Da'veti

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), her panayırdöneminde olduğu gibi Ensar ile karşılaştığı sene de panayırdalanına çıktı; Allah'ın dinini kabilelere anlattı. Medine ehlinde Hazreçli bir toplulukla karşılaştı. Onlara İslam'ı anlattı. Onlar, İslam'ı kabul ettiler. Bu haber Mekke müşriklerinden gizlendi. Medineli Müslümanlar, Medine'ye döndüler ve yakınlarını İslam'a çağırdılar.

Bir sonraki yıl onlardan 12 kişi Mekke'ye geldi. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) Akabe'de onlardan biat aldı. Bu, Birinci Akabe Biatı idi. Bu haber Mekke'de gizli idi. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), onların yanına Hz. Mus'ab bin Umeyr'i verdi. Hz. Mus'ab ve arkadaşları Medine'de İslam'a açıkça davette bulundular. Bir sonraki yıl Medineliler 72 kişi olarak Akabe'ye geldiler. Müşrik Medinelilerle iç içe gelmişlerdi. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) ile buluşmaları bilinmiyordu.

Bir gece yerlerinden gizlice kalktılar. Bir ağacın altında Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) ve amcası Hz. Abbas ile buluştular.

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), onlara "Sözcülerinizle konuşayım. Ancak konuşma uzatılmasın. Müşriklerin gözü sizin üzerinizdedir. Sizden haberdar olurlarsa sırrınızı açığa vururlar" dedi. Medinelilerin sözcüsü Ebu Uthane; "Ey Muhammed, kendi Rabbin için isteyeceğini iste! Sonra kendin için isteyeceğini iste! Sonra biz bu isteklerini yerine getirirsek bize ne var? Bize haber ver!" dedi.

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) "Rabbim için sizden istediğim, O'na ibadet etmeniz ve ortak koşmamanızdır. Kendim ve asabım için istediğim, kendinizi savunduğunuz gibi bizi savunmanız, bize yardımcı olmanızdır." dedi.

Medineliler, "Buna karşılık bize ne vardır?" dediler. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), "Cennet" dedi.

Ensar:

Biz, sözde ve davranışta, zorlukta ve darlıkta genişlik ve bollukta,

-İyiliği emredip kötülükten alıkoymak

-Kınayıcının kınamasından korkmadan Allah için söz söylemek ve

-Medine'ye gelmesi durumunda Resulullah'a yardımcı olmak

-Onu; kendimizi, eşlerimizi, çocuklarımızı koruduğumuz gibi korumak üzerine

Resulullah'a (sallallahu aleyhi ve sellem) biat ettik. Buna karşılık bize cennet vardır dediler. (İbn-i Kesir)

Bu, Hicrete zemin hazırlayarak İslam da'vetinin önünü açan büyük bir sözleşmeydi.

Mekke müşrikleri, ancak bir sonraki gün bazı haberleri aldılar. Ensar'a gelip haberi sordular. Ensar sözü aralarındaki müşriklere verdi. (Çünkü müşrikler birbirlerine daha kolay inanırdı.) Onlar her şeyden habersiz olduklarından böyle bir şey yaşanmadığına yemin ettiler. Mekke müşrikleri ikna olup geri döndüler.

Ensar, Medine'ye döndü, orada haber duyuldu.

Her yerin davet koşulları birbirinden farklıdır. Davetçi, her yerde o koşulları tespit eder ve buna uygun bir da'vet programı yapar.

Da'vetin gizliliği sadece zamanla ilgili değil, mekanla da ilgilidir.

Aynı süreçte bir yerde da'vet gizli iken başka bir yerde açık olabilir. Bir yerde da'vetçilerin ilişkileri biraz daha göz önünde iken başka bir yerde gizli olabilir. Medine'de Mus'ab'ın (ra) daveti de ilişkileri de genellikle açıktı. Ama Medine'de kimin Müslüman olduğu az çok biliniyorsa da onların Akabe'de Resulullah'la kurdukları iletişim ve yaptıkları sözleşme Mekke'de gizli idi.

Da'vetin açıklık ve gizliliğini da'vetin koşul ve imkânları belirler. Ancak bir İslam toplumunu oluşturma anlamında da'vet asla programsız olmaz.

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), da'veti önce Mekke'de yaptı. Mekke'de davete imkan oluşturmak için sabretti. Mekke'yi hemen bırakıp gitmedi. Da'vetin Mekke'de öylesine bir haber, bir esinti gibi kalmasını uygun bulmadı. Bütün imkanlarıyla davetini yoğurdu; davetini sabırla yaptı. Bu sırada çevreden gelen olursa onlara da Kur'an okudu, İslam'ı anlattı. Panayır yerlerini dolaştı. Mekkelilerin engellemeleri yüzünden daveti yeterli karşılık bulmadı. Amcası Ebu Talib'in ölümüyle davetini Mekke'de sürdürmesi iyice zorlaşınca Taif'e gitti. Taif, Mekke'nin çevre şehirlerindendi; Mekke ile sıkı bir ilişki içindeydi. Taif'e gitmek, Mekke'nin çevresine açılmak anlamına geliyordu.

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), Taiflilere Kur'an okudu, İslam'ı anlattı. Taifliler, "Allah, senden başka gönderecek birini mi bulamadı?" diyerek Onu reddettiler.

O günün uygulamalarında bir şehre sığınmak için gidenin tekrar kendi şehrine dönmesi problemlidir. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), Taiflilere "Davetini kabul etmek yerine Resulullah'ı (sallallahu aleyhi ve sellem) akılsız ve delilerine taşlattılar. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) mübarek bedeni kan revan içinde iken sığındığı bağda, bütün İslam da'vetçilerine yol gösteren şu duayı yaptı:

"Allah'ım! Gücümün yetersizliğini, çare ve vasıtalarımın acizliğini, insanların gözünde hakir görülüşümü Sana arz ediyorum! Sana şikâyet ediyorum! Ey Merhametlilerin En Merhametlisi! Sensin zayıfların Rabbi ve Sensin benim Rabbin! Sen beni kimlerin eline bırakıyorsun? Senden uzak olan ve beni gördükçe suratını asan haşin kimselere mi? Yoksa devam da bana üstün getireceğin bir düşmana mı? Benim üzerime çöken bu musibet ve bela gerçekte Senin bana karşı gadab ve öfkenden ileri gelmiyorsa hiç gam çekmem. Ben, Senin Vechi'nin Nur'una sığınırım! O Nur'a ki, karanlıklar O'nun sayesinde açılmış, dünya ve ahiret işleri O'nunla düzelmiştir. Benim için Senin bağışlaman, gazabından daha geniştir. Ve her şey Senin rızan içindir. Bütün kuvvet ve kudret ancak Senin elindedir."

Allah'ın elçisi o zor durumda bile davetini sürdürdü. Allah (cc) de ona Addas'ın hidayetini nasip etti.

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), ancak himaye altında Mekke'ye döndü, durmadı, davetine devam etti. Yüce Allah, O'na Medine halkının hidayetini nasip etti.

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), Medine'ye hicret etti. Medine halkına Kur'an okudu, İslam'ı anlattı. Medine'de ulaşabildiği her kişiye ulaştı. Abdullah bin Ubey gibi bir münafığı ölüm döşeğinde yirmi kez ziyaret etti.

Sonra elçileri dünyanın dört bir yanına ulaştı. İslam'ın sesi İran'da, Bizans'ta duyuldu.

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), Mekke ve çevresine davette bulunmadan ya da Mekkelileri bir iki kez uyarıp Bizans'a, İran'a giderek İslam'ı anlatamaz mıydı?

Yüce Rabbiniz, bunu dilemedi. Dininin bir merkezden çevreye doğru dalga dalga yayılmasını istedi.

Şüphesiz ki bunda bugünün İslam dav'vetçisi için çok ders vardır:

İslam davetçisi, imkânları var olduğu sürece, bir yerde da'veti bir esinti gibi, belli belirsiz bir haber gibi bırakamaz. Da'vette ısrar eder, davetin ulaştığı yerin bütün imkânlarını değerlendirir.

Ancak da'veti bir yere de hapsetmez. Zamanı gelince başka bir yere geçmesini bilir.

8. 3. Yeteri Kadar İfade İçin Sabır

Da'vet, uzun ve ısrarlı bir ibadettir. Da'vetçi insanları iman ettirmekle mükellef değildir. Ama da'vetçi, insanları ikna konusunda Kur'an-ı Kerim'de ve Resulullah'ın hayatında sunulan imkanları araştırır, o imkanlardan sonuna kadar yararlanmaya çalışır.

Resulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) akrabalarına yönelik da'veti, amcası Ebu Talib'in evinde verdiği ziyafette bitebilirdi, bitmedi.

Resulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) Mekke halkına yönelik da'veti, Safa Tepesi'ne çıkıp "Ya Sabbah!" diye Kureyşlilere seslendiği gün bitebilirdi, bitmedi.

Onları on üç yıl boyunca Mekke'de ısrarla da'vet etti, onlardan her tür eziyeti gördü fakat onlar için hidayetten başka bir şey dilemedi.

Nitekim, Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) Taif dönüşünde Yüce Allah'a yalvardığında dağların meleği geldi, "Rabbin, dilediğini bana emredesin diye beni sana gönderdi. Şimdi, ne dilersen dile! Eğer onların üzerine bu dağ kapamamı dilersen dile! (Hemen kapayıvereyim)" dedi.

Resulullah, onların iman etmesi umudunu taşıdığından, onlar için dünya azabı dilemedi. "Aksine ben Allah'tan onların soylarından yalnız Allah'a ibadet edecek, O'na hiçbir şeyi ortak koşmayacak nesiller çıkarmasını dilerim" buyurdu. (Buhari-Müslim)

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), Medine'de de Mekke halkına yönelik da'vetine devam etti. Bedir, Uhud, Hendek savaşlarını, Hudeybiye Antlaşmasını da'vet için imkân bildi.

Hz. Halid bin Velid, Mekke'de belki da'veti anlayamayacak bir gençti. Bedir Savaşı'ndan sonra, babası ve yakınları Müslümanların kılıcıyla yere serilmiş, intikam endişesindeki bir İslam düşmanıydı.

Uhud'da yetmiş Müslümanın şehid olmasına neden olan bir müşrik komutanıydı. Medine'yi ele geçirmeye çalışıp bütün Müslümanları katlederek evlerini yağmalamak isteyen hırslı bir saldırgan...

Hudeybiye ve ardından Kaza Umresi, onun kalbini yumuşattı. O, artık İslam'ı anlamaya uygun bir insandı, iman onun kalbine işledi. Resulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) İslam olanları affettiğine olan güveni, onun yolunu açtı ve İslam, onu Mekke'nin şirk düzeninden koparıp Medine'nin rahmetine getirdi. Mute'de o bir İslam komutanıydı... Mekke'nin fethinde müşriklere karşı en sert İslam komutanı... Ve sonra bir hayat boyunca Yüce Allah'ın onun elleriyle İslam'a fetihler hediye ettiği Seyfullah (Allah'ın Kılıcı)... Allah (cc), ondan, bütün sahabelerden ve sabırlı da'vet ehlinde razı olsun... Da'vetçilerin önderi Hz. Resulullah'a salat ve selam olsun...

İkrime bin Ebu Cehil... Mekke'de şirk düzeninin başındaki adamın oğlu... İslam'ın en katı düşmanlarından bir düşman... Mekke'de Hz. Halid'in serüvenine benzer bir serüvenin sahibi... Mekke'nin fethi sırasında nerede bulursa öldürülecek müşriklerden bir müşrik...

Ama Müslüman olan hanımı ondan umudunu kesmedi. Resulullah'a (sallallahu aleyhi ve sellem) vardı, Resulullah'tan onun için aman aldı, kaçtığı uzaklarda onu buldu, İslam'a davet etti. Resulullah'ın, insanların hidayetine olan düşkünlüğü, onca kötülüğüne rağmen onu kalbini yumuşattı, ona hidayet kapısını açtı ve onu İslam şehidleri arasına kattı. İnsanların hidayetine bunca değer veren davetçilerin önderi Resulullah'a selat ve selam olsun... Allah (cc), İkrime'nin hanımından ve onun gibi hidayete kapı açarlardan razı olsun.

Resulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) ahlakı Kur'an idi. Rabbimiz da'vetçilerin önderinden da'vet için bu kadar sabırlı, ısrarlı olmasını istiyordu ve O da o sabrı gösteriyordu, bu ısrarda bulunuyordu.

“(Ey Resulüm) sana vahyolunana uy ve Allah, hükmünü verinceye kadar sabret! O, hakimlerin en hayırlısıdır.” (Yunus Sûresi/109) diye buyuran Rabbimiz, Kur'an-ı Kerim'de bir çağrıyla yetinmiyor. Çağrısını art arda tekrarlıyor. Rabbimiz dileyseydi bir anda bütün müşriklerin hidayete ermesini sağlardı. O'nun Kur'an-ı Kerim'deki da'vet yolu, Resulü'ne ve bize tarif edilmiş, ona uyalım diye anlatılmış bir da'vet yoludur. Biz, o yola uysak mutlaka başarıya ulaşacağız. En büyük başarı, O'nun rızasını kazanmaktır.

8. 3. 1. Kur'an-ı Kerim'de Davet Yöntemleri

Rabbimiz, Kur'an-ı Kerim'de bir insanın iman etmesini sağlayacak bütün zeminleri hazırlıyor, kafir için hiçbir bahane bırakmıyor.

Bu doğrultuda Kur'an-ı Kerim'de yer bulan bazı da'vet yöntemleri şunlardır:

1. Çağrı: Rabbimiz, insanları her seferinde etkileyici bir çağrı ile imana çağırıyor. Biz de

“Ey insanlar! Sizi ve sizden öncekileri yaratmış olan Rabbinize kulluk ediniz ki azaptan korunmuş olasınız.” (Bakara/21)

“Ey insanlar! Yeryüzündeki yiyeceklerin helal ve temiz olanlarından yiyin, şeytanın izinden gitmeyin, o sizin apaçık düşmanınızdır.” (Bakara/168)

“Ey insanlar! Rabbinizden korkunuz.” (Nisa/1)

“Ey insanlar! Peygamber, Rabbinizden size gerçeği getirdi. Artık iman edin, bu sizin için daha hayırlıdır...” (Nisa/170)

“Ey insanlar! Rabbinizden size açık bir delil (Kur'an) geldi...” (Nisa/174)

“Ey insanlar! Allah'ın size olan nimetini hatırlayın. Allah'tan başka size gökten ve yerden rızık verecek bir yaratıcı mı var? O'ndan başka ilah yoktur. O halde nasıl oluyor da (küfre) döndürülüyorsunuz.” (Fatır/3)

diyerek insanlığa çağrıda bulunacağız.

2. Açıklama: Rabbimiz, insanlara kendini anlatıyor, kendisine niçin ortak koşulmaması gerektiğini açıklıyor.

3. Öyküleme: Rabbimiz, kıssalar üzerinden insanları da'vet alanına çekiyor; peygamberlerin yaşadıkları üzerinden insanlığa hidayet kapıları açıyor.

4. Betimleme: Rabbimiz, küfrün çirkinliğini, insanların putlarla ilişkisini betimliyor (tasvir ediyor); davete icabet edip salih amel işleyenlerin varacağı cennet ile davete icabet etmeyenlerin varacağı yer cehennemi bütün ayrıntılarıyla gözler önüne getiriyor.

5. Karşılaştırma: Rabbimiz, imanla küfrü şirkle tevhidi karşılaştırıyor; hatta kendi zatıyla putları bile karşılaştırıyor.

6. Benzetme: Rabbimiz, mü'minlerle kâfirlerin hallerini benzetmeler üzerinden anlatıyor.

7. Tekrar: Rabbimiz, bazı konuları defalarca vererek insanlığın dikkatini onlar üzerine çekiyor.

İyi bir da'vetçinin Kur'an-ı Kerim'in tekrar yönteminden yararlanmayı öğrenmesi gerekir. Zira tekrar, en etkili da'vet yöntemlerinden biridir.

8. Neden-Sonuç İlişkisi: Rabbimiz, her çağrıyla gerekçesi ile birlikte veriyor. Her emir veya yasağın sebebini açıklıyor.

9. Soru Sorma: Rabbimiz, ayetlerin bütün muhataplarına sorular yöneltiyor.

Soru, ölü vicdanı uyandırır, yanlış sapmış aklı düzeltir, şüpheli kalbi doğru yola iletir.

Soru sormak, Kur'an-ı Kerim'de en çok görülen davet yöntemlerindedir.

Rabbimiz Kur'an-ı Kerim'de art arda sorular sorarak kâfirlerin aklını sarsıyor, onların Resulullah'a soracağı soruları sıralıyor. Resulullah'ın onlara soracağı soruları ona öğretiyor; kâfirlerin ele başlarının sorduğu soruları cevaplıyor.

Böylece davet, Kur'an-ı Kerim'de fikrîsel bir mücadeleye dönüşüyor. Her mücadele sabır ister, davet de sabır gerektiren bir mücadeledir.

Bu doğrultuda biz de soru tekniğinden şu şekilde yararlanabiliriz:

1. Soru sorarak davete başlamak

2. Davet ettiğimiz insanların akıl nimetinden yararlanmaları ve vicdanlarının uyanması için onların soru sormasını sağlamak.

3. Onların sorularına karşılık cevap niteliğinde sorular sormak; böylece da'vet için bir mücadele ortamı oluşturmak, o mücadele ortamını başarıyla yönetmek ve onun kontrolünü elden kaçırmamak.

Da'vet etkinliğinin koordinatörü, her zaman davetçinin kendisidir. Davetçi, mücadele ortamını başlatıp başkasına bırakmaz. Kur'an-ı Kerim'de yer bulan bu yöntemlerden en iyi şekilde yararlanır. Kimi zaman bu yöntemlerin hepsini bir arada kullanır; kimi zaman onlar arasında tercih yapar ya da onları bir sıra içinde takip eder; da'vetinden kaçan kişinin etkilenmesini sağlayacak girişimleri sabırla sürdürür. Çağrıda bulunur, açıklama yapar, kıssa anlatır, tasvir eder, karşılaştırma yapar, benzetmeye başvurur, hem da'vetini tekrarlar hem de davetin içinde tekrarında hayır gördüğü ayrıntıları tekrarlar. Allah'ın dinine hikmetle çağırır; her önerisinin nedenini açıklar, soru sorar.

Da'vet, onun için hayat tarzıdır, yoldur, sanattır ve bir bütün olarak ibadettir.

8. 3. 2. Resulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) Bazı Da'vet Girişimleri

Rukane, Mekke'nin en güçlülerinden biriydi. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), bir gün onunla Mekke'nin dışında bir yerde karşılaştı. Ona "Ey Rukane! Allah'tan korkup da seni davet ettiğim dini kabul etmez misin?" dedi. Onu İslam'a da'vet etti. Rukane'nin İslam'dan haberi vardı. Ancak İslam davetine icabet etmiyordu.

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) ona

-Benim söylediklerimin hak olduğunu bilmen için seninle gürüşmeme ne dersin, dedi.

Rukane, gürüşe “Evet” dedi.

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem),

-Kalk, seninle gürüşelim, dedi.

Rukane kalktı, Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) onunla gürüşti ve onun sırtını yere vurdu. Rukane, bir şey yapamaz duruma düştü. “Bir daha gürüşelim ya Muhammed, dedi. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), bir daha onunla gürüşti, bir daha onun sırtını yere vurdu.

Rukane,

-Ey Muhammed, bu çok acayib bir şey Sen, beni yendin ha, dedi.

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem),

-Eğer sen, Allah’tan korkup iman edeceksen daha acayibini iste, sana göstereyim, dedi.

Rukane,

-O nedir, dedi.

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem)

-Senin için şu ağacı çağırayım, o bana gelir, dedi.

Rukane,

-Çağır, dedi.

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), ağacı çağırdı, ağaç geldi, onun önünde durdu, sonra ona yerine git, dedi. Ağaç yerine döndü.

Rukane, kavmine doğru gitti, “Ey Abdumenafoğulları, yeryüzünün ehli sizin arkadaşınızla sihirlendi. Vallahi, ben, Ondan daha sihirlisini asla görmedim, dedi.

Buna rağmen Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), Rukane gibilerini İslam’a çağırmaktan vazgeçmedi. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), davetinde sabretti ve Rukane geç de olsa, İslam’a girdi, sahabeler arasında yerini aldı. (İbn-i Hişam)

“Her toplumun bir ahlakı vardır. Bu ümmetin ahlakı da hayadır” Hadis-i Şerifi Rukane (ra) tarafından rivayet edilmiştir.

Mekke müşrikleri, Resulullah’ın (sallallahu aleyhi ve sellem), kendilerine yönelik umutlarını kırmaya çalışıyorlardı. Ama Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) Kur’an-ı Kerim okuyup onları İslam’a davet ediyordu.

O müşriklerden Abdullah bin Umeyye (Ki Resulullah’ın halası Atika’nın oğluydu) Resulullah’a (sallallahu aleyhi ve sellem)

-Ey Muhammed, sen, gökyüzüne bir merdiven dayayıp o merdivenden göğe yükselmeden ve oradan senin söylediklerine şahitlik eden dört melekle döndüğünü gözlerimle görmeden sana inanmayacağım. Ama vallahi, sen bunu yapsan da sana inanacağımı zannetmiyorum, dedi.

Buna rağmen Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), da'vetinden vazgeçmedi.

Abdullah bin Ebi Umeyye, Mekke'deki da'vetten etkilenmedi, Resulullah'ı üzdü ama Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) sabretti, davetini Medine'de de sürdürdü ve Abdullah, Mekke'nin fethinden önce İslam'la şereflendi, sahabeler arasında yerini aldı. (İbn-i Hişam)

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'in davetteki ısrarı ve kalpleri yumuşatma sabrı Mekke'ye has değildi; O, Medine'de de aynı tutumu sürdürdü.

“Rıfk”, “yumuşak huyluluk, nezaket, yumuşak sözlülük” anlamındadır. Davet edilenin inadı karşısında rıfkı koruyarak ısrarcı olmak davette sabırdandır.

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), bu konuda şöyle buyuruyor:

“Kim rıfkıtan mahrum olursa hayırdan mahrum olmuş demektir.” (Müslim)

“Allah Refik'tir ve rıfkı sever. Allah, rıfkın üzerine verdiği hayırları hiçbir şeyin üzerine vermez.” (Müslim)

“Sen, rıfkı kendine sıfat edin. Rıfk neyin üzerinde bulunursa onu müzeyyen (süslenmiş) kılar. Neyin üzerinde bulunmaz ise onu kötü yapar.” (Müslim)

El-Hakem b. Keysan, esir edilmiş, Resulullah'a getirilmişti. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) ona İslam'ı anlattı fakat o, kabul etmedi. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), bunu defalarca tekrarladı ve o her seferinde reddetti. Resulullah'ın ısrarı ve onun red şekli o boyuta vardı ki Hz. Ömer (ra),

-Ya Resulullah, ne diye bununla uğraşıp duruyorsun? Vallahi, bu kesinlikle Müslüman olmaz. Bırak da şunun boynunu vurayım, canını cehenneme yollayayım” dedi.

İnsan, bir şeyi elde etmede çok istekli olursa onu elde etmede sabırlı ve ısrarlı olur. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) insanların hidayet bulmasına çok istekliydi.

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), davetine ısrarla, sabırla devam etti. Nihayet adam Müslüman oldu. Bunun üzerine Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) sahabelerine döndü ve:

-Biraz önce size uysaydım onu öldürecektim ve o, cehennemlik olacaktı, buyurdu.

El Hakem, bizzat Hz. Ömer'in (ra) şahitlik ettiği üzere ihlaslı bir Müslüman olmuş ve Allah yolunda cihada katılmıştır. (Kandehlevi-Ahmet Önkal)

Davetçilerin önderi Resulullah'a selat ve selam olsun, El Hakem gibi İslam davetine icabet edip İslam'ı güzel yaşayanlardan ve onların bu hâline vesile olanlardan Allah (cc) razı olsun, onlara cennet köşkleri nasip eylesin.

8.4. Başarısızlık Karşısında Sabır

Da'vete icabat etmemenin pek çok nedeni vardır:

-İlimsizlik (cehalet-bilgi kıtlığı)

-Ahmaklık (düşüncesizlik-anlayış kıtlığı)

-İnat

-Kibir (davetçiye uymayı kendine yedirmeme ya da mü'min topluluğa uymayı kendi konumuna uygun görmeme)

-Çıkar (menfaat)

-Alışkanlık

-Birbirine uyma (küfürde yarışma)

-Atalarını yolundan ayrılmayı istememe

-Makamını kaybetme korkusu

Bu sebeplerden bazılarıdır. Ancak bu sebeplerin toplamı yine cehalettir, bilgisizliktir. Bunun için İslam'dan önceki topluma "cahiliye toplumu" dendiği gibi günümüzde İslam dışı bir hayat tarzına ısrar eden toplumlara da "cahiliye toplumu" denmiştir.

İnsanlar, bazen bir davranışın doğru olduğu için onu alışkanlık edindiklerini zannederler; oysa onlar, onu alışkanlık edindikleri için doğru olduğunu zannetmişler.

İnsanlar, bazen bir davranışın doğru olduğu için atalarında bulunduğunu zannederler; oysa ataları o davranışta bulunduğu için kendileri o davranışın doğru olduğunu zannetmişler.

İnsanlar, bazen, bir davranışın doğru olduğu için toplumun çoğunluğu tarafından edinildiği zannederler; oysa o davranış toplum çoğunluğu tarafından edinildiği için onun doğru olduğunu zannetmeye başlamışlar.

Bu, bir bilinç sapmasıdır; bilinç sapması, insanın cehaletinin onun değer ölçülerini, olayları değerlendirmedeki tartışını etkilemesidir. Bu sapmayı yaşayan insanlarla uğraşmak, onların aklını harekete geçirmek, vicdanlarını kıpırdatmak, hislerini olumlu bir zemine çekmek sabır ister.

Amacına ulaşmamak, insanı üzer, umutsuzluğa sürükler, onun yaptığı işi "Ben, bunu niye yapayım ki?" diyerek bir sorgulamasına yol açar ya da o, bir mü'min olsa da ilahi yardımın gelişi konusunda bir endişe yaşar. Mekke müşriklerinin inadı da Resulullah'ı (sallallahu aleyhi ve sellem) üzüyordu. Rabbimiz, bu konuda davetçilerin önderi Hz.Muhammed Mustafa'nın (sallallahu aleyhi ve sellem) şahsında bütün İslam davetçilerini uyarıyor:

"Bu Kur'an'a inanmazlarsa arkalarında üzülerken neredeyse kendini harap edeceksin!" (Kehf Sûresi/6)

"Ey Peygamber! Gerek Yahudilerden gerekse kalpleri inanmadığı halde ağızlarıyla iman ettik diyenlerden küfürde yarışanlar seni üzmesin..." (Maide Sûresi/41)

"Onların söylediklerinin gerçekten seni üzdüğünü biliyoruz. Gerçekte onlar seni yalanlamıyorlar, fakat o zalimler bile bile Allah'ın ayetlerini inkar ediyorlar. And olsun senden önce de Peygamberler

yalanlanmıştı. Ancak onlar yalanlanmalarına ve eziyet edilmelerine karşı sabrettiler. Nihayet Allah'ın yardımı yetiştirdi..." (En'am Sûresi/33, 34)

"Muhakkak ki yeryüzünde yürüyen hayvanların Allah katında en kötüsü kafirlerdir. Çünkü onlar iman etmez." (Enfal Sûresi/55)

"Şayet onlar (imandan) yüz çevirirlerse bilin ki Allah sizin dostunuzdur. O ne güzel dost ve ne güzel yardımcıdır!" (Enfal Sûresi/40)

"Onları doğru yola çağırırsınız duymazlar ve onların sana baktıklarını sanırsın oysa onlar görmez." (A'raf Sûresi/198)

Da'vet karşılık bulmayınca davetçinin üzülmeye tabii bir durumdur. Rabbimizin da'vetçiye yasakladığı "üzülmek" değildir.

-Da'vetçinin bütün sorumluluğu kendisinde görüp kendisini yıpratmasıdır.

-“Ben başaramıyorum” düşüncesine kapılıp da'veti sürdürme konusunda tereddüt yaşamasıdır.

Bu durum, davetçinin sıhhatına zarar verir, davranışlarını olumsuz etkiler ve İslam davetini aksatır. Da'vetçi, da'veti aksatacak bir tutum içinde olamaz. Ona düşen da'vetini sürdürmektir. Rabbimizin emri budur.

Da'vetçilerin önderi Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), davet ettiği kişilerin tavır ne olursa olsun davetine devam etti.

Rivayete göre, Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), bir gün Ebu Cehil'e denk geldi ve o müşrik liderin bütün inadına rağmen onu İslam'a davet etti.

Ebu Cehil "Muhammed! İlahlarımızı kötülemekten, bizimle uğraşıp tebliğ ettiğine bizi şahit tutmak istiyorsan sen davayı tebliğ ettiğine şahitleriz" demişti.

Ebu Cehil, Resulullah'ın umudunu kırmaya çalışıyordu. Ama Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), yılmadı, davetine devam etti, Ebu Cehil yola gelmedi ama onun oğlu İkrime yıllar sonra da olsa iman etti.

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), Ebu Cehil ve dostlarının şahitliğine aldanmadı. Panayır yerlerinde "Ey Muhammed! Artık senin bizden ümidini kesme vaktin gelmedi mi?" diyenlerin sözlerine de kanmadı ve Veda Hutbesi'nde karşısında yüz binleri aşan mü'minler topluluğunu buldu. Ebu Cehil'in ya da panayırdaki birkaç müşrikin değil, Arafat'taki yüz bini aşkın mü'min karşısında,

"Allah'ım tebliğ ettim mi?" diye seslenmek ona nasip oldu

Yüz bini aşkın mü'min "Allah'a yemin olsun ki Evet!" diye karşılık verdi.

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) bu şahitliğe "Şahid ol ey Allah'ım!" diyerek Rabbini şahid kıldı.

İşte sabrın meyvesi budur. Da'vetçi, insanları hidayete erdirmekle değil; İslam'ı anlatmakta sabırlı olmakla görevlidir. Hidayet Allah'tandır. Hz. Nuh'un (as) kavmi 950 yıllık bir davete uymadı; Hz. Yunus'un (as) kavmi ise çok daha kısa bir surede hakkı buldu. Da'vetci bunu bilir ve yoluna devam eder:

“(Ey Muhammed) Rabbin dileyseydi yeryüzündekilerin hepsi mutlaka iman ederlerdi. O halde sen iman etsinler diye insanları zorlayacak mısın?”

Allah’ın izni olmadıkça hiçbir kimsenin iman etmesi mümkün değildir. O, akıllarını kullanmayanları pislik içinde bırakır.

De ki: “Bakın! Göklerde ve yerde neler var? Fakat inanmayan bir topluma ne deliller ne de uyarılar fayda verir.” (Yunus Sûresi/99,100,101)

Bunu hakkıyla bildiği halde davete devam eden da’vetçilerin önderi Hz. Muhammed Mustafa’ya selam olsun; Yüce Allah, onun yolundan giderek daveti sabırla sürdüren İslam davetçilerini Ona cennette komşu eylesin.

8. 5. Düşünmeyenler Karşısında Sabır

İnsanlar, bilgiye muhtaçtır. Bilgisizlik, insanın doğru davranmasını engeller. Bir an için kendimizi bütün bilgilerden yoksun görelim: Nasıl biri olurduk? Hangi yanlışları yapardık?

Bilgisiz insanın yaptığı da ondan başka bir şey değildir. Davetçinin görevi, öfkeyle tepki değil, merhametle ıslahtır. Da’vetçi, cahil ve ahmak insana öfkeyle değil, merhametle yaklaşır. Çünkü da’vetin amacı, ceza vermek ve ahmak insanın bütün hayatını değiştirmeyi hedefler.

Bir gün Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), ashabıyla Mescid’de otururken bir A’rabî geldi ve kalkıp Mescid’in bir köşesine işemeye başladı. Ashab-ı Kiram, öfkeyle bağırarak adamı engellemek istediler. Fakat Resulullah “Bırakın adamı, ihtiyacını gidersen” dedi ve beclin üzerine bir kova su dökülmesini emretti. Sonra adamı çağırıp Mescid’de böyle bir şey yapmaması gerektiğini anlattı. Onun yaptığı yanlışı ona nasihat için bir imkana çevirip güzel bir dille ona Mescid’de neler yapıldığını söyledi.

Başka bir gün Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) minberde hutbe veriyordu. Adamın biri geldi, Ondan kendisine İslam hakkında bilgi vermesini istedi. Resulullah, hutbesine ara verdi, onun yanına geldi, ona İslam’ı anlattı ve sonra tekrar minbere dönüp hutbesine devam etti.

Dikkat edileceği üzere Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), bir sorunla karşılaştığı zaman, öfkelenmek yerine o sorunu İslam’ı anlatma imkanına çeviriyor. Bu, sorun karşısında en hayırlı sabır budur. Tepki göstermek, sabretmemektir; hiçbir şey yapmamak, ahmaklığı onaylamak gibidir; olumsuz davranışı İslam’ı anlatmak için bir imkana dönüştürecek ortamı hazırlamak ise bu konuda sabrın en güzelidir. Bu sabrın sonu bereketlidir.

Ebu Mahzûre (ra) anlatıyor: Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) Huneyn Savaşı’ndan dönerken biz de bir topluluk olarak Huneyn yolunda ilerliyorduk, yolda Allah Resulü, bizimle karşılaşmıştı. Müezzini namaz için ezan okumaya başlamıştı. Müezzinin sesini işitince onun okumasıyla alay ederek kendi kendimize onun söylediklerini tekrarlamaya başladık. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) sesimizi işitince bizi yanına çağırttı. Huzuruna varınca “Sesini duyduğum hanginizdi?” diye sordu. Arkadaşlarım, beni göstermişlerdi, bunun üzerine Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) onları göndererek benim kalmamı istedi. Sonra “Kalk ve ezan oku” buyurdu. Hemen ayağa kalktım ve Onun bana öğrettiği şekilde ezan okudum. Ezanı okuduktan sonra içinde bir miktar gümüş olan bir kese verdi. Ben de “Ey Allah’ın Resulü! Bana Mekke’de ezan okumam için müsaade et” dedim. O da, “Seni bu işle görevlendirdim” buyurdu.

Ebu Mebzûre, vefat edinceye kadar Ka’be’de müezzinlik yaptı, sonra çocukları ve torunları bu görevi sürdürdü. (Nesei)

O, ezanla alay edecek durumdaydı. Resulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) ona ilgisi, sadece onu değil, mirasçılarını da müezzin yaptı.

Beni Temim kabilesinden kalabalık bir grup Medine'ye geldi. Öğle vaktiydi. Onlar, yüce Rabbimizin Hucurat Sûresi dördüncü ayette "Hücrelerin arkasından sana bağırınlar, muhakkak, onların çoğu akli ermeyenlerdir." diye sözünü ettiği kişilerdir. Öğle ezanı okundu, sahabeler, Resulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) namaza gelmesini bekliyorlardı. Onlar, ise kapının önüne gelip "Ey Mhammed! Çık artık yanımıza!" diye bağırıyorlardı.

Bilal Hazretleri, onlara Resulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) birazdan geleceğini söylediğinde de onlar seslerini yükseltip ellerini çarparak bağırma devam ettiler.

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) yanlarına çıkınca "Bizi dinlemen için hatibimizi ve şairimizi getirdik" dediler. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) onlara sadece gülümsedi.

Namazdan sonra Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), tekrar kısa bir süre için evine döndüğünde aralarından biri yine bağırıyor.

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) bu hallerine üzüldü ama da'vet yolunu seçti. Onların hitabet ve şiirde yarışma önerisini dahi kabul etti. Hitabette Ensar'dan Sabit bin Kays'ı, şiirde de yine Ensar'dan kendi şairi Hassan bin Sabit'i karşılarına çıkardı.

Beni Temim yarışmayı kaybetti ve önde gelenleri Akra bin Habis, Resulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) yanına yaklaşp "Eşhedü ella ilahe ilillah ve eşhedü enne Muhammederresulullah" diyerek Müslüman oldu.

Davetçilerin önderi Resulullah'a selat ve selam olsun... Allah (cc), bugünün İslam davetçilerine de o isabetli davranmayı nasip eylesin.

Bir davetçi, bir gün öğrencilerin kaldığı bir eve gider. Öğrenciler gürültü patırtı içinde, bir arkadaşlarını dövmeğe üzereler.

Sebepe, mukaddesata küfretmek...

Davetçi, genci ayrı bir odaya aldı, onu sakinleştirdi, ona güven verdi. Merhametle yaklaşarak fikrini yokladı: Küfre hizmet edenler onun aklıyla oynamışlardı, imansız durumdaydı.

Da'vetçi ona "Sen sor, ben cevaplayayım; ikna olmazsan bildiğin yoldan git" dedi.

Genç sordu, davetçi cevapladı, davetçi cevapladıkça genç sordu, genç cevabını aldııkça açıldı, yüzüne nur geldi, rahatladı, oldukça uzun süren söyleşinin ardından genç "Artık ben de Müslümanım" dedi, kalktı gönölünce abdest aldı, namaza durdu...

Ahmaklık ve cahillik karşısında sabırla da'vetin sonu hidayet olmuştu.

Yine bir davetçi bir gün bir adamı misafir etti. Adam davetçiye İslam'la ilgili düşüncesini açıkça söyledi. O, kendini Müslüman saymıyordu. Çalıştığı fabrikada biri tarafından aklıyla oynanmış, mürtedleştirilmişti. Kendisini sosyalizme mensup biri olarak tanıtıyordu.

Da'vetçi ona "Ben, sana İslam'ı da senin peşinden gittiğin ideolojiyi de anlatayım, ikisi hakkında karar vermekte serbestsin." dedi.

Adam, da'vetçiyi uzun uzun dinledi ve ona "Sen, akşamdan beri yalan söyleyen bir yalancısın" dedi.

Yalan söylemek, da'vetçinin en nefret ettiği tutumdu, çok az şey yalan söylemekle itham edilmek kadar ona zor gelirdi. Ama da'vetçi, Allah'ın dinini hakkıyla tebliğ için öfkesini bastırdı ve ona:

-İnsan, yalan söyleyebilen bir varlıktır. Ben, bir gencim, sen beni tanıyorsun. Halk arasında da gençlerin yalan söyleyebileceğine dair yaygın bir inanış vardır. Sen de o inanışla hareket ediyorsun. Kendi açımdan haklısın. Ancak bu, bir ithamdır ve ben, bu ithama karşı sana bir öneride bulunacağım: Ben, doğru söylediğimi ispatlarsam mert bir adama, sözünü sakınmayan bir adama düşen teslim olmaktır, inanmaktır.

Adam, "Kabul" dedi. Da'vetçi, ona anlattıklarını kitap kitap kanıtladı. Vakit neredeyse sabahtı. Sabır, ahmaklığın ve bilgisizliğin tepkisini bir kez daha yendi. Adam "Ben de sabah namazını kılayım" dedi.

Bu sabrı göstermek, Allah'ın emrine uymaktır. Allah'ın peygamberlerinin yolundan gitmektir.

"Kavminden ileri gelen inkarcılar (Hud'a) dediler ki muhakkak biz seni bir beyinsizlik içinde görüyoruz ve gerçekten seni yalancılardan sayıyoruz.

(Hud) Ey Kavmim! Bende beyinsizlik yok, lakin ben alemlerin Rabbi tarafından gönderilmiş bir peygamberim, dedi.

Size Rabbimin gönderdiklerini tebliğ ediyorum ve ben sizin için güvenilir bir nasihatçiyim." (A'raf Sûresi/66-68)

8. 6.Davetçinin İhlâsından Kuşku Karşısında Sabır

İnsanların Rableri ile bağları zayıflayınca her şey "satılık" hâle gelir. Din hizmetleri de satılanlar arasında yerini alır. Kimi insanlar, para kazanmak için dinden söz eder. İslam'ı anlatma hizmetini değerini ona karşılık aldığı maaşın miktarıyla belirler. Kendisi için geçim kaynağı olduğu sürece İslam'ı anlatma hizmetini yerine getirir.

Dinin toplum hayatı üzerinde etkisinin azaldığı dönemlerde kimse, karşılıksız bir hizmet yapmaz. Herkes, kendisine yönelik davranışın altında bir menfaat arar.

Davetçinin davetini kabul etmek istemeyenler, onun etrafında kuşku arar; davetçi, Rabbini razı etmek için ona Allah'ın dinin anlatırken o; davetçiyi ücret peşinden koşan biri sanır.

Davetçi, kendisine yönelik ithamları gidermeye çalışır. Bunu kendi nefsi için yapmaz; İslam'a da'vetin yerini bulması için yapar.

Karşılıksız bir hizmet, daha çok yerini bulur. Toplular, ücretli vaizlerden çok, Allah'ın rızası için İslam'ı anlatanların hizmetiyle ıslah olur. İhlas, topluları cezbeder; anlatılanların kalplerde yerleşmesini sağlar.

Davetçi, ihlaslıdır, samimidir; Onun ihlas ve samimiyeti toplumu etkiler. Bunu bilen kötü kişiler davetçiyi ücretle çalışan biri olarak tanıtır; davetçinin ihlasının üzerini örterek toplumun kalbinin davetçiye yönelmesini engellemeye çalışır.

Kişi ve toplumlar, davetçinin samimiyetini, ihlasını sorgular. Davetçi, bu sorgulama karşısında öfkeye kapılmak veya üzüntüyle kendini harap etmek yerine samimiyet ve ihlasını ifade eder. “İnsanlar beni nasıl bilirse öyle bilsin” demez; kendisi hakkındaki zannı Allah rızası için düzeltir.

Peygamberler davetçilerin önderleridir. Onlar hakkında da ücretle çalışma zannı oluşmuş ve onlar, bu zannı gidermeye çalışmışlar:

“(Nuh dedi ki) Eğer benden yüz çeviriyorsanız ben zaten hizmetime karşılık sizden bir ücret istemiş değilim. Benim mükafatım ancak Allah’a aittir. Ve bana Müslümanlardan olmam emredildi.” (Yunus Sûresi/72)

“Ad kavmine de kardeşleri Hud’u gönderdik. (Hud) Dedi ki: “Ey kavmim! Allah’a kulluk edin. Sizin O’ndan başka ilahınız yoktur. Siz sadece iftira edip duruyorsunuz.

Ey kavmim! Buna karşı, ben sizden bir ücret istemiyorum. Benim ücretim ancak beni yaratana aittir. Hâlâ aklınızı kullanmaz mısınız?”(Hud Sûresi/50,51)

“Kardeşleri Lut, onlara şöyle demişti: “Allah’a karşı gelmekten sakınmaz mısınız? Doğrusu, ben size gönderilmiş güvenilir bir peygamberim; benim ecrim ancak alemlerin Rabbine aittir. Buna karşı sizden bir ücret istemiyorum.” (Şuara Sûresi/161-164) Rabbimiz, geçmişteki peygamberlerin durumunu Hz. Muhammed Mustafa’ya (sallallahu aleyhi ve sellem) haber veriyor ve emrediyor:

“İşte o peygamberler Allah’ın hidayete erdirdiği kimselerdir. Sen de onların yolundan yürü. De ki: Ben buna karşılık sizden herhangi bir ücret istemiyorum. Bu (Kur’an) alemler için ancak ilahi bir öğüttür.” (En’am Sûre/90)

Bu, bütün davetçilere yönelik bir emirdir. Allah rızası için çalışırken, insanlığı kurtarma derdinde iken ücret peşinde olmakla itham edilmek davetçiyi üzer ama da’vetçi bunu sabırla savıp yoluna devam eder.

Nitekim müşrikler, daha da ileri gidip Resulullah’a (sallallahu aleyhi ve sellem) davetini bırakması karşılığında ücret teklif etmişler; kadın, mal ve makam önermişler ama Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) onların bu anlayışsızlığına, onların kendisine yönelik bu küçük düşürücü tutumuna karşı sabretmiş ve yoluna devam etmiştir.

8. 7. Alay Karşısında Sabır

“And olsun senden önceki peygamberlerle de alay edilmişti ve ben o küfredenlere bir süre vermiştim. Sonra da onları yakalayiverdim. İşte bakın, azabım nasıl oldu?” (Ra’d Sûresi/32)

“Alay etmek”, bir insanı hafife almak; sözle veya yüz, kaş, göz, el kol işaretleriyle onu küçük düşürmektir. Bir insana fiili bir eziyet etmeden onu etkinliği konusunda usandıracak bir program yapılabiliyor. Bu programa, “psikolojik savaş” denir.

Alay, psikolojik savaşın en etkin araçlarından biridir. Bu savaşa karşı koymayan, bu savaşa karşı Allah’a tevekkül edip sabretmeyen daveti sürdüremez. Davetçi olmaya niyetlenen kişinin, alaya karşı sabırlı olmaya da niyetlenmesi gerekir. Her peygamber alaya alınmıştır; her da’vetçi de alaya alınır.

Alaycıların hedefi,

-Da’vetçinin kendisine olan güvenini kırmak

-Da'vetçinin davasını insanların gözünden düşürmek

-Da'vetçinin kendisini toplumun gözünden düşürmektir.

Alaya karşı sabırlı olmak, davetçinin kendisine olan güvenini koruması ve da'vet etkinliğini sürdürmesidir. Bununla birlikte alaycılara olabildiğinde karşılık vermemesi, onlarla uğraşırken davetinden kalmamaya özen göstermesidir.

Kur'an-ı Kerim'de, peygamberlere yönelik fiziki eziyetten çok "alay" üzerinde durulmuştur.

"Onlar kendilerine gelen her peygamberi hemen alaya alıyorlardı." (Hicr Sûresi/11)

"Yazıklar olsun o kullara ki ne zaman kendilerine bir peygamber gelse, muhakkak onunla alay ediyorlardı." (Yasin Sûresi/30)

Hz. Muhammed Mustafa (sallallahu aleyhi ve sellem), en üstün insandır, eşrefi mahlukatın en şerefliisidir. Ama O da alaya alındı.

"Kafirler seni (Resulullah'ı) gördükleri zaman seni alaya almadan başka bir şey yapamazlar." (Enbiya "Sûresi/36)

"Seni gördeklere zaman "Allah'ın gönderdiği elçi bu mu? Hep seni alaya alıyorlar." (Furkan Sûresi/41)

Alay, Resulullah'a karşı o kadar çok kullanıldı ki siyer kitaplarında "Alay Dönemi" ve "Alaycılar" diye başlı başına bölümler vardır.

İbn-i İshak diyor ki, Resulullah kendi kavmi tarafından yalanlanmasına ve alaya alınmasına rağmen onlara nasihat ediyor; Allah'ın emirlerini onlara duyurma konusunda sabrediyordu." (İbn-i Hişam)

"Küçük düşürmek", insanın nefesine ağır gelir; da'vetin düşmanları bunu bilirler. Onun çok önem verdiği sözü önemsiz gösterirler. O, değerli bir şahsiyet iken onu değersiz konuma düşürmek isterler.

Da'vetçi, insanları cennete götürmek isterken insanlar ona hakaret eder. Davetçi insanların iyiliğe kavuşmasını isterken insanlar, onu rencide ederler.

Bu, zıt iki durumdur; zıtlıkları taşımak kolay değildir, sabır ister.

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) sabretti, bugünün İslam davetçisi de sabreder. Rabbimiz, bu sabrın nasıl gösterileceğini de öğretmiştir:

"Artık sana emrolunanı açıkça söyle, puta tapanlara aldırış etme.

Seninle alay edenlere karşı şüphesiz biz sana yeteriz.

Onlar, Allah'a şirk koşanlardır. Yakında (kimin doğru olduğunu öğreneceklerdir.

And olsun ki, onların söyledikleri şeylerden senin canının sıkıldığını biliyoruz.

Sen, Rabbini hamd ile tesbih et ve secde edenlerden ol. Ve ölünceye kadar Rabbine ibadet et." (Hicr Sûresi/94-99)

8. 8. Davetten Vazgeçirmek İsteyenlere Karşı Sabır

Ebu Cehil ve Umeyye bin Halef gibi müşrik önderleri Hz. Resulullah'a (sallallahu aleyhi ve sellem) geldiler ve,

-Ey Muhammed, gel, bizim ilahlarımıza karşı müsamahakâr (hoşgörülü) ol, biz de senin dinine girelim, dediler.

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), kavminin Müslüman olmasına çok istekliydi, onların hidayet bulmasına çok düşküdü. Bunun üzerine Yüce Allah şu ayetleri gönderdi. (Tefsirü'l Veciz):

“Müşrikler, seni neredeyse sana vahyettiğimizden ayırıp başka bir şeyi bize isnat etmen için fitneye düşüreceklerdi. İşte ancak o zaman seni dost edinirler...”

Eğer sana sebat vermemiş olsaydık, gerçekten, az da olsa onlara meyledecektin.

O takdirde sana, hayatın da ölümün de azabını kat kat tattırırdık. Sonra bize karşı bir yardımcı da bulamazdın.” (İsra Sûresi/73,74,75)

Kalem Sûresi, Kur'an-ı Kerim'in ilk sûrelerindedir; vahyin başlangıç noktasında nazil olan ayetlerdendir. Rabbimiz, orada da Peygamberimizi müşriklerin bütün girişimlerine karşı uyarıyor:

“O halde hakikati yalanlayanlara asla itaat etme. (Onlar sana indirilen ayetlerden beğenmediklerini bırakarak senin) kendilerine yumuşak davranmanı isterler ki bu takdirde onlar da seni övsün, yumuşak davransınlar.” (Kalem Sûresi/8-9)

Da'vet, sadece da'vetçinin konuşmasından oluşmaz. Da'vet edilen kişi de da'vet esnasında ve sonrasında konuşur.

Da'vetçi, İslam'ı anlatırken karşısındaki kişi, şeytani bir eğilimle ya da birileri tarafından görevlendirilerek da'vetçiyi İslam'dan uzaklaştırmaya, davetçinin aklını ve gönlünü bozmaya çalışır.

Bu bir “fikir tuzağı” ve “kalp tuzağı”dır. Da'vetçiyeye karşı yürütülen “akıl savaşı”dır. Psikolojik savaşın bir türüdür, psikolojik savaşa “yumuşak güç kullanımı” da denir.

İslam düşmanları, davetini başarıya ulaştırmaması için programlar yapar ve çoğu zaman da'vetçiyeye fiili baskı uygulamadan önce ona karşı “yumuşak güç” kullanır, onun aklını ve gönlünü ifsat etmenin yolunu arar.

Da'vetçi, etkilemek isterken etkilenen durumuna düşer. Kendisi, başkalarını İslam'a taşımak isterken başkaları onu günaha ve hatta küfre götürür.

Bunun iki yolu yaygındır:

Birincisi, Hz.Şuayb (as) örneğinde olduğu gibi da'vetçiyi överek onu kendi alanına çekip etkilemektir. Bu, en ağır tuzaklardandır. İnsan övgüye karşı zayıftır ve davetçi iyi niyetli olduğundan başkalarını da iyi niyetli sanır. Ancak Allah'ın peygamberleri, O'nun yardımı sayesinde bu tuzağı atlattılar.

“Onlar dediler ki “Ey Şuayb! Babalarımızın taptıkları şeylerden yahut mallarımız hakkında dilediğinizi yapmaktan vazgeçmemizi sana namazın mı emrediyor? Aslında sen yumuşak huylu ve akli başında bir insansın.

Şuayb da şöyle dedi: “Ey Kavmim! Söyleyin bakalım, eğer ben Rabbimden açık bir delil üzere isem ve Rabbim bana kendi katında güzel bir rızık vermişse ne yapmalıyım? Size yasakladığım şeylerin aksini yaparak size muhalefet etmek istemiyorum. Ben, ancak gücümün yettiği kadar ıslah etmek istiyorum. Fakat başarılı olmam sadece Allah’ın yardımıyla. Yalnız O’na dayandım ve yalnız O’na yönelirim.” (Hûd Sûresi/87,88)

Görüldüğü üzere Hz. Şuayb (as), onların gayretlerini davetle savıyor; onların tuzaklarını davetine devam ederek bozuyor.

İkincisi, kuşku uyandırarak da’vetçiyi bunaltmak ya da onu kendilerine meylettirerek saptırmaktır.

Yüce Allah davetçilerin önderi Hz. Muhammed Mustafa’yı (sallallahu aleyhi ve sellem) bu konuda uyarıyor.

“Eğer yeryüzündeki insanların çoğuna uyarsan seni, Allah yolundan saptırırlar. Onlar, ancak zanna tabi olurlar ve sadece saçmalarlar.

Şüphesiz, Rabbin kendi yolundan sapanları en iyi bilendir. O doğru yolda gidenleri de en iyi bilendir.” (En’am Sûresi/116,117)

Düşüncede sapmadan çok davetçi kalben sapar. Buna karşı davetçinin güvencesi, kendi sınırlarında namaz ve zikirleri, dışarıda ise İslam Cemaatidir.

Da’vetçi, hareket halindeki insandır. Sıkça başkalarıyla konuşur, hizmeti gereği başkalarını içinde bulunur. Konuştuğu kişilerin sözleri arasında şeytani yönler vardır. Da’vetçi, davet ettiği kişinin hidayet bulmasını isterken o şeytani sözler, onun aklına şüphe, kalbine vesvese düşürebilir.

Rabbimiz şöyle buyuruyor:

“Eğer şeytandan sana bir vesvese gelirse hemen Allah’a sığın. Çünkü O, her şeyi işitendir, bilendir.

Kuşkusuz Allah’tan korkanlar, kendilerine şeytan tarafından bir vesvese dokunduğu zaman (Allah’ın emir ve yasaklarını) hatırlayıp hemen gerçeği görürler.

(Şeytanların) Kardeşlerine gelince şeytanları onları azgınlığa sürükler, bir daha da yakalarını bırakmazlar.” (A’raf Sûresi/200-202)

Da’vetçi davetten boşaldığında namaza ve zikre sarılarak kalbini temizler, dua ile kendisini korur ve İslam cemaati ile destek bulur. Yoluna selametle devam eder.

Bugünün karmaşık dünyasında bu ikisinden birini eksik bırakan nice insan, daveti terk etti, hatta yoldan saptı. İnsanları hidayete erdirmek isterken kendisi cehennem yoluna girdi.”

Rabbimizin “Sizden iyiliği emredip, kötülükten alıkoyan bir cemaat bulunsun” emrini verişinde büyük hikmet vardır. Rabbimiz, daveti apaçık olanlara cemaat olmayı emrediyor.

Zikirle ilgili emirler de çok açıktır. Zikir, davetçinin vesvese karşısındaki sığınağıdır:

“Sen kafirlere uyma, onlara karşı Kur’an’la olanca gücünle bir savaş ver.” (Furkan Sûresi/52)

“... Kafir, Rabbine karşı şeytanın yardımcısıdır.” (Furkan Sûresi/55)

“Rabbinin hükmüne boyun eğip sabret; onların ne günah işleyenlerine ve ne de kafir olanlarına asla uyma!

Rabbinin ismini sabah-akşam zikret.

Geceleyin O’na secde et, namaz kıl, O’nu geceleri uzun uzun teşbih et.” (İnsan Sûresi/24-26)

8. 9.Tartışmak İsteyenlere Karşı Sabır

Davet, bir mücadeledir, davetçi tartışır ama ağız dalaşı yapmaz, faydasız münakaşalara girmez.

Tartışma, “münazara” şeklinde olursa faydalıdır, “münakaşa” şeklinde olursa zararlıdır.

Münazaranın amacı, hakkı bulmaktır; münakaşa ise bir tür didişmedir.

Da’vetçi, davet ortamı oluşturmak için tartışır ama gereksiz yere didişmez.

Toplum arasında davetçiyle didişmek isteyenler çıkar:

Kimi, onun vaktini çalarak hizmetinden alıkoymak ister. Kiminin amacı ise sadece onu kendi düzeyine çekerek onu küçük düşürmektir.

Özellikle ikincisi tehlikelidir. Zira nefse hitap ediyor. Da’vetçi nefesine aldanıp didişmenin keyfine kapılırsa kazanmış görünse daha kaybeder.

Böyle bir tartışma biçim, onu toplum gözünde mukaddes bir davanın insanı olmaktan çıkarır; fikir tartışmalarıyla vakit geçiren, ağız dalaşıyla keyif bulan bir konumuna düşürür.

Bu da bir tuzaktır. Davetçilerin önderi Hz. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) hem Mekke’de hem Medine’de bu tuzakla yüz yüze kalmıştır.

Özellikle Medine’de Yahudiler, Onu bu konuda çok uğraştırmak istemişler. Ama Rabbimiz, buna izin vermemiştir.

Da’vet, harekete geçirir. “Keyif münakaşası” ise pasifleştirir, hareketten, bir gaye uğruna çalışmaktan alıkoyar.

Da’vetçi nefsin, şeytanın ve şeytanın dostlarının didişme keyfine teşvik etmesine karşı sabreder; onların kendi gündemini işgal etmelerine asla izin vermez. Etkinliğini koordinatörü kendisidir; bunu başkasına bırakmaz:

Rahman’ın kulları öyle kimselerdir ki onlar yeryüzünde tevazu içinde yürürler. Bilgisizler kendilerine takıldıkları zaman onlara incitmeden “Selam” deyip geçerler.

Onlar, gecelerini Rableri için kıyama durarak ve secdeye vararak geçirirler.

Onlar şöyle derler: “Rabbimiz! Bizden cehennem azabını uzaklaştır; doğrusu O’nun azabı gerçekten aralıksız, devamlı bir azaptır.” (Furkan Sûresi/63-65)

“(Resulüm!) Eğer seninle tartışmaya “Ben, bana uyanlarla birlikte kendimi Allah’a teslim ettim.” de. Kendilerine kitap verilenlere ve kitapsızlara: “Siz de İslam oldunuz mu?” diye sor. Şayet İslam’ı

kabul ederlerse doğru yola girmişlerdir, yüz çevirirlerse senin görevin sadece tebliğ etmektir. Allah, kullarını görendir.” (Al-i İmran/20)

“Ey Kitap ehli! İbrahim hakkında niçin tartışıyorsunuz: Tevrat da, İncil de şüphesiz ondan sonra indirilmiştir, bunu anlamıyor musunuz?

İşte siz böylesiniz, hadi bilginiz olan şey üzerinde tartıştınız ama bilginiz olmayan şey hakkında niçin tartışıyorsunuz? Oysa Allah bilir, siz bilmezsiniz.” (Al-i İmran/65-66)

8. 10. Kınamalar Karşısında Sabır

“Alay” ile “Kınama”, birbirinden farklıdır. Alayda “küçük düşürme” vardır; “kınama” ise eleştiri ağırlıklıdır.

“Alay”, genellikle yabancılardan gelir; “kınama” ise kişinin kendi yakınlarındanır.

“Alay” insanı küçük düşürür; “kınama”, insanı başkalarının gözünde “sevdiklerine karşı görevini yapmayan; malını, yeteneğini, zamanını doğru yerde kullanmayan, toplum içinde olması gereken yerde olmayan” biri olarak tanıtır.

Bu, bir saldırı türüdür; insanı ruhen çökertmeyi hedefler.

Da’vetçi, İslam’a hizmet edince birileri onu,

-Vatanını milletini sevmeyen

-Annesinin, babasının emrine uymayan

-Çocuklarına vereceği zamanı başkasına ayıran

-Sonuç alınmayacak işler peşinden koşan

-Maldan, makamdan olduğunun farkında olmayan biri diye tanıtır, her seferinde bunu ona ve topluma söyler.

Da’vetçi, bu saldırılar karşısında sabırlı davranır; her insan gibi bu konuda zaman zaman içinden muhasebe yapsa da zamanını bu muhasebeye çok ayırmaz. Kınayıcını kınamasından korkmaz, onlara sürekli cevap verme derdinde olamaz.

Mekke müşrikleri Resulullah (sav) için; Muhammed, baba ile oğlu, kardeş ile kardeşi ayırdı, toplumumuzu sarstı, akli ermezlerimizi yoldan çıkardı. O, bir sihirbazdır, Ona cin çarpmış, diyorlardı.

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) onlara cennet yolunu açmak isterken onlar hep onu sıkıntıya sürükleyecek sözler söylüyorlardı. Sadece Ona değil, Ona inananlara d, sahabelere de hakaret ediyorlardı. Onlar, buna karşı sabır diyorlardı.

Bir gün Hıristiyan bir topluluk geldi, Resulullah’ı (sallallahu aleyhi ve sellem) dinledi ve Müslüman oldu. Bunu duyan Ebu Cehil ve bir grup, yanlarına vardı, onlara:

-Size yazıklar olsun, kavminiz sizi bu adam bir haber almanız için gönderdi, dininizden ayırıp onu tasdik edinceye kadar Onun sohbetinden ayrılmadınız. Sizden daha ahmak bir topluluk bilmiyoruz.

O Hıristiyan topluluk onlara,

-Selamün aleyküm, sizin cehaletinize uymayız. Bizim dinimiz bize, sizin dininiz size, biz kendimizi hayırdan alıkoymayız, dedi.

Rabbimiz, onların bu tutumunu ayetle övdü.

“İşte bunlara sabırlarından dolayı mükafatları iki kat verilecektir. Bunlar kötülüğü iyilikle savarlar ve kendilerine verdiğimiz rızıktan hayra harcarlar. Onlar, anlamsız bir lakırdı işittiklerinde ondan yüz çevirirler ve: “Bizim işlerimiz bize, sizin işleriniz de sizi, selam sizlere! Biz, cahillerden hoşlanmıyoruz.” derler. (Kasas Sûresi/54-55)

Başka bir gün de Resulullah’ın yoksul sahabeleri Onun etrafında toplanmışken müşrikler:

-Bunlar, gördüğünüz gibi Onun sahabeleridir. Allah’ın bizim aramızdan hak ve hidayetle nimetlendirdikleri bunlar mıdır? Eğer Muhammed bir hayırla gelseydi Ona uyanlar, bunlar olmazdı, dediler.

Resulullah da sahabeler de onların bu girişimlerine sabrettiler. Allah (cc), bize de sabır nasip eylesin.

8. 11. Mal, Makam Önerisine Karşı Sabır

İnsan; mala, mülke, makama karşı zayıftır. Kafirlerin tek derdi vardır: Da’vetçiyi davetinden vazgeçirmek. Onlar, bu konuda muanniddirler ve her türlü öneriyle gelirler.

Kimi zaman da’vetçinin nefsi de onu zorlar, şeytan onu aldatmak için onun nefsini kışkırtır. Da’vetçi, bu kışkırtmaya karşı sabreder ve kafirlerin önerisini tereddütsüz reddeder.

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), kafirlerin bu tür önerilerine değer vermedi, onların ısrarlı tekliflerini tereddütsüz reddetti.

Bir gün aralarında Utbe b. Rabia ve Ebu Süfyan’ın da aralarında bulunduğu müşriklerin liderleri Resulullah’a “Kavminin ileri gelenleri seninle konuşmak için toplanmışlar, onlara gel” diye haber gönderdiler.

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), onların doğru yolu bulmasına çok istekliydi, onların imanından ümitlenerek hızlıca geldi, yanlarına oturdu. Ona,

-Ey Muhammed, biz seninle konuşmak için seni çağırdık. Vallahi, biz Arapların içinde senin gibi kendi kavminin üzerine gelen (onları güç durumunda bırakan) birisini bilmiyoruz. Atalarımıza hakaret ediyorsun, ilahlarımıza hakaret ettin, sefihlerimizi yoldan çıkardın. Topluluğumuzu dağıttın. Seninle bizim aramızda olabilecek hiçbir çirkin durum kalmadı.(sen hepsini bize yaşattın)

Eğer senin bununla amacın mal toplamaksa en zenginimiz oluncaya kadar sana mal verelim. Sen bununla şeref peşindeysen seni efendimiz yapalım. Sen, bununla kral olmak istiyorsan seni kral yapalım. Eğer sana cin çarpmışsa seni tedavi etmek için malımızı harcayalım.

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), onlara dedi ki.

-Sizin dediğiniz şey bende yok. Ben, sizin mallarınızı almaya gelmedim. Sizin içinizde bir şeref peşinde değilim, size kral oma isteğim yok. Lakin Allah (cc), beni size elçi olarak gönderdi. Bana bir

kitap gönderdi. Sizin için beşir (müjdecî) ve nezir (uyarıcı) olmamı emretti. Ben, size Rabbimin risaletini tebliğ ediyorum. Size nasihat ediyorum. Eğer, bana geleni kabul ederseniz bu sizin için dünya ve ahiret nasibinizdir. Eğer reddediyorsanız bana düşen, Rabbim benimle sizin aramızda hüküm verinceye kadar sarbetmektir. (İbn-i Hişam)

Bugün de davetçiye düşen, Resulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) takip ettiği yoldur.

8. 12. Eziyetler Karşısında Sabır

“Firavun, ben size izin vermeden ona iman mı ettiniz? Muhakkak ki o size sihri öğreten ustanızdır. Ama şimdi anlayacaksınız, and olsun ellerinizi, ayaklarınızı çaprazlama kestireceğim, hepimizi astıracağım, dedi.

İman eden sihirbazlar: zararı yok, neticede zaten biz şüphesiz Rabbimize döneceğiz.

İnanların ilki olmamızdan ötürü, Rabbimizin kusurlarımızı bize bağışlayacağını kesin olarak ümit ediyoruz, dediler.” (Şuara Sûresi/49-51)

Varaka b. Nevfel, Resulullah'a (sallallahu aleyhi ve sellem) dedi ki: Muhakkak ki yalanlanacaksın, işkence (eziyet) edileceksin, hicret ettirileceksin, savaşılacaksın. Eğer ben senin o gününe yetişseydim Allah'ın bildiği bir yardımla sana yardım edecektim. (İbn-i Hişam)

“İlim ehli insanların bir kısmı haber verdi: Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) bir gün dışarı çıktı. Kendisiyle karşılaşp da onu yalanlamayan, ona eziyet etmeyen hür veya köle tek kişi kalmadı. (İbn-i Hişam)

Davet, kula kulluğa karşı isyandır, kula kul olmaktan Allah'ın kulluğuna çağrıdır.

Davet, sahte dinlerden, aldatıcı ideolojilerden Allah'ın dinine çağrıdır.

Davet, zulme karşı isyandır, mazlumun hakkını vermeye çağrıdır.

-Kulları kendilerine kul edenler

-Sahte din ve aldatıcı ideolojilerin peşinden gidenler

-Zulümlerini sürdürmek isteyenler

-İnsanların bedenleri gibi mallarını da gasp edenler da'vetten rahatsız olurlar, cahilleri ve ahmakları peşlerine takıp da'vetçiye eziyet ederler.

Her Peygamber, o eziyeti gördü; Hz. Muhammed Mustafa da gördü.

Ancak da'vetçi için kendisine yapılan eziyetten daha zor olanı , daha sabır gerektireni da'vet ettiği insanların eziyet görmesidir.

Nasıl ki bir baba, kendisine yapılan eziyetten çok oğluna, kızına yapılan eziyetten etkilenir. Davetçi de kendisine yapılan eziyetten çok, da'vet ettiği kişilerin eziyetinden etkilenir.

Davetçi olmak her ikisine de sabretmeyi gerektirir.

Hz.Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), amcasının oğlu Cafer'i (ra) davet etti, Cafer, davete icabet etti. Yurdunu, akrabalarını terk edip Habeşistan'a hicret etmek zorunda kaldı.

Hayber'in fethinden sonra idi. Hz. Cafer ve arkadaşları Medine'ye döndüler, sevdiklerine kavuştular. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) bu gelişe öylesine sevindi ki "Ben, Hayber'in fethine mi, Cafer'in gelişine mi sevineyim?" buyurdu.

Ama mücadele de imtihan da devam ediyordu. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), Hz. Cafer'i Mute Savaşı'na gönderdi. H. Cafer (ra), orada param parça olarak şehid oldu.

Haberi duyan Hz. Cafer'in ev halkı ağlıyordu, ağlıyordu, ağlıyordu... Ondan önce de amcası Hz. Hamza (ra) Uhud'da şehid edildi, ciğeri çiğnendi, parmakları gerdanlık yapıldı.

Biraz daha geriye gidelim: Da'vetine icabet edenlerden Sümeyye ve Yasir şehid edildi, Bilal, Habbab ve başka kimsesizler sıcak kumlara yatırıldı. Hatta amcası Ebu Talib de açlığa maruz kaldı. Sahabeleri önce Habeşistan, sonra Medine'ye hicret etti, evinden, eşinden, çocuklarından, malından, mülkünden oldu...

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) asla, "Bunların hepsi benim yüzümden" demedi. Herkes, kendi mükâfatına kavuştu. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) kendi acısına ve onların acısına sabretti, Mus'ab'ı, Hamza'sı için göz yaşını döktü ve da'vetine devam etti.

Ona selam olsun, Rabbim bizlere de o sabrı nasip eylesin...

8. 13. Baskılara Dayanamayıp Dönenler Karşısında Sabır

Eziyet, bir fitnedir, fitne alını değersiz maddelerden ayırştırmak için, içinde altın bulunan karışımı ateşin üzerinde tutma işlemidir.

Da'vetçi de da'vet edilenler de fitne işlemiyle yüz yüze kalabilir. Altın olan dayanır; değersiz olan gider.

Da'veti kabul edenlerden vazgeçtiklerini görmek, da'vetçiyi üzer ama o, da'vetinde sabreder.

"Da'vetçi", sıfatını hak eden, İslam'ı denk geldikçe anlatan, maaşını aldıkça anlatan, keyiflendikçe anlatan, sıkıldıkça anlatan kişi değil, da'vetçi her tür şart altında hiçbir dünyevi karşılık beklemeden, her tür engele rağmen İslam'ı anlatan kişidir.

Da'vetçi, da'vette bulunup her da'vetten sonra değerlendirmesini yapan, o değerlendirmeden ulaştığı tecrübeyle yeni bir davette bulunan ve buna ilahi rıza için ömür boyu sürdüren kişidir.

Da'vetçi, mevsimlik işçi değil; gençlik yılları hizmetkârı, olgunluk yılları fedâkârlığı, yaşlılık yılları nasihatçısı değil; bir ömür boyu hizmetkâr, fedakâr ve nasihatkârdır.

Davetçinin Azığı

Da'vetçi, da'vetine Asr Sûre ile başlar. Da'vetini İnşirah Sûresi'ni aklında tutarak sürdürür ve her da'vetten sonra Nasr Sûresi'ni okur.

Da'vete başlamak, çoğu zaman kolaydır, da'vetin başarılı sonu da rahatlatıcıdır.

Da'vetin en ağır aşaması orta kısımdır. Da'vetçi orada adeta bir ırmağın ortasındadır. Geri dönerse ateştedir, devam ederse cennettir. Ancak devam kolay değildir.

Bunun için,

1.Yüce Allah'ın kendisinden önceki da'vetçilere ve kendisine verdiği nimetleri hatırlar. Rabbini teşbih eder.

2. Yüce Allah'ın, kendisinden önceki davetçilere, kendisine ve çağının davetçilerine zorluklar karşısında yaptığı yardımı hatırlar. Rabbine hamd eder.

3. Dayanılan her zorluğun bir kolaylık getirdiğini bilir. Rabbine tevekkül eder.

4. Da'vet işinden boş kalır kalmaz hemen Rabbine rağbet edip boşluğunu zikirle doldurur.

Zikir,

-Namaz kılmaktır. Farz namazların yanında Duha, Evvabin, gece teşbih namazlarını da kılmaktır.

-Sabah namazından sonra, ikindiden sonra ve her uygun vakitte Kur'an okumaktır.

-Duada bulunmaktır.

-Hadis-i Şeriflerde geçen bütün zikir çeşitlerini "sabah-akşam" yapmaktır; istiğfarda, tesbihte, hamdde, tekbirde, tehlilde bulunmaktır.

Da'vet, zikirsiz olmaz, zikirde bulunmadan da'vet yapan kendisini harap eder, istikrarsızlığıyla İslam'a zarar verir.

Da'vetçinin azığı zikirdir; dünya desteği İslam Cemaatidir. Zikirsiz ve Cemaatsiz da'vet çalı ateşi gibidir, ısıtmadan söner; peşinden bir yağmur getirmeyen gök gürültüsü gibidir, umut verir, fayda vermez.

Da'vetçi, kötülükle temasta bulunup temiz kalan ve temizliği ile kötülüğü yok eden kişidir. O kötülüğün ona bulaşmaması, onun da'vet ettiği kişilerin sorularından, batıl fikirlerinden etkilenmemesi için sıradan birinden daha çok zikirde bulunması, özellikle gece namazlarına devam edip seher vakitlerinde muhasebesini yaparak Rabbinden yardım ve mağfiret dilemesi gerekir:

Rabbimiz, davetçilerin önderi Peygamberimize şöyle emrediyor:

"Gecenin bir kısmında uyanıp yalnız sana mahsus olarak fazladan namaz kıl. Böylece Rabbin seni övülecek bir makama yükseltir.

De ki: Rabbim! Beni dahil edeceğin yere hoşnutluk ve dürüstlikle dahil et; çıkaracağın yerden de hoşnutluk ve esinlikle çıkar. Bana tarafından beni destekleyecek bir kuvvet ihsan eyle.

De ki: Hak geldi, batıl yıkılıp gitti, zaten batıl ortadan kalkmaya mahkumdur." (İsra Sûresi/79-91)

Kitabımızı şu üç sûreyi okuyarak bitirelim:

Asr Sûresi

İnşirah Sûresi

Nasr Sûresi

-SON-